E. DE RICHE

GROTA amăgirilor

EI
42

GROTA
AMAGIRILOR

COLECȚIA
DE AUR

4

In pregătire:

Sângele Burilor

de FRIEDRICH MEISTER

◆ COLECȚIA DE AUR ◆

E. de RICHE

Grota Amăgirilor

(Les pierres qui mentent)

Traducere din franceză
de EM. CONSTANTINESCU

Editura „DANUBIU", Str. Dr. Istrate 10. Buc.
Of. Reg. Com. 1395/941

Colecția de Aur

a publicat până în prezent următoarele c a p t i v a n t e lucrări:

1. Stăpânii morților

de Paul Dancray

2. Vânătorii de oameni

de Réné Thevenin

3. Lupta Vieții

de Gene Tunney

4. Grota amăgirilor

de E. de Riche

Grota Amăgirilor

de E. de RICHE

CAP. I.

ORACOLUL VRAJITORULUI

Tam-tamul tocmai luase sfârşit; toţi acei cari asistaseră, *ca* actori sau ca simplii spectatori, se ridicară şi se împrăştiară pe la colibele lor.

In apropierea focului în care mai mocnea încă jăratecul roşu, rămăsese numai un vrăjitor ghemuit pe vine. Era un moşneag; faţa îi era plină de riduri, dar ochii săi mici pierduţi sub sprâncene enorme stufoase, mai păstrau încă o lucire curioasă. O barbă mare albă care-i ajungea până la mijlocul pieptului său, îi dădea un aer venerabil. Purta un fel de tunică din pânză groasă, fără mâneci; şiraguri de mărgele de sticlă îi împodobeau gâtul descărnat...

Doi albi cari, de o jumătate de oră, stătuseră mai la oparte, înapoia cercului format de muzicanţi şi de dansatori, se apropiară atunci de vrăjitor:

— Ram-Si, spuse unul din ei adresându-se moşneagului în idiomul local, mă cunoşti de mult timp şi ştii că te-am tratat întotdeauna cu respect. Prietenul meu pe care-l vezi de faţă a auzit vorbindu-se de ştiinţa ta care este foarte mare. Aş dori ca să-i faci cunoscut destinul său; vrei ca să-mi faci această plăcere?

Vrăjitorul se ridică încetişor. Îşi duse mâna la frunte, apoi la piept, în chip de salut, dar nu răspunse nimic.

Discret, celălalt alb îi strecură în mână o monedă de argint. Cei doi bărbaţi aşteptară câteva clipe. Bătrânul, cu privirea pierdută în depărtare, părea că nu le dă nicio atenţie, ceeace nu-l împiedecă de a face să dispară într'un săculeţ mic de piele moneda pe care o primise.

După o pauză pe care o crezu suficientă, acela dintre cei doi albi care părea mai în vârstă, reluă cu o nuanţă de nerăbdare:

— Ei? Ram-Si, îţi convine să-i acorzi prietenului meu ceeace te roagă?

Vrăjitorul părea că se trezește dintr'o profundă meditare. Întoarse capul spre interlocutorii săi.

— Pentru ce vrea acest alb să ofenseze divinitățile, încercând să le smulgă secretul? făcu el.

— Nu vrea să jignească zeii, protestă europeanul, dar nu poți tu, a cărui înțelepciune este mare, să-i dai un sfat care să-i folosească?

Bătrânul fu flatat de acest compliment.

— Cu dragă inimă, zise el, dar un om din rasa lui va avea atâta bun simț ca să și-l amintească?

Vrăjitorul apucă, în mâna sa lungă osoasă, mâna stângă a aceluia care făcea apel la știința sa, în timp ce-și cufunda privirea sa ascuțită în ochii tânărului bărbat. Rămase astfel imobil, timp de câteva minute, fără ca vre un mușchiu al feței să-i tresară.

Scena nu era lipsită de pitoresc, în acest cadru exotic al unui sat de negrii.

Însfârșit bătrânul vorbi, încetișor și cu emfază.

Pe măsură ce cuvintele îi eșeau din gură, erau traduse de acela care-i cunoștea limba.

Să fie prevăzător, zise vrăjitorul, cerul este albastru. Focul aruncă o lumină care strălucește... să se păzească de lumina cerului... să fugă de ceeace strălucește... un arbore mort nu mai are frunze.

Acela căruia i se adresase acest oracol aștepta urmarea. Fu puțin decepționat când văzu că vrăjitorul îi dete drumul mâinii și se răsuci pe călcâie pentru a se îndepărta.

— Așa-i totul? făcu el.

— Este destul! constată prietenul său.

Din patru sărituri, tânărul îl ajunse pe vrăjitor și îi dete încă o monedă de argint. Văzîndu-l satisfăcut de acest gen de rezultate, bătrânul scoase din săculețul pe care-l avea atârnat de gât și în care păstra niște amuletе, ales una, o ghiară de fiară sălbatică, pe care o oferi albului pronunțând două sau trei cuvinte pe care acesta din urmă nu le înțelese.

— Și acum când dorința ți-a fost satisfăcută, dragul meu Fontaine să mergem ca să ne culcăm, făcu europeanul care jucase rolul de interpret.

— Hm! satisfăcut? constată celălalt, este un fel de a vorbi... Îți mai rămâne, bunul meu Duval, să-mi explici ceeace a vrut să spună vrăjitorul.

— Nu-mi iau această obligație, dar dacă-mi permiți să-ți dau un sfat, amintește-ți întotdeauna la timp de cuvintele lui.

— Cum! se miră Fontaine, le iei în serios?

Trăsăturile lui Duval se contractară; cu o voce surdă, el murmură:

— Cine ştie?..

— Dragul meu, reluă Fontaine, care nu şi ascundea surpriza sa, mă uimeşti... Acest Ram-Si îmi recomandă să mă păzesc de cer şi de foc. Ce semnifică aceasta? Şi d-ta, un om serios, un om cu experienţă, mă sfătueşti să ţiu seama de acest sfat?

Duval puse o mână prietenească pe umărul tovarăşului său.

— Eşti tânăr, Fontaine, făcu el, nu cunoşti încă viaţa din centrul Africei. Eşti prea spăt venit şi aceasta te scuză; mai târziu vei judeca cu totul altfel. Toată experienţa mea de care ai pomenit, îmi dictează aceste cuvinte. Nu cred ca «vrăjitorii» să posede darul de a ghici viitorul; totuşi, am putut constata, într'un număr mare de cazuri, că profeţiile lor nu erau chiar atât de lipsite de sens după cum păreau... Cert este că aceşti oameni se exprimă prin enigme... este destul de trist că suntem atât de ignoranţi încât să nu putem descifra aceste enigme...

— Ceeace vrea să zică?

— Nimic... sau mai bine zis, multe... Pentru ziua de azi cred că ajunge.

După un timp, Duval adăugă:

— Ram-Si m'a surprins când ţi-a oferit «o amuletă protectoare»: este foarte rar ca un vrăjitor indigen să facă astfel de cadouri unui alb...

Fontaine glumi:

— Voiu monta un breloc din această ghiară. Este singura utilizare ce aş putea să-i dau.

— Cine ştie? repetă pentru a doua oară Duval cu o oarecare gravitate; am văzut atâtea lucruri extraordinare de când am pus pentru prima oară piciorul pe pământul Africei, încât îmi vine aproape să cred în puterea amuletelor... In locul tău aş păstra-o asupra mea...

— — — — — — — — — — — —

Duval fu acela care târâse pe Fontaine la tam-tam.

Cu două ore mai înainte, în timp ce terminau de luat cafeaua pe terasa căsuţii pe care o locuiau împreună, primul spusese celui de al doilea:

— Dragul meu prieten, am promis că te voiu iniţia asupra vieţii de aici; dacă nu eşti prea obosit, ni se prezintă chiar în această seară o ocazie de a asista la un spectacol încă destul de inedit pentru tine.

— Accept cu cea mai mare plăcere, răspunsese Fon-

taine; nu cer decât să mă instruesc cât mai repede posibil asupra obiceiurilor continentului african.

— In acest caz, nu avem decât să pornim.

Cei doi bărbaţi îşi puseră căştile lor coloniale.

In momentul când coborau cele patru trepte, făcute din trunchiuri de arbori, Duval întrebase:

— Ţi-ai luat revolverul?

— Revolverul? răspunse Fontaine mirat. Oare plecăm într'o expediţie în care poate să ne ameninţe o primejdie?

— Nu.

— Atunci?

— Simplă măsură de precauţiune. Atât! După ce vei avea, ca şi mine, cincisprezece ani de experienţă, vei şti că nu te afli într'o securitate completă în acest centru african şi că trebuie să fi în mod constant cu ochii în patru...

Cei doi europeni merseră unul lângă altul pe o cărăruie îngustă, abea trasată, care la oarecare distanţă de locuinţa lor, se înfunda într'o plantaţie de cauciuc.

Era o noapte tropicală, luminoasă şi splendită.

Dintre cei doi prieteni, unul Marc Fontaine avea cam 25 de ani; celălalt, Léon Duval, era cu cincisprezece ani mai în vârstă. Primul era un băiat înalt bine zidit, solid, suplu, cu trăsături regulate şi cu figura energică; celălalt de talie mijlocie, era uscat şi colţuros; faţa îi era arsă de soare. Amândoi erau îmbrăcaţi în alb şi purtau nişte sandale uşoare de pânză.

Cam după două sute de metri, ajunseră la liziera plantaţiei. Aerul, acolo, era mai răcoros şi dintr'o mişcare instinctivă, amândoi îşi scoaseră căştile.

— Nu se aseamănă chiar cu farmecul nopţilor de Coasta de Azur, remarcase Duval surâzând: mai lipseşte numai zefirul mediteranian, dar însfârşit este mai respirabil aici decât în «maghernita» noastră! Să profităm pentru a ne umple pipele... Cel puţin, ţi-ai luat-o pe a ta?

— Nu-mi place pipa. Prefer ţigaretele... După sfatul tău, am şi făcut câteva tentative de a mă obişnui... dar am renunţat; hotărât, gustul de tutun care arde într'o pipă, nu-mi place...

— Te vei obişnui, dragul meu, îţi garantez... Ţigările sunt foarte bune, dar dacă nu vei avea tutun?

Fontaine se opri mirat.

— Dacă nu voiu avea tutun? făcuse el. Ei bine!...

— Ah! crezi că un colonial poate să se dispenseze de a fuma, după ce s'a obişnuit? Greşeală! Greşeală mare, dra-

gul meu... Aici, este mai mult decât o distracție, decât o plăcere; este o necesitate. Când nostalgia începe să te cuprindă, o pipă bună îți alungă fluturașii negri care-ți sboară prin creier...

— Perfect de acord; totuși ai spus, că dacă nu ai tutun...

— Dacă nu există tutun, se fumează totuși... frunze uscate, rădăcini, orice, numai ca să ardă ceva în pipă. Iată pentru ce afirm superioritatea pipei...

Tot discutând, cei doi oameni străbătuseră prima porțiune a plantației.

— Dacă nu sunt indiscret, unde mă duci? întrebase Fontaine.

— La oamenii noștrii, răspunse Duval.

— Se petrece ceva neobișnuit acolo?

— Neobișnuit? Nu. Din contra ceva foarte obișnuit... N'ai remarcat nimic astăzi?

— Pe legea mea, nu! Negrii nu mi s'au părut nici mai harnici, nici mai leneși ca de obiceiu.

— Oh! în privința aceasta ai dreptate!... Numai că eu care-i cunosc de atâta timp, am înțeles că va avea loc o «seară» în satul lor.

— Ce înțelegi prin aceasta?

— Că va avea loc un «tam-tam», spectacol foarte amuzant pentru cei care nu-l cunosc. Poate că vei avea ocazia să faci și cunoștiința unui vrăjitor, a unui vânzător de amulete. Și dacă vei avea noocul să stăm de vorbă cu bătrânul Ram-Si...

— Acești oameni au vreo putere asupra negrilor pe care-i întrebuințăm?

— Te mai îndoiești! Ajunge ca Ram-Si să le ordone, pentru ca toți să dezerteze mâine dela lucru. Nu-ți fie teamă, bătrânul este prea șmecher ca să comită o astfel de prostie; îi ajunge ca să exploateze credulitatea confraților săi negri, vânzându-le amuletele sale care trebuie să-i apere de toate catastrofele, de orice boală și de moarte... Ca și într'un magazin bine asortat, are amulete pentru toate cazurile...

— Și comerțul tipului este prosper?

— Ajunge ca să-l hrănească, este tot ceeace cere; de altfel îți vei face o ideie personală.... Și dacă îți vine pofta ca să consulți oracolul, îți voiu face cunoștiință cu Ram-Si; este cu mult mai puțin cunoscut ca D-na de Thèbes, desigur, dar vițiorul n'are secrete față de el ca și față de ea.

La trei sute de metri de sat, Duval și prietenul său, începură să percepă sgomotul unei muzici sălbatice subliniate din când în când de strigăte puternice. Pe măsură ce se a-

propiau. sgomotul devenea din ce în ce mai distinct şi mai puţin armonios.

Toată populaţia neagră, bărbaţi, femei şi copii, erau adunaţi într'o piaţetă care se afla în mijlocul satului. Tineri şi bătrâni erau aşezaţi pe jos cu picioarele încrucişate şi păreau foarte atenţi la spectacolul care se desfăşura în faţa lor. Cu toată căldura, un foc ardea. Din când în când, un tânăr negru alimenta focul cu câte un vreasc de lemne uscate.

In faţa semicercului pe care-l formau asistenţii, cinci sau şase muzicanţi se străduiau să delecteze urechile auditorului. Compuneau un fel de «jazz» straniu şi formau o cacofonie indescriptibilă de sunete, fiecare cântând pe contul său propriu o melodie compusă ad-hoc. Doi din aceşti artişti scoteau nişte sunete ascuţite dintr'un fel de fluer primitiv; alţi doi îşi uzau mâinile lovind pe două piei de antilopă întinse pe bucăţi de trunchiuri de arbori scobiţi. Insfârşit o altă pereche lovea la rândul ei cu putere în nişte «balafoane». Balafonul este instrumentul de muzică cel mai perfecţionat cunoscut în regiunea sudaneză. Aminteşte pe de departe armonica copiilor, numai că este făcut în întregime din lemn.

Din când în când, un om se ridica şi venea «să danseze»; în sunetul acestei muzici stranii, se învârtea, sărea şi făcea grafii, păstrând cu toate acestea un oarecare sens al ritmului care putea să surprindă. Când dansatorul obosea, îşi relua locul şi se lăsa să cadă extenuat, în timp ce asistenţa în loc să aplaude, scoteu strigăte guturale. Acei cari se învârteau mai mult timp, declanşau o adevărată furtună de strigăte.

Vrăjitorul, impasibil, stătea în faţa muzicanţilor; privea fără să spună nimic, aşteptând momentul propice pentru a se deda micului său comerţ.

Fontaine şi Duval se furişară între negrii şi colibele lor; veniseră pentru a vedea şi nu fiindcau să atragă atenţia asupra lor, spre a nu contraria amuzamentul negrilor.

Serbarea se prelungise destul timp: Ram-Si făcu un semn şi orchestra tăcu. Bătrânul îşi începu vrăjile, urmărit cu o atenţie religioasă.

Fontaine urmărise spectacolul cu un vin interes. La sfârşit îi aduse aminte prietenului său că-i promisese să-i facă cunoştinţa lui Ram-Si:

— Este o ocazie unică de a afla viitorul, adăugase el.

— Păzeşte-te de a glumi. Nu trebue să socotim credinţele acelora în mijlocul cărora trăim. Ai putea s'o plăteşti foarte

scump. Ca să spun adevărul, îmi pare rău că ți-am băgat în cap această ideie.

— Liniștește-te, zise tânărul om, voiu fi serios...

Și astfel făcuse cunoștința vrăjitorului Rum Si.

În timpul înapoierii celor doi europeni spre casa lor, nu schimbară aproape nici un cuvânt. Duval părea îngrijorat și puțin dispus ca să susțină o conversație.

Fontaine remarcă:

— Oare cuvintele «vrăjitorului» te-au întristat? întrebă el.

— Nu în mod pozitiv, răspunse bătrânul colonial, dar imi dau de gândit... îți voiu spune într'o zi pentruce... Până atunci, ascultă păzește-te... am motive personale să-i aprecez sfatul!...

II.

AMINTIRI.

Deși era foarte obosit, Fontaine se svârcoli mult timp înainte de a adormi. Gândurile îl vagabondau; prin fața ochilor săi defilau cele câteva imagini care îi ilustraseră viața fără de întâmplări importante. Marc se revedea foarte tânăr în mijlocul familiei, într'o modestă căsuță dintr'un orășel plictisitor de provincie. Tatăl lui, d. Fontaine, visase pentru fiul său un viitor strălucit.

Marc isbutise, spre marea bucurie a părinților săi, să obțină o bursă pentru un liceu din capitală. Strengarul se bucurase la început, apoi plânsese: liceul, însemna exilul, departe de acela pe care-i iubea, închisoarea după libertatea. Ce tristă zi fusese aceea a despărțirei! Marc fusese un elev bun: muncise nu din constrângere, ci din plăcere și obținuse cu succes diploma de inginer agronom.

O lună mai târziu, intra în serviciul unei importante societăți coloniale care poseda imense concesiuni în Africa equatorială.

Tânărul fusese numit pentru unul din numeroasele domenii ale societății, în regiunea lacului Tchad, unde de aproape patru ani, această întreprindere făcea mari eforturi pentru a aclimatiza arborele de cauciuc. Plecase în condițiuni foarte avantajoase, pentru o primă perioadă de trei ani.

În cursul voiajului său, luase primul contact cu viața africană. De constituție robustă, sobră, ceeace este o condiție esențială, suportase cu succes până în prezent rigorile climatului.

La plantație. Marc Fontaine îl găsise pe Leon Duval care îndeplinea funcția de director-administrator. O simpatie adâncă îi apropiase imediat.

Departe de a fi contrariat de sosirea lui Fontaine, Duval se bucurase, căci îi aducea un tovarăș agreabil într'o țară unde, pentru europenii izolați, conversația era principala distracție în afară de muncă.

Mai existau pe plantație încă câțiva albi, cinci sau șase însărcinați cu chestiuni subalterne, dar aceștia erau fără de educație și de cultură.

Marc se mai gândea la bunii săi prieteni pe care-i lăsase în Franța. Nu erau numeroși acești prieteni, dar erau buni și sinceri.

Acești trei tineri, aproape de aceeași vârstă cu Marc, se numeau Raymond Barcalan, Nicolas Maynard și Lionel Bertal.

La liceu, fuseseră nedespărțiți. Fuseseră numiți în glumă, de camarazii lor «Cei trei mușchetari»: când îl vedeai pe unul, puteai fi sigur că ceilalți nu se aflau prea departe.

Raymond Barcalan era fiul unui bancher. Înalt și voinic, fusese în schimb un elev mediocru și nu odată apelase la Fontaine sau la ceilalți prieteni, pentru a isbuti să prezinte compoziții acceptabile.

Raymond nu era complect satisfăcut de viața pe care o ducea. Afacerile nu-l atrăgeau. Visa mereu la aventuri... Neputând însă să-și satisfacă această pasiune, se dedicase complect sportului.

Cu totul altfel era Nicolas Maynard. Rece și ponderat fusese din totdeauna creierul micei bande. El considera lucrurile numai din punct de vedere practic. Se gândea bine, înainte de a întâptui ceva sau de a pronunța un cuvânt. Ca fiu al unui armator din Nantes, Nicolas își avea și el viitorul asigurat.

Lionel Bertal, însfârșit era cu șase luni mai mic ca ceilalți. Slăbuț, de constituție delicată își pierduse de mic tatăl. După o expresie consacrată, fusese crescut «în vată» de o mamă care-l iubea și care-i satisfăcea toate capriciile. Foarte bogat, Lionel, ca și ceilalți doi, nu prea se sinchisea de viitor. Urmase dreptul, nu din vocație, ci pentru a avea o situație în societate. Romantic din fire, avea o imaginație extraordinară și se entuziasma cu ușurință pentru orice proiect gigantic.

Plecarea neașteptată a lui Marc, sdruncinase adânc această uniune perfectă... Juraseră la un dineu dat de cei trei prieteni în onoarea lui Fontaine, să răspundă cu toții la chemarea de ajutor a oricăruia dintre ei...

La acestea se gândea Marc, în timp ce se frământa pe patul său, în aşteptarea somnului care refuza să-l cuprindă...

III.

O CALATORIE CU PERIPEŢII

Trecuseră şase luni de când Marc se afla pe plantaţie. Vechiul elev al Institutului agronomic se aclimatizase şi se transformase complect. Europeanul devenise un veritabil colonist.

— Peste câţiva ani, glumi Duval, vei uita complect de Franţa. Vei confunda Parisul cu Pompeiul.

— Recunosc, răspunse Marc, că această ţară prezintă o seducţie pe care n'aşi fi bănuit-o niciodată şi am dorinţa vie de a o cunoaşte cât mai complect.

— Nimic mai uşor, dacă o plimbare de câteva sute de km. nu te sperie. Ni se prezintă o ocazie...

— Sub ce formă?

— Trebuie să mă duc până la Abéché, unde urmează să mă întâlnesc cu un agent al companiei din Onamé şi Mana, pentru a discuta şi aranja cu el, viitoarele noastre transporturi pe cale fluvială. Vino cu mine. Deşi drumul este foarte accidentat, împreună îl vom parcurge mai uşor.

— Dar pot să mă absentez în acelaş timp cu tine? obiectă Marc pe care această propunere îl seducea.

— Desigur, răspunse Duval. Îţi voiu încredinţa conducerea plantaţiei lui Martin.

— Nu prea este iubit de personalul nostru...

— Recunosc, dar este cel mai vechiu în serviciu. Dacă aş numi pe un altul din colaboratorii noştrii albi, aş risca să creiez un incident care ar putea avea oarecari repercusiuni asupra bunului mers al plantaţiei. N'ai ideie ce susceptibili sunt albii din coloniile noastre...

— Crede-mă, că ideia nu mi-a fost inspirată dintr'un sentiment de critică...

— Totuşi ai avut dreptate! Martin este un beţiv şi o brută care tratează în mod bestial pe negrii!... Intr'una din zile o s'o plătească scump.

— Crezi? Muncitorii noştrii sunt docili şi nu-mi par de temut.

— Sunt la fel ca toţi negrii din această regiune; se lasă conduşi cu condiţia ca cei care-i dirijează să ştie aş păstra prestigiul şi să fie drepţi...

Duval şi Fontaine porniră la drum câteva zile mai târziu.

Fură primiţi cu simpatie prin toate satele pe unde fură obligaţi cu să se oprească.

— Am cunoscut un timp, nu prea îndepărtat, explică Duval tovarăşului său, când nu era bine să te aventurezi în doi printre popoarele acestea... Mulţumesc lui Dumnezeu, azi nu avem decât să ne mai temem, căci infiltraţia franceză i-a pacificat complect...

Sosiră în sfârşit la Abéché.

Pentru un european exilat de luni întregi în mijlocul junglei, revederea unui oraş era o adevărată revelaţie. Fontaine o consiată. La câteva ore după sosirea lor, îl întâlniră pe agentul companiei de navigaţie cu care Duval trebuia să se întâlnească. Marc îşi lăsă tovarăşul ca să discute chestiunile privitoare la transportul mărfurilor şi se duse să se plimbe.

Abéché este un oraş mare care numără aproximativ treizeci de mii de locuitori.

Înconjurată de un masiv de munţi stâncoşi, capitala regiunii afectează forma unei elipse. Două râuri o străbat: Am Khamil şi Sidna, aproape complect secate în tot cursul anului. Oraşul este compus din trei cartiere bine delimitate: cartierul comercial, zis Am Sonégo, la nord, cartierul indigen şi însfârşit cartierul european la est. Toate rasele pitoreşti ale Africei, erau reprezentate în acest mic centru comercial...

Abéché posedă un serviciu poştal şi de câţiva ani, serviciul telegrafic fusese chiar complectat cu un serviciu de T. F. F. Marc profită de prezenţa lui în oraş pentru a expedia o scrisoare părinţilor săi. Tânărul şi-ar mai fi prelungit cu plăcere şederea lui la Abéché, dar chiar de a doua zi dimineaţă, Duval îi vorbi de întoarcere.

— Raţiunea îmi ordonă, zise el, s'o pornim la drum cât mai curând posibil. Perioada ploilor se apropie. Diferitele semne lasă să se întrevadă că în curând cataractele cereşti se vor deschide. Nu trebuie să ne lăsăm surprinşi.

Duval şi Fontaine se grăbiră deci să facă cale întoarsă. Prima parte a drumului fu efectuată în condiţiuni destul de bune. Când după cincizeci de km. păşunseră într'o regiune aproape nelocuită, temerile lui Duval se realizară.

Pe neaşteptate o ploaie diluviană începu să cadă. În mai puţin de cinci minute fură muiaţi până la piele. Cu mare greutate se refugiară într'o colibă de negri şi petre-

cură acolo două zile în promiscuitatea puțin agreabilă a proprietarilor ei.

Duval era neliniștit de ceeace s'ar fi putut întâmpla între timp, la Zuenlé.

Insfârșit a treia zi, pe la mijlocul după amiezii, ploaia se mai potoli puțin.

— Dacă nu va reîncepe în noaptea aceasta, hotărî Duval, vom porni din nou la drum mâine în zorii zilei. Te previu că tot restul drumului va fi complect lipsit de farmec și regret că te-am târât cu mine...

— Bah! ripostă Marc cu filosofie, la război ca la război; nu-ți face sânge rău din cauza mea.

Ploaia continuând să cadă liniștită cei doi bărbați încălecând pe caii lor odihniți, plecară în revărsatul zorilor.

— Un sfat... recomandă Duval, încredințează-te în instinctul animalului tău. Eu voiu porni înainte. Incearcă să-ți conduci calul exact pe urmele mele.

Duval nu exagera când spusese că drumul va fi extrem de dificil. Marc și Duval erau extenuați și caii, cu toată rezistența lor, erau aproape distruși de oboseală.

In a cincia zi, ploaia încetă tot atât de brusc pe cât începuse. Singura ameliorare de care beneficiară călătorii fu că se simțeau în vestminte uscate.

Duval vorbea puțin; era furios, temându-se ca în absența lui îndelungată Martin să nu fi făcut vreo prostie.

Marc nu avea antrenamentul prietenului său; era la capătul puterilor și nu se mai ținea pe cal decât printr'un efort imens al voinței.

La un moment dat, în timp ce mergea la pas, tânărul descălecă și apucând calul de hățuri o porni înainte pentru a se desmorți.

Marc înaintă câțiva metri și deodată poticnindu-se își pierdu echilibrul și se rostogoli în apele furioase ale unui râu care se afla la o oarecare adâncime pe stânga. Inainte de a putea schița vreo mișcare se simți luat de un curent puternic.

— Ajutor! strigă el, făcând sforțări zadarnice de a se apropia de mal.

Auzind strigătul, Duval se întoarse în șea. Văzu primejdia.

— Ține-te bine! lansă el.

Din fericire, Marc nu dăduse drumul hățului, pe care-l ținea încă în mâna stângă.

Duval descălecă și sili bietul animal să înainteze, târând astfel pe tânăr spre țărm.

— Îţi datorez viaţa, mulţumesc! făcu el simplu.

— Nici de cum, protestă colonistul, nu eu te-am salvat. Calului tău îi datorezi recunoştinţă... el te-a salvat. Sau, adăugă el zâmbind, poate că amuleta pe care ţi-a oferit-o Rum-Si, te-a protejat!

CAP. IV

UN ALB A FOST ASASINAT

De câteva ore, Duval nu mai scosese un cuvânt; părea îngrijorat şi nervozitatea sa se trăda printr'o contracţie a maxilarelor şi prin felul brusc cu care-şi conducea calul.

— Mă grăbesc să ajung la plantaţie, răspunse Duval la întrebarea pe care i-o puse Mare. Am presimţirea că ne aşteaptă o veste proastă. La o sută de metri de plantaţie, cei doi bărbaţi zăriră un negru alergându-le în întâmpinare. Fără îndoială că le pândise sosirea cu acea răbdare care le este caracteristică oamenilor de culoare.

Acest negru, care răspundea la numele de Falaula Belă, era un splendid reprezentant al tipului sudanez. Făcuse războiul în Europa şi se credea prin acest fapt superior camarazilor săi de muncă. Mai ţinea să sublinieze această superioritate prin câteva lucruri care-l distingeau de ceilalţi în mod net: Falaula cunoştea trei până la patru sute de cuvinte franceze.

La zece paşi de călăreţi, negrul se opri, luă un aer de mare consternare şi ridicând braţele spre cer, pronunţă cu un ton plângător:

— Mousié, mousié... mare nenorocire... mare nenorocire!

— Ce s'a întâmplat? mârâi Duval, vorbeşte!..

— Nu ştii la tine? reluă negrul, foarte fericit de a juca un rol pe care nu ţinea ca să-l sensleze.

— Bine înţeles că nu, imbecilule, se înfurie Duval, da unde vrei să ştiu ? Vorbeşte odată.

Falaula se simţi jignit.

— Eu, nu imbecil, făcu el cu demnitate. Eu sudanez... soldat...

Duval regretă cuvintele pe care le spuse şi se grăbi să le atenuieze efectul.

— Ştiu, zise el, eşti un băiat de treabă, dar spune-mi repede ce s'a întâmplat ?

Satisfăcut, sudanezul continuă:

— Tu, deschide urechile.

— Te ascult, grăbeşte-te.

— Moussié Martin... este murit.

Duval deveni foarte palid.

— Ce spui? strigă el, Martin este mort?

— Ucis, preciză negrul.

Fără să mai asculte, Duval îndemnă calul, sosi în faţa casuţii, descălecă şi sărind peste cele patru trepte deodată, pătrunse ca o furtună în odaie.

Nu mai simţea nici o oboseală.

Doi din funcţionarii europeni, Joubert şi Calatti, cari se găseau în apropiere şi care-l zăriră pe şeful lor, se grăbiră să-l întâmpine.

— Ce am aflat dela Falaula? întrebă directorul domeniului. Martin a fost asasinat?

— Din nenorocire, este adevărat! răspunse Joubert.

— Când?

— Acum trei zile.

— De cine?

Cei doi funcţionari schiţară în acelaş timp un gest de ignoranţă.

— Drace! înjură Duval, povestiţi-mi tot ce s'a întâmplat.

Joubert satisfăcu această cerere.

— Marţi seara, după cină, am făcut o partidă de cărţi în patru cu Capérade. Langeais, care avea febră, nu mâncase cu noi ci se dusese la culcare. Pe la unsprezece, pe când eram pe cale de a ne despărţi, Martin declară că nu-i era somn şi că se duce să facă o mică plimbare înainte de a se culca... Era cam ameţit...

— Beat? întrerupse Duval.

— Nu ne prea amintim, zise Calatti venind în ajutorul colegului său.

— Probabil că eraţi cu toţii în acelaş hal. Dealtfel nu mă priveşte... este treaba voastră... Continuă!

Joubert reluă:

— Aşadar ne despărţirăm. Marţi dimineaţa, pe la nouă, nevăzându-l încă, Calatti se duse ca să-l trezească. Camera era goală! Ne-am gândit că poate s'a dus în sat. Dar nici acolo Martin nu fu găsit. Puţin neliniştiţi, pornirăm în căutarea lui, ajutaţi de câţiva negri. După două ore, descoperirăm cadavrul bietului nostru camarad în mărăcinişe la cinci sute de metri dincolo de sat...

— Cine l-a găsit? tăie scurt Duval.

— Eu! răspunse Calatti.

— Cum a fost ucis Martin?

— Cu o lovitură de pumnal între umeri.

— Cu o lovitură de pumnal sau de cuțit?

— Dracel este destul de greu de a preciza; după părerea mea și a lui Capérade, este vorba de o lovitură de pumnal.

— Din păcate, este prea târziu ca să-mi pot face o părere personală, zise Duval care adăugă:

— Ați făcut cele... necesare?

— Chiar în acelaș după amiază, Capérade a redactat un proces verbal pe care l-am semnat cu toții... mă duc să vi l aduc.

Duval făcea mari eforturi pentru a-și domina emoția ce-l cuprinse.

— Ați cercetat hârtiile lui Martin? întrebă el.

— Nu ne-am atins de nimic, în camera lui Martin, preciză Joubert. Am preferat ca să vă așteptăm...

— Dar ceeace avea asupra lui? Portofoliul, ceasul?

Martin nu mai avea nimic asupra lui, răspunse Calatti.

— Cum nimic?

— A fost jefuit până și de tabachera lui...

— Ah! Ah! strigă Duval, iată ce este foarte curios!...

— Jefuit?... Să fie vorba de o crimă săvârșită de niște bandiți?... N'ați remarcat nimic suspect?

— Absolut nimic! asigurară cei doi bărbați. N'am găsit nici o urmă... Pentru noi, asasinarea lui Martin este inexplicabilă...

— Un cuvânt încă, făcu directorul lui Zuenlé. Martin nu v'a spus nimic care... ar putea să explice ce căuta dincolo de satul negrilor în starea în care se afla?

— Nu! Când ne-a părăsit, nu prea era capabil ca să mai raționeze!

— Straniu! Foarte straniu! murmură Duval care-și concedie colaboratorii. Întorceți-vă la posturile voastre, zise el, voiu completa ancheta voastră și voiu întocmi un raport pentru administratorul societății.

Fontaine asistase la scenă, foarte mișcat de sfârșitul tragic al compatriotului său, cu care lucrase în bune raporturi încă dela sosire. Era sigur că asasinatul se datora unui negru răsbunător. Emise această părere când se găsi singur cu prietenul său.

— Am să-ți explic astă seară, răspunsese acesta din urmă. Și eu am avut la început aceeași ideie... dar diferitele

detalii îmi dau de gândit că această crimă nu poate fi imputată unuia din muncitorii noştrii... Ah! ce plagă pentru coloniştii!

Duval se cufundă timp de câteva minute în reflecţiunile sale.

— Dragul meu Marc, zise el când îşi ridică însfârsit capul, du-te de te culcă. Eşti foarte obosit şi puţinŭ odihnă n'are ce să-ţi strice. La cină îţi voi face cunoscute rezultatele anchetei mele, dar nu uita sfatul pe care ţi l-am mai dat: nu te îndepărta nici odată fără a fi înarmat. Moartea ne dă mereu târcoale. Ai avut o dovadă destul de tristă!...

Fontaine şi Duval se revăzură după ce se odihniră. Şase ore de somn adânc îi redaseră lui Marc elasticitatea membrelor sale anchilozate de oboseala zilelor precedente.

Mirarea tânărului fu mare când constată că prietenul său care nu se odihnise nici o clipă dela sosirea lui, era tot atât de diapus şi de lucid ca şi cum s'ar fi trezit chiar atunci din somn.

— Eşti de fer? nu se putut abţine inginerul de a-l întreba.

— Din carne şi oase ca şi tine, răspunse celălalt zâmbind; numai că eu m'am obişnuit să-mi domin oboseala...

— Şi ancheta?

— N'am aflat nimic nou. Am interogat pe toţi colaboratorii noştrii, am văzut pe toţi negrii.. dar n'am isbutit să obţin nici un indiciu. Nu s'a produs nici un incident în timpul lipsei noastre. Martin nu s'a purtat rău cu nimeni, deci nu există nici un motiv de răsbunare...

— Atunci?

— Ţi-o repet: nu ştiu nimic.

— Te-am auzit, azi dimineaţa, emiţând ipoteza unei crime datorită hoţilor; ce te-a făcut să emiţi această părere?

Faptul că Martin a fost jefuit. Este posibil ca Zaouianii să fi dat târcoale prin regiunea noastră... Iată pentru ce am insistat asupra naturii rănii căci armele pe care le posedă acei bandiţi nu sunt la fel cu acelea de care se servesc negrii din regiunea noastră.. Oamenii noştrii n'au remarcat nimic. Îmi este greu să mi fac astăzi o părere, căci Zaouianii nu lasă alte urme ale trecerii lor decât cadavrele victimelor lor.. În fond, nu cred că bietul Martin să fi fost asasinat de aceşti bandiţi... Trebue să fie cu totul altceva. Ploaia pe care am blestemat-o cred că mi-a făcut un mare serviciu...

— Nu înţeleg ce vrei să zici? făcu Marc.

— Este destul de simplu, totuşi. Dacă ceeace bănuesc

este exact... atunci, nu pe Martin au vrut să-l lovească.. ci pe mine.. au greşit persoana...

— Atunci ai o bănuială?... Ai o explicaţie?..

— O explicaţie? Aş fi dorit mult ca să găsesc una: este atâta timp de când o caut. Ca să mă înţelegi, ar trebui să ştii...

— Să ştiu?... ce?

Duval nu răspunse imediat. Se gândea dacă trebue să-şi completeze gândul.

— Ascultă, Marc, sfârşi el prin a zice, eşti un băiat serios şi pot să-ţi încredinţez un secret... Am toată încrederea în tine şi în fond este bine ca să ştii totul pentru cazul când... mi s'ar întâmpla şi mie un accident. De patru ani de când sunt aici, adică de când societatea noastră a intrat în posesia acestui domeniu, s'au petrecut lucruri straniî, foarte naturale pentru acel care nu ştie să observe, bine înţeles, dar a căror înlănţuire nu poate să lase indiferent pe un om care este obişnuit cu viaţa de colonist... Mă priveşti mirat şi te întrebi dacă nu cumva am înebunit sau dacă febra nu mă face să aiurez... Îţi spun numai ţie şi o repet, că un mister ne înconjoară. Am încercat să-l desleg, dar n'am reuşit. Dacă vrei, putem ca să încercăm împreună ca să descifrăm acest mister. Îţi atrag însă în mod cinstit atenţia, că în acest caz ne pândesc multe primejdii...

IV.

CÂTEVA DESCOPERIRI STRANII.

Tolăniţi confortabil în două fotolii de trestie, pe terasa căsuţii pe care o locuiau în comun, Duval şi Fontaine îşi sorbeau liniştiţi cafeaua pe care le-o adusese boyul ce îndeplinea în acelaş timp funcţia de valet şi de bucătar. Era un ştrengar de douăsprezece ani, de rasă congoleză, un negru superb, agil şi puternic, care răspundea la numele de Faimi.

Inteligent şi mai puţin leneş ca cea mai mare parte a semenilor săi, Faimi îndruga câteva cuvinte franceze şi înţelegea mai multe. Nimic nu era mai comic decât să auzi discuţiile pe care acesta le susţinea cu Falaula, care avea pretenţia să-i servească de profesor..

Duval lovi din palme. Faimi sosi în goană..

— Nu mai avem nevoie de tine, adu-ne numai cutia cu ţigări care se află pe biroul meu şi du-te de te culcă.

Boyul se furişă în interiorul casei, reveni cu ţigaretele cerute şi dispăru din nou, fericit de ocazia ce i se prezenta de a putea pălăvrăgi cu prietenul său sudanezul.

Duval fumă câtva timp în tăcere urmărind norii de fum ce se ridicau încetişor în spirală, apoi se întoarse spre mine.

— Dragul meu prieten, începu el, vreau să-mi ţin promisiunea pe care ţi-am făcut-o recent de a-ţi vorbi de misterul care ne înconjoară; în acest scop l am îndepărtat şi pe Faimi, căci nu vreau ca vre-o ureche indiscretă să audă măcar un cuvânt din ceeace-ţi voiu povesti.

Colonistul tăcu din nou puţin pentru a-şi coordona gândurile, apoi începu.

— Sunt patru ani- ţi am mai spus, începu el, de când societatea noastră a intrat în posesia acestui domeniu. Ce se afla prin aceste locuri înainte de a ne fi fost acordată concesiunea? Nimic altceva decât nepătrunsă junglă! Poate că altă dată au trăit pe aici negrii; este posibil, dar nu s'a putut stabili. N'am găsit nici o urmă de fiinţă omenească, nimic altceva decât jungla imensă şi fiare sălbatece. Trebuie să-ţi explic, în treacăt, că am fost numit directorul acestei concesiuni, pentru că am trăit mai mulţi ani în Malaezia şi pentru că eram la curent cu cultura arborilor de cauciuc. Imi luai postul în primire, însoţit de doi europeni, un francez şi un danez, cari neputând suporta mult timp climatul mă părăsiră în mai puţin de un an.

«Trec repede peste debuturile instalărei noastre. Muncitorii construiră mai întâiu un sat pentru ei, apoi începură să doboare arborii pentru a ridica această căsuţă destinată albilor. Aceasta ne ceru cam şase luni. Danezul care se svărcolea în friguri de dimineaţa până seara, mă părăsi cam în acest moment. Pentru a-l înlocui, îmi fu trimis Martin.

«Martin sosi cu o importantă caravană de hamali, aducând întregul material de care aveam nevoie, aşa că nu peste mult timp începui să plantez arborii de cauciuc... Abea după un an, putui să constat că arborii noştri tineri creşteau cu vigoare şi că terenul părea să le convină. După toate probabilităţile munca noastră avea să dea roade bune.

«Imi fură trimeşi încă trei colaboratori pe care-i cunoşti: Joubert, Capérade şi Langeais care sosi cu patru luni mai târziu.

«Căsuţa pe care o locuiam cu Martin, aceea în care ne aflăm acum, era prea mică pentru a ne adăposti pe toţi. In plus, pentru motivele pe care desigur că le ghiceşti, preferai să-mi păstrez ceva mai multă indpendenţă. Luai deci hotărârea să clădesc un alt edificiu mai vast şi să mi-l păstrez pe acesta numai pentru uzul meu personal.

«Prima mea surpriză datează din această perioadă.

«Săpând pământul pentru a forma temelia, unul din

negrii descoperi la o adâncime de numai cincizeci de centimetri o casetă de metal.

«Crezui la început că era vorba de o epavă, dacă pot să întrebuinţez acest cuvânt, care provenea dela o colonie de explorare. Poate că această casetă conţinea istoricul suferinţelor nenorociţilor călători de care nimeni nu mai auzise vorbindu-se. Inima mi bătea şi eram foarte emoţionat când forţai broasca casetei. Ce voiu descoperi înăuntru?

«Spre marea mea uimire descoperi numai câteva instrumente de minier înfăşurate cu grije în nişte bucăţi de pânză. Nimic alteeva, nici o indicaţie care să-mi permită de a identifica proveniența acestor instrumente. Cu toate cercetările întreprinse nu mai descoperi nimic. Eram decepţionat...

Multă vreme după aceia, în timp ce săpam un teren, pe care-l alesesem de mai înainte, pentru a semăna nişte legume, scosei la iveală o nouă casetă de metal, sau mai bine zis un cufăr mic. Eram singur când făcui această descoperire. Mă grăbi să mă închid în odaie ca să pot deschige neturburat caseta. Instârşit, gândi eu, voiu avea cheia enigmei care nu încetase o clipă de a mă intriga. Mica casetă se asemăna foarte mult cu cea descoperită anterior, numai că era şi mai mică.

«Nu mai puţin mişcat ca prima oară, forţai broasca şi... şti ce-am găsit?

— Nu, răspunse Marc, foarte curios.

— Două pietre...

— Două pietre?

— Da, două pietricele de mărimea unei jumătăţi de nuci... Nu mai înţelegeam nimic...

«Nu întârziai să am şi alte motive de surpriză.

«In interval de cincisprezece zile făcui alte două descoperiri şi mai stranii.

«In realitate, prima fu făcută de unul din indigenii noştri în sectorul E al plantaţiei, adică la doi km. de locul unde fusese descoperită caseta cu instrumente. De data aceasta era vorba de o cutie de zinc ce conţinea şase cartuşe de dinamită şi un fitil Bickford de câţiva zeci de metri lungime.

— Din ce în ce mai straniu, constată Marc, şi al patrulea lucru?

— Imediat. Această din urmă descoperire o făcui printr'o întâmplare cu adevărat extraordinară. Cred că ai remarcat enormul boabal care se găseşte la intrarea satului negrilor? Scoarţa acestui copac este foarte uşor crăpată la înălţimea unui om de statură mijlocie. In timp ce vorbeam

cu unul din negrii, mă amuzam să vâr în mod mecanic vârful bastonului meu în această crăpătură a scoarței... Spre marea mea uimire, bastonul mi se înfundă destul de adânc. De îndată ce fui sigur, lărgi cu cuțitul meu cavitatea pe care o păsti și descoperii tubul unui cartuș complect golit. Când spun golit, înțeleg că fusese golit de pulbere și de alice, căci în interior descoperi o bucată de hârtie răsucită...

— Și această hârtie ce era? întrerupse Marc în culmea nerăbdării.

— Un plan, răspunse Duval, un simplu plan. N'am isbutit niciodată să-l descifrez. Voiu reveni îndată: pentru moment lasă-mă să continui. Ți-am expus în câteva cuvinte prologul misterului ce ne înconjoară. Acum vin la evenimentele care au urmat.

«Descoperirile, făcute de mine sau de alții, erau pasive, dacă pot să întrebuințez acest cuvânt pentru a exprima diferența care există între prima parte a afacerei și a doua, care este constituită, din contra, prin fapte active.

«Timp de mai multe ore, încercai zadarnic să înțeleg semnificația documentului pe care întâmplarea mi-l puse în mână. Deodată o ideie mă iluminâ și o pusei imediat în aplicare. Băgai planul înapoi în tub și ascunsei totul la loc în cavitatea boababului....

«Timp de o lună nu remarcai nimic. Într'o noapte, împins din nou de curiozitatea care nu-mi dă pace, mă dusei să cercetez ascunzătoarea. Tubul dispăruse! În schimb bucata de hârtie albă prin care înlocuisem planul, se afla acolo. O desfăcui puțin vexat. Nu mai era albă; conținea un desen grosolan ce reprezenta un cap de mort cu două tibii încrucișate. Fără îndoială, că acest desen reprezenta un avertisment dacă nu chiar o amenințare.

«Situația se prociza: cineva din anturajul meu mă precedase în această țară pentru a urmări un scop ce-mi era imposibil ca să-l bănuiesc. Încercai să mă informez în această privință; nu aflai nimic; administratorul societății îmi afirmă că regiunea fusese absolut pustie până la sosirea noastră.

«Trecură mai multe luni. Ascunsei planul într'un sertar al biroului meu, unde țineam și hârtiile relative la exploatarea noastră. Într'o zi, după ce examinai pentru a suta oară planul, în loc să-l pun înapoi în sertar, îl băgai în buzunar. Fu o precauțiune bună. În săptămâna următoare, biroul meu fu spart în timpul nopții!

— Spart? tresări Fontaine.

— Da! dragul meu, reluă Duval scuturând cenușa din

pipă. am zis bine: spart... și după toate regulele artei; un somnul ușor și un perete subțire de lemn îmi desparte odaia de biroul... n'am auzit nimic. Deabea a doua zi mi-am dat seama de faptul săvârșit, găsind sertarele trase și hârtiile împrăștiate pe jos. Trebuie să adaug că hoțul s'a arătat de o cinste surprinzătoare: nu s'a atins de nimic... Nu găsise însă ceeace căutu, din simplul motiv că aveam faimosul plan asupra mea.

«Făcui imediat o anchetă și interogai cu severitate pe toată lumea, fără excepție.

«Muncă zadarnică; nimeni n'auzise nimic, nu văzuse nimic și nu știa nimic. Turbam de furie...

«Dar asta nu-i încă totul.

«Într'o zi, pe când eram la vânătoare, însoțit numai de Falaula care trebuia să mă ajute ca să duc vânatul, cineva trase asupra mea. Detunătura se auzise dinspre dreapta, adică din interiorul pădurii; casca îmi fu străpunsă la o înălțime de trei centimetri deasupra părului...

«Știi ce înseamnă vegetația tropicală... Era deci o nebunie ca să încerc să caut un individ în nepătrunsa junglă. În afară de aceasta, cine știe dacă nu mă pândea de undeva și dacă nu aștepta o ocazie favorabilă de a-și repeta tentativa de crimă. Cel mai înțelept era, să mă întorc înapoi la plantație, ceeace și făcui.

«Ceeace mă mira, este că mă hotărâsem chiar în dimineața aceea să pornesc la vânătoare și deci nimeni în afară de mine nu putea să-mi cunoască proiectul. Aceasta mă făcu să presupun că eram spionat fără încetare de un inamic care voia să mă doboare, într'un moment dat când aș fi fost singur. Precauțiunile pe care m'ai văzut luându-le în diferite împrejurări, se explică deci prin cele ce ți-am povestit până acuma.

Duval tăcu câteva secunde.

— Și acum, reluă el iată că Martin a fost asasinat!... Oare o fi fost ucis din greșeală în locul meu?... Tot ce este posibil... Faptul că a fost jefuit îmi confirmă bănuiala...

VI

PLANUL MISTERIOS

Urmă o tăcere lungă. Duval, terminând de vorbit, se cufundă într'o meditare dureroasă și Mare la rândul său își recapitulă în minte strania poveste pe care o auzise.

Inginerul fu acela care reînsufleți discuția.

— Mi-ai spus, făcu el, că planul pe care l-ai descoperit în boabal era indescifrabil; totuşi pare să aibe o importanţă primordială pentru acel căruia i-a aparţinut, deoarece acest individ, nu dă înapoi nici chiar din faţa unei crime pentru a intra în posesiu lui. Acest plan reprezintă cheia misterului....

Duval scoase portofoliul său dintr'un buzunar interior al cămăşii, extrase o hârtie îndoită în două şi o întinse lui Marc.

— Iată documentul, zise el. Vezi dacă examinarea lui îţi va aduce vreo explicaţie.

Dela prima privire, Fontaine constată că cuvântul plan era destul de impropriu. La drept vorbind, figura pe care o privea era compusă numai din cinci linii de lungimi inegale intretăindu-se toate într'un punct central. Una din linii, cea mai lungă, era terminată printr'un vârf de săgeată, cum utilizează cartografii pentru a indica o direcţie; alta era întărită cu un punct gros.

Planul fusese trasat cu cerneală de China, căci fusese alterat de timp.

Nici o indicaţie de orientare; nimic care să se asemene cu o evaluare de distanţe.

Duval explică:

— Presupun că lectura acestui plan nu poate să devie posibilă decât cu condiţiu de a se determina punctul central unde liniile se întretaie. Am luat mai întâi ca punct central boabalul, apoi, în mod succesiv, locurile unde fuseseră găsite caseta cu instrumente, cuţărăşul cu pietricele şi chiar cartuşele cu dinamită. Insuccesul în toate cazurile a fost acelaş...

— Ceeace înseamnă, remarcă Marc, că figura care ne intrigă, nu se referă la nici unul din aceste locuri.

— Am ajuns la aceeaşi concluzie:: dar atunci pentrucce planul se găsea ascuns aici şi nu în locul vizat de schemă?

— Poate că nu exista o ascunzătoare bună în acel loc.

— Hm! hm! zâmbi Duval, este o explicaţie cam prea simplă... Vei admite, totuşi, că misteriosul meu hoţ ca şi acela care a încercat să mă omoare — care mai la urma urmei, poate fi unul şi acelaş individ! — nu locuieşte la mulţi kilometri de aici; felul în care sunt spionat o dovedeşte...

— Cari sunt aşezămintele care se găsesc prin apropiere?

— Satul Guéréda, la treizeci de km. sud-vest; mai la sud încă acela pe care l-am străbătut când ne-am dus la

Abéché; şi o mică exploatare agricolă aparţinând unor olandezi, la douăzeci şi cinci de km. nord-est. In afară de aceste centre, deşertul.

— Îi cunoşti pe olandezii de care mi-ai vorbit?

— Foarte puţin; s'au stabilit cu mult după noi în această regiune.

— Ce fel de om este proprietarul exploataţiei?

— Un tip energic, dar care pare că-şi face prea mari iluzii asupra posibilităţilor agriculturii. Mi-a povestit că scopul lui era ca să crească o importantă plantaţie de cafea; mă îndoiesc însă că va ajunge la un rezultat satisfăcător, căci regiunea în care s'a stabilit are un pământ foarte uscat.

— L-ai vizitat proprietatea?

— Nici odată, am avut altceva de făcut; dar cunosc regiunea, căci, încă din primele zile ale sosirei mele aici, am explorat regiunea care ne înconjoară pe o rază destul de întinsă.

— Te-a invitat?

— Poate... nu-mi aduc aminte... cred că a făcut-o... Dacă ar fi fost vorba de un francez, ar fi putut ca să mă intereseze; între compatrioţii pierduţi în pustiu, cincizeci de km. nu contează; cu străini, n'am nici un chef să fac cunoştinţă...

După o nouă tăcere destul de prelungită, Duval reluă cu gravitate:

— Dragul meu Fontaine, cunoşti misterul care ne înconjoară, aş putea zice, pericolul care ne ameninţă. Dacă mi se va întâmpla o nenorocire, ţie îţi va reveni direcţia acestui domeniu...

— Să nu vorbim prostii, protestă Marc.

— Ba da, tinere, din contra, să vorbim. Crede-mă că nu mă sperii la gândul că voiu fi doborât de un glonte anonim, am văzut prea adesea moartea cu ochii, ca să mă tem... sunt singur pe lume şi dacă pier aici sau în altă parte, mă lasă cu totul rece... Vei face atunci ceeace vei crede... Ţin să-ţi atrag atenţiunea în privinţa iluziilor pe care ţi le-ai putea face pentru a căpăta un ajutor din partea autorităţilor administrative... suntem prea îndepărtaţi în interiorul junglei pentru ca să le fie posibil de a ne veni în ajutor. Şi apoi, în jungă, este o lege absolută: nu trebuie să te bazezi decât pe tine însuţi. Colaboratorii noştri, — nu vorbesc decât de cei din rasa noastră, bine înţeles, — sunt băeţi buni pe care ai putea să te bizui în caz de primejdie, dar care nu sunt capabili de prea multă iniţiativă...

— Drace! exclamă Marc, eşti prea tragic. De ce te temi?

— Ştiu şi eu? Tocmai aceasta mă neliniştește. In afară de faptul că aş putea fi ucis... aş mai putea fi şi răpit...

— In acest caz, îţi promit că voiu şti să te salvez.

Cum?.... Şi cu cine?

Fontaine rămase perplex.

Nu ştiu, făcu el după un timp; voiu găsi un mijloc...

Din politeţă, pentru a nu-şi jigni prietenul, Duval nu insistă mai mult, dar o expresie de încredulitate i se întipări pe faţă, în timp ce spunea pe un ton împăciuitor:

— Bine! Insă ţin să-ţi atrag atenţia că sarcina va fi cu mult mai grea decât îţi imaginezi.

— Intr'un caz atât de grav, hazardă Marc, voiu face apel la prietenii mei pentru a mă ajuta.

— Prietenii care se află, fără îndoială, în Franţa, nu-i aşa?

— Da.

De data aceasta, Duval isbucni într'un hohot de râs vesel.

— Şi tu îi vei ruga ca să intervie pe lângă ministerul coloniilor? Ei bine, dragul meu, captivitatea mea va avea atunci şansa de a se prelungi pe o durată de mai mulţi ani...

— Nici de cum! replică Marc, nu voiu solicita nici un concurs oficial. Voi ruga prietenii ca să vie să mă secondeze... patru energii valorează mai mult decât una.

— Pe legea mea! ai o încredere extraordinară în această prietenie, dragul meu, pentru a presupune că cei pe care-i vei alarma...

Tânărul întrerupse cu putere:

— Aceşti prieteni sunt mai mult ca prieteni... o legătura strânsă ne leagă; mai mult încă, suntem legaţi şi printr'un jurământ solemn.

— O asociaţie secretă? glumi colonistul.

— Ceva mai mult... şi mai serios... Te voiu pune în curent şi vei înţelege mai bine ceeace îţi pare curios acuma.

Duval îl ascultă cu atenţie.

— Te invidiez că ai astfel de prieteni, zise el. Scuză-mi te rog scepticismul şi... să sperăm că tovarăşii tăi vor găsi o altă ocaziune de a face cunoştinţă cu Africa.

Incă un cuvânt în această privinţă, rugă inginerul: dacă mi s'ar întâmpla un accident, te rog să-l avertizezi pe Raymond Barcalan... el se va însărcina ca să-mi anunţe părinţii, menuând brutalitatea... unei ştiri rele...

VII

PEȘTERA ASCUNSĂ

Marc nu fusese turburat din cale afară de expunerea lui Leon Duval. Misterul pe care acesta i-l revelase, îl interesa fără ca să-l înspăimânte. Luă lucrurile mai puțin în tragic ca tovarășul lui și pe măsură ce timpul trecea fără să aducă fapte noi, tânărul inginer se libera de impresia primă, care se resimțise direct din emoția naratorului. Din partea lui, Marc reducea povestea la proporții foarte mici. E drept că exista tentativa de crimă asupra lui Duval și asasinarea lui Martin, dar nu se stabilise încă nici o corelație între ele și Fontaine era gata să reproșeze prietenului său că se lăsase prea mult antrenat de imaginație.

Necazurile vieții cotidiene îl obligaseră pe Marc să și îndrepte gândurile spre altă țintă decât să urmărească rezolvarea problemei la care Duval însuși renunțase.

Studiul compoziției solului și acela al florei equatoriale nu erau singurele subiecte care captau atenția lui Marc. El se căznea să pătrundă mentalitatea indigenilor și să se familiarizeze cu obiceiurile lor. Învățase cuvintele esențiale ale dialectului întrebuințat de Quadaïeni, care constituiau marea majoritate a negrilor întrebuințați pe plantație și isbutise să se facă înțeles într'o oarecare măsură.

Isbutise să-și recruteze un prieten în persoana unui negru numit Assonu. Era un tânăr voinic, șiret și foarte descurcăreț.

Assonu la rândul lui era foarte mândru de prietenia inginerului; de îndată ce-l zărea, în afara orelor de lucru, îi ședea înainte și-l saluta cu un răsunător:

— Bojou, moussié!

În mai multe rânduri, Marc profitase de o Duminică sau de o sărbătoare, zile consacrate odihnei, pentru a face excursii prin savană.

— Fii prudent, îl sfătuia în mod inevitabil Duval care, prefera să rămână întins pe terasa casuței și să fumeze numeroase pipe.

— Așa! zâmbea Fontaine, de când mă plimb prin junglă, n'am întâlnit țipenie de om.

O țintă a escursiei îl tenta pe Marc: colinele situate la nord-vest de plantație pe care Duval le zugrăvise ca sălbatice și pitorești. Dar aceasta reprezenta o călătorie dus și întors de câteva sute de km. și era imposibil ca să o poată efectua numai într'o singură zi.

O ocazione se prezintă şi Marc încercă ca să profite.

— Sunt puţin neliniştit gândindu-mă că te vei aventura atât de departe singur, zise Duval, când tânărul îi făcu cunoscută intenţia sa. Pustiul îşi are surprizele sale... Dacă ţi se va întâmpla ceva, ce te vei face lipsit complect de ajutor?

— Totuşi acele coline mă tentează, ripostă Fontaine.

— Caută-ţi un însoţitor: poate că unul din camarazii noştri va accepta să facă o plimbare.

Raportând lui Duval insuccesul tentativei sale, Marc, care nu voiu să şi contrarieze prietenul emise o idee:

— Îl voiu lua pe Assona, zise el.

— În lipsă de ceva mai bun! răspunse colonistul. Nu cred să-ţi fie de prea mare ajutor, dar în schimb nu vei fi singur. Assona cunoaşte bine jungla căci a trăit mult în ea... Deci-i gal cu tine...

Negrul fu mai mult decât entuziasmat. Bătu din mâini, executa câteva sărituri fantastice şi scoase nişte ţipete asurzitoare.

Entuziasmul lui nu mai cunoscu margini când află că va avea un cal la dispoziţie.

— Unde învăţase Assona să călărească? Mister. Adevărul este că se ţinea cu multă siguranţă pe cal.

Marc se echipase foarte serios: carabina în bandulieră şi revolverul în tocul dela centură; în cei doi saci fixaţi în faţa pe şea se găseau provizii pentru cel puţin cinci zile.

Călătoria se efectuă fără nici un incident. Zona, pe care o străbăteau Marc, era cu totul diferită de aceea pe care-o parcursese când îl însoţise pe Duval la Abéché.

Duval nu exagerase: privelişiea era minunată: bogăţia vegetaţiei contrasta în mod straniu cu ariditatea regiunei saharience foarte apropiate.

Câteva stânci se înălţau brusc din câmpie, ca nişte sentinele avansate; apoi, alte stânci, ale căror înălţime progresau, în mod simetric, se aliniau strânse formând o creastă care se prelungea în direcţia sud-est-nord-vest pe o întindere de zeci şi zeci de km. cât vedeai cu ochii.

Când soarele începu să apună la orizont, Marc, urmat pas cu pas de Assona întreprinse o recunoaştere a primilor munţi. Descoperi pe coastele lor nişte plante pe care nu le mai văzuse niciodată şi a căror varietate era infinită.

Deodată, în timp ce se oprise pentru a examina mai atent aspectul general al stâncilor, tânărul descoperi între două straturi o fisură care se întindea pe o lungime de opt. zeci de centimetri până la un metru.

Mecanic. introduse un baston pe care-l ţinea în mână; bastonul se înfundă fără să întâlnească rezistenţă; puţin nisip care se depusese pe marginea inferioară a fisurei căzu. Aplecându-se pentru a privi la nivelul crăpăturii, Marc zări cu mirare filtrându-se prin crăpătură lumina zilei.

— Curios, zise el lumina pare că provine dintr'un coridor vecin şi totuşi mă găsesc în faţa unui zid... Să fie vorba de o peşteră ? In acest caz, să încercăm să descoperim intrarea.

Căută mai bine de o oră fără a descopri nimic. Assona, care urmărea această manevră cu curiozitate, neînţelegând scopul, căsca nişte ochi miraţi.

In sfârşit înţelegând scopul cercetărilor marelui său prieten, îi veni în ajutor. Se căţără până la un fel de platformă care se afla la o înălţime de câţiva metri şi dispăru după nişte stânci. Insfârşit, Marc îl văzu reapărând puţin mai sus şi la cincisprezece metri mai în faţă.

Assona râdea de mulţumire, descoperind un şirag de dinţi albi. Strigă câteva cuvinte pe care Marc nu le înţelese, dar al căror sens îl ghici deoarece fuseseră subliniate de un gest de chemare.

— Ce-ai găsit ? întrebă inginerul după ce ajunsese cu mare greutate lângă el.

Negrul arătă cu degetul spre intrarea unei peşteri.

Fără să ezite, Fontaine porni înainte, însoţit imediat de Assona.

Se trezi aproape imediat într'o cameră subterană de o formă vag elipsoidală care putea să aibe o suprafaţă de aproape o sută de metri pătraţi.

Privind stâncile de mai aproape, Marc observă că erau roase în lungime.

— Care să fie compoziţia acestui cvarţ? se întrebă Marc.

Assona care urmărea cu curiozitate toate mişcările europeanului, îşi aminti că şi el avea un cuţit utârnat printr'un fir de gât. Foarte grav, începu să râcâie pietrele cum vedea că făcea şi Fontaine.

După ce făcură o provizie suficientă din materialul strălucitor ieşiră din nou la suprafaţă şi renunţând cu să mai prelungească excursia, se grăbiră să se înapoieze la Zucenlé.

«Cine ştie, se gândea Marc, dacă sub-solul nu ascunde, aici bogăţii nebănuite...

Intoarcerea se efectuă în aceleaşi condiţiuni ca şi plecarea, adică fără de nici un incident...

VIII

SURPRIZA UNEI GRAMEZI DE PIETRE

Deabea a doua zi seara, când se găsi singur, Marc putu să examineze în liniște fragmentele de stkâcă pe care le adusese. Densitatea materiei îl miră la început; nu corespundea cu aceea a grafitului cum o bănuise până atunci.

— S'ar spune că ar fi antracit, remarcă el.

Degajă o pietricică neagră, dură ca oțelul și așezând-o într'un anumit unghiu al luminei, obținu un reflex foarte viu.

— Foarte curios, constată Marc repetând experiența cu un alt fragment care apăru de o nuanță mai limpede, dar care, expusă la lumina lămpii, rămase opacă.

— Este, fără îndoială, un minereu, continuă tânărul în sine; dar cărei formațiuni aparține și ce conține? Slabele mele cunoștințe în această materie, nu-mi permit s'o stabilesc. Să vedem dacă eșantioanele pe care le-a culeș Assona puțin mai departe, oferă aceleași caracteristice?

Din grămada strânsă de negru, Marc alese un eșantion, de mărimea unei nuci...

O surpriză îl aștepta.

Ceeace obținu, după ce-l curățise de pământ, nu fu o pietricică mai mult sau mai puțin strălucitoare, ci o veritabilă piatră prețioasă care avea coloratia safirului și transparența sticlei.

Marc nu-și credea ochilor: ținea între police și indice, o piatră prețioasă cu cele mai pure ape.

— Dumnezeu să mă iertel făcu el cu vocea joasă, dar aceste sunt pietre rare!

Ezită timp de o secundă, pentru a ști, dacă trebuia să-i aducă la cunoștința lui Duval, strania sa descoperire.

— Voi avea timp s'o fac și mai târzin, după ce voiu fi sigur...

Noaptea târziu, inginerul strânse totul într'o cutie și se hotărî însfârșit să se culce.

— — — — — — — — — — — — —

Exista, la Zuenlé, o mică bibliotecă, puțin importantă și în care figurau câteva opere ce se raportau la Africa equatorială. Marc recurse la ajutorul ei. Nu găsi mare lucru, în afară de câteva rânduri pe care le ceti într'o carte pe care o răsfoia.

«În aval de confluentul lui Barmingeri, se afla un zăcă-

cământ de cvarț, care se înalță pe malul stâng al fluviului; direcția acestui zăcământ este 15° N.

«Cam la cincizeci de km. în amonte de confluent se înalță pe malul drept un masiv stâncos, format dintr'un agregat fără coeziune compus din mici fragmente de cvarț, cimentate de o materie argilo-ferugínoasă.

Această stâncă trebuie considerată ca o formă particulară a stâncii ferugínoase. Ea conține, împrăștiate în mod neregulat în toate sensurile, numeroase grăunțe ferugínoase sub-cilindrice cam de douăzeci de milimetrii în diametru și care ating o oarecare lungime».

— N'am avansat cu nimic, murmură inginerul închizând cartea; totuși, direcția zăcământului semnalat, poate să corespundă, la rigoare, cu situația colinelor Kapka, dacă am prelungi linia pe o distanță de câteva sute de km...

Marc deschise o altă carte.

— Ce cauți cu așa înfrigurare? îl întrebă Duval care intră în acest moment în odaia care servea în acelaș timp de sufragerie și de salon.

— Încerc să mă documentez asupra compoziției stâncilor care constituie colinele Kapka și nu găsesc nimic.

— Nu-i de mirare, constată Duval. Africa noastră este încă prea tânără pentru a putea fi bine cunoscută; deabea îi cunoaștem geografia internă... mai rămân încă destule regiuni de explorat... Sunt oameni care afirmă cu siguranță că s'ar găsi în Sahara fer, cărbune, petrol, cupru, aur și diamante...

— Ah! diamante?

— Dece nu? Se vorbește că în Africa de Sud acum de curând s'ar fi găsit un eșantion la Kouanga, adică nu departe de aici. Așadar...

— Într'adevăr! Pentru rest, poate că s'au cam pripit.

— Adică s'au exagerat posibilitățile. Este sigur că în centrul Africei există zăcăminte de cupru, argint, plumb și magneziu, dar care este importanța lor? Rămâne de văzut. Și în Franța s'a găsit aur, dar aceasta înseamnă oare că țara noastră a devenit un nou Klondyke?

— În afară de diamante, nu s'au mai descoperit și alte pietre prețioase? întrebă inginerul.

— După câte știu, nu. Aceasta nu înseamnă însă că n'ar putea exista; nu prea mă interesează aceste chestiuni, cel puțin pentru moment.

Marc nu mai insistă și făcu să devieze conversația.

«Trebuie să mă întorc din nou acolo» își promise el.

Când ceva mai târziu, făcu aluzie la această intenție, Duval îl privi surprins și întrebă:

— Ce te-a făcut să îndrăgești atâta acea regiune?

— Am fost încântat, răspunse Marc, și aș dori să revăd anumite lucruri pe care rândul trecut le-am cam trecut cu vederea.

— Fă cum îți place, dragul meu, conchise Duval care adăugă pe un ton de glumă:

— Te pomenești că ai descoperit o mină de diamante?

IX

STRAINUL

Imediat după masă, inginerul se pregăti de plecare.

Duval îl însoți cinci sau șase km., apoi, strângându-i mâna, îi ură călătorie bună.

— In special, îi recomandă el din nou, ferește-te de imprudențe; dacă întâmplarea îți va scoate în cale un alb sau un negru, nu ezita să faci cale întoarsă și să revii în galop.

— Pot să te asigur, răspunse Marc zâmbind, că nu mă voiu întâlni cu nimeni; masivul Kapka, după câte am putut să-mi dau seama acum opt zile, este cu mult mai puțin frecventat de oameni decât Saint-Cloud, Duminecа.

Marc își îndemnă calul. Luna lumina din plin și vizibilitatea era aproape tot atât de bună ca în timpul zilei.

Fără să-și dea seama, tânărul fu cuprins de un presentiment penibil. Pustiul uriaș care-l înconjura, îl călca de data aceasta pe nervi. Pierdut în imensitatea savanei, părea un lucru de puțină importanță.

Marc era curagios; se știa destul de stăpân pe nervii săi pentru a-și păstra sângele rece în prezența unui pericol dar tăcerea care-l înconjura era peste puterile sale. Simțea cum o greutate invizibilă îl copleșea...

Această impresie penibilă a singurătății, tânărul nu o resimțise în săptămâna precedentă, căci fusese însoțit de cineva căruia îi putea din când în când adresa cuvântul. Nu prea era mare lucru Assona, dar era o ființă omenească!

Simți o adevărată ușurare când la orizont începu să se întrezărească creștetul colinelor Kapka. Pe neașteptate indispoziția îi dispăru. Ajungând la poalele munților, descălecă.

Regăsi cu uşurinţă intrarea peşterei pe care o descoperise Assona.

Jumătate oră după aceea, aşezat pe jos studia cu atenţie pietrele pe care le adunase.

Din cincisprezece eşantioane, şase aparţineau aceleeaşi familii de geme preţioase şi nu se diferenţiau decât prin mărimea lor şi prin coloraţia mai mult sau mai puţin închisă.

Nu exista nici o îndoială: era vorba de un zăcământ de safire a cărui valoare trebuia să fie considerabilă.

Sunt momente în viaţă când fiinţa cea mai echilibrată, sub influenţa unei bucurii mari sau a unei dureri, simte că i se întunecă raţiunea şi se întreabă dacă trăieşte sau visează. Marc avu această senzaţie; timp de câteva minute rămase cu ochii fixaţi pe obiectul albastru pe care-l ţinea între degete şi care arunca scânteci orbitoare în noapte.

Tânărul isbuti însfârşit să se trezească din stupoarea care-l cuprinsese şi să redevină din nou stăpân pe facultăţile sale mintale!

Era nebun de bucurie; era buimăcit.

Descoperise o avere!

De câl timp se afla în grotă?

Nu-şi dădea seama; orele sburaseră ca secundele...

Fontaine îşi privi ceasul; erau orele două dimineaţa.

Căută un loc potrivit, se înfăşură într'o pătură şi se întinse pe jos.

Dar oricât de obosit era, Marc nu adormi îndată; prea îl frământau multe gânduri.

Visa cu ochii largi deschişi, cu privirea pierdută în depărtare.

Deodată, se ridică, plin de nelinişte.

I se păruse că distinge o coloană mică de fum, ce se ridica drept spre cer.

Îşi frecă ochii, gândind că este jocul unei iluzii optice şi privi din nou cu atenţie.

Nu se înşelase: era o coloană de fum ceeace văzuse...

Venea dinspre liziera pădurii, la o distanţă de cinci sau şase sute de metrii.

Care era sursa acestui fum? Era vorba de un fenomen natural sau însemna prezenţa unor fiinţe vii?

In acest din urmă caz, care erau oamenii cari se găseau acolo?

Marc îşi aminti de sfatul lui Duval: «Dacă întâlneşti un alb sau un negru, revino în galop».

Îi pierise orice poftă de a mai dormi.

Fumul dispăruse de câteva minute, dar tânărului i se păru că aude nechezatul unui cal.

Puse șeaua pe cal și aștoptă gata să fugă de îndată ce un pericol s'ar fi precizat.

În timp ce privea drept înainte, neprevăzutul se produse la câțiva pași de el spre stânga.

Printre arbori apăru un om.

Era un alb.

La sgomotul pașilor săi, Marc se întoarse.

În aceeași secundă chiar, inginerul duse mâna la revolverul său.

— Hei! domnule, strigă cel care venea în franceză, lăsați arma în pace, vă rog, nu reprezint nici o primejdie pentru dvs.

Înaintând încă cu trei pași, omul care nu era înarmat, se înclină și se prezentă într'un mod foarte civilizat.

— Iacob Van Sergham dela Plantația din Mongrola.

Șapte sau opt metri mai separau pe cei doi bărbați unul de altul.

Marc coborî arma dar n'o băgă înapoi în focul dela centură.

Era buimăcit de această apariție.

— Constat că prezența mea vă uimește, reluă Van Sergham zâmbind; credeți-mă că și eu sunt tot atât de buimăcit... ne găsim doar într'o regiune foarte puțin frecventată!

După o pauză, în timp ce Marc continua să tacă, străinul adăugă:

— Pot să vă întreb cu cine am onoarea?

— Marc Fontaine, dela plantația Zuenlé! răspunse inginerul aspru.

Figura lui Iacob van Sergham se înveseli.

Străbătând distanța care-l despărțea de inginer, olandezul se apropie cu mâna larg întinsă zicând:

— Sunt încântat de a vă face cunoștința, d-le Fontaine; am avut plăcerea să-l întâlnesc și pe d. Duval. Poate că v'a vorbit de mine?... Suntem vecini... Dar Mongrola este departe de a fi o exploatație atât de importantă ca Zuenlé.

Marc strânse fără grabă mâna ce i se întindea și murmură câteva cuvinte vagi de politeță:

— Încântat de asemenea... într'adevăr, Duval mi-a vorbit de dvs.

Străinul privi spre revolver și zâmbi.

— Aţi putea să vă debarasaţi de această jucărie, d-le Fontaine, sfârşi el prin a zice, suntem între oameni cinstiţi doar.

Marc, puţin confuz, băgă arma înapoi în toc.

X.

MARC FACE CUNOŞTINŢE

Timp de câteva minute, domni o tăcere jenantă.

Iacob Van Sergham, foarte în largul lui, o rupse pentru a explica:

— Am profitat de această zi duminicală pentru a face o excursie către acest punct care este într'adevăr o regiune magnifică, spre diferenţă de pustiul uricios în care locuim... Imi place să cunosc tot ceeace mă înconjoară... De dimineaţă m'am aventurat spre colinele cele mai apropiate şi am recoltat câteva eşantioane de plante, uitaţi-vă, — arătă o cutie de zinc ce atârna printr'o curea de umăr, — în timp ce prietenul care mă însoţeşte a rămas să se odihnească lângă caii noştri...

Marc se gândi la fumul pe care-l zărise cu puţin înainte. Intoarse privirea spre ceealaltă pădure şi pe faţă îi apăru din nou o expresie de neliniste.

Ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, Van Sergham continuă:

— Intr'adevăr, prietenul meu se găseşte în această pădurice, poate că i-aţi constatat prezenţa?... Este un băiat încântător pe care voiu avea onoarea să vi-l recomand... Nu suntem decât doi... vă spuneam deci că prietenul meu preferase să se odihnească... nu prea este o fire curioasă şi dacă n'ar fi vrut să-mi fie agreabil, ar fi preferat să-şi petreacă Dumineca pe domeniul nostru... Am confundat pădurea aceasta cu cea din faţă... se cam aseamănă... Dealtfel sunt încântat de greşeala mea pentru că mi-a procurat marea plăcere de a vă întâlni...

Tot ascultând acest discurs, Marc examină cu atenţie pe interlocutorul său.

Iacob Van Sergham era un uriaş, cu umerii largi, masivi şi se asemăna foarte mult cu un luptător de profesie. Avea un cap mare rotund, şi dinapoia ochelarilor de sticlă luceau doi ochi vii, albaştrii; o mustaţă roşie îi împodobea buza superioară.

Omul se exprima într'o franceză corectă, dar cu un uşor accent străin...

— Dacă îmi permiteţi, coutinnă olandezul, îl voiu chema pe prietenul meu şi deoarece căldura ne obligă să ne

mai adăpostim la umbra acestor copaci câtva timp, am putea face cunoştinţă mai intimă discutând.

Fără să mai aştepte răspunsul, Van Sergham scoase din buzunar un fluer şi fluieră strident.

Aproape imediat, din păduricea din faţă, ieşi un [illegible] care se indreptă spre locul în care se aflau cei doi albi. Când îl ajunse, Van Sergham făcu prezentările:

— D. Julius Debaands, colaboratorul meu şi prietenul. Marc Fontaine, din Zuenlé.

Noul venit era aproape de aceeaşi talie ca şi olandezul; ca şi acesta era blond-roşcat, dar aici se opreau toată asemănarea dintre cei doi oameni. Julius Debaands era uscat ca o trestie, faţa cu trăsăturile accentuate era ascuţită ca lama unui cuţit, gura era mică, bărbia proeminentă.

— Ai dormit bine Julius? glumi Van Sergham, adresându-se tovarăşului său.

— Foarte bine, răspunse acesta, mi-am prelungit siesta până în clipa când, prevăzând întoarcerea dvs., am pus să se încălzească cafeaua... pe care am adus-o.

— Aşadar dvs. aţi aprins focul al cărui fum l-am distins cu o oarecare nelinişte, trebuie s'o mărturisesc?... întrebă Marc.

— Eu am fost cauza indirectă a neliniştei dvs. şi o regret, răspunse Julius care se exprima în franceză cu uşurinţă ca şi tovarăşul lui; vă miră poate că în plin centru african, la o temperatură de 40 la umbră, mai ai poftă să bei o băutură caldă? Datorez acest obiceiu lui Van Sergham şi trebue să recunosc că o cafea caldă este lichidul cel mai delicios din lume.... Doriţi s'o gustaţi?

Cei trei oameni se aşezară la umbra unui gigantic «kommrér». Ghiaţa era ruptă, discutară.

Olandezii povestiră că se instalaseră de aproape trei ani la Mongrola Van Sergham recunoscu că rezultatele exploataţiunii nu corespundeau cu speranţele sale şi că după toate probabilităţile va renunţa la cultura cafelei pentru a încerca alceva.

— Am cheltuit sume enorme, zise el şi totuşi n'am ajuns la nici un rezultat pozitiv.....

— N'aţi mai fost nici odată în Africa mai înainte? întrebă Marc.

— Ba da, se grăbi să adauge celălalt, suntem vechi africani, am locuit timp de zece ani la Angola şi Debaands s'a ocupat cu cultura bumbacului în Sudan; sunt, într'adevăr regiuni care nu prea se aseamănă cu cele de aici.... Dar dvs. aţi mai fost în Africa?

Marc, a cărui neîncredere dispăruse, vorbi puțin despre el, despre Duval și de Zuenlé.

Prânzul pe care-l luară împreună se transformase într'un vesel piquenique, căci uriașul olandez era de un humor îndrăcit; Debaands era mai puțin vorbăreț, dar în schimb era spiritual și interesant. Povesti câteva anecdote depe timpul când se afla în Sudan; se revelă foarte instruit.

In toiul discuției, Jacob se interesă, adresându-se francezului:

— Este pentru prima oară când veniți la Kapka?

Inginerul ezită înainte de a răspunde; dar pentru ce să mintă?

— Nu, răspunse el, am mai fost pe aici, acum o săptămână.

O privire cu sub-înțeles, pe care cei doi o schimbară între ei, îi scăpă.

— Nu-i așa că este minunat? se entuziasmă Van Sergham.

— Este splendid și neașteptat! recunoscu Marc.

— Bogățiile pe care le vedem, reluă celălalt, nu sunt nimica pe lângă acelea care ne sunt ascunse....

— Ce vreți să spuneți? făcu inginerul.

— Că subsolul acestei regiuni este fără îndoială cel mai bogat din Africa, precizâ olandezul fixând privirea asupra interlocutorului său.

Marc tresări. Ceeace Van Sergham spunea, era prea interesant ca să fie neglijat. Supunându-se unei intuiții secrete, se forță să păstreze un aer indiferent când răspunse:

— Ce vă face ca s'o bănuiți?

— Oh! multe lucruri, dar nimic precis, răspunse olandezul cu un surâs larg, fără a înceta o clipă de a-l observa pe Fontaine. Aș paria că aceste stânci ascund diamante sau alte pietre prețioase.....

Tânărul presimți că i se întinde o cursă.

— Intr'adevăr, zise el cu neglijență, aveți această părere?... Dacă se va adeveri într'o zi, țara își va schimba aspectul, va fi mai populată....

Tonul detașat cu care fură pronunțate aceste cuvinte sau, poate, impresia că interlocutorul său se sezizase de insistențele cu care fusese observat, îl făcură pe Jacob să dea o altă turnură discuției.

— Am această părere, făcu el, pentrucă alții nu emis-o înaintea mea.... eu nu sunt competinte în maierie..., mai curând aș descoperi urmele unei sălbătăcimi în nepătrunsele păduri virgine, decât aș distinge.....

Debaands îl întrerupse destul de aspru, ceeace putea ca să surprindă din partea unui om bine crescut.

— Sunt divagații, tranșă el. Există unii oameni, care

văd aur și diamante peste tot, în nisip, în râuri și în munții Africei. Dacă ar fi să ne luăm după ei!... Bieții nebuni care iau totul în serios!...

Conversația, începând din acest moment, devie complect.

Noaptea se lăsase.

Fontaine, care avea de făcut un drum mult mai lung decât ei ca să se înapoieze la Zuenlé, vorbi de plecare.

— Este drept, observă olandezul, trebuie s'o pornim la drum: plăcerea de a mă afla în compania dvs. m'a făcut să uit ora.

— Haide! pe cai! spuse Debaands.

Făcură împreună câțiva km., apoi se despărțiră.

Foarte amabil, Iacob îl invită pe Marc ca să-l viziteze

— Gândiți-vă, zise el, că nu sunt mai mult de treizeci de km. între domeniile noastre.... Am avea o deosebită plăcere de a vă avea ca oaspeți pe dvs. și pe d. Duval, căci contez pe dvs. pentru a-i transmite invitația noastră. Este un om încântător!... Ne-am înțeles, nu-i așa?

— Voiu încerca să-l conving pe Duval, răspunse Fontaine evasiv.

O nouă strângere de mână și fiecare porni în direcția domeniului său... Amabilitatea lui Van Sergham sfârșise prin a-l convinge aproape pe Marc.

XI

MARC ȘI AMINTEȘTE DE O INVITAȚIE CARE NU-I PLACE LUI DUVAL

Când, a doua zi, Marc îi povesti lui Duval că întâmplarea îl făcuse să facă cunoștința vecinilor lor din Mongrola, bătrânul colonist se interesă imediat de motivul pe care-l invocaseră aceștia pentru a explica prezența lor la Kapka

— Același motiv care m'a condus și pe mine acolo, răspunse Fontaine, dorința de a petrece o zi plăcută.

— Cel puțin așa au găsit de cuviință ca să-ți spună...

— Oh! remarcă Marc, mirat, ce alt motiv să fi avut?

— Nu știu mai mult ca tine... și mai la urma urmei, puțin îmi pasă.

— Dar când inginerul vorbi de invitația lui Van Sergham Duval isbucni supărat:

— Ah! numai asta nu! Pot să mă aștept mult și bine...

Pentru ce? Ai ceva contra lor?... Mi s'au părut încântători... spune-mi dacă ai vre-un motiv ca să-i eviți.

— Nici unul. Du-te de-i vizitează, eşti în dreptul tău... cât despre mine... mie nu-mi plac olandezii!

Discuţia se mărginise la atât; numai fu vorba de coloniştii domeniului vecin...

Timp de câteva zile, Marc se gândi la problemele ce-i frământau creerul. Descoperise un isvor de bogăţie; rămânea acuma ca să tragă profitul. Nu era însă chiar atât de simplu cum crezuse la început. Ce putea să facă singur? Să adune câteva pietre. Şi apoi? Să aştepte întoarcerea sa în Franţa pentru a le putea vinde... Şi dacă, între timp, alţii vor descoperi preţiosul zăcământ... Nu avea nici un drept de prioritate; însemna să treacă pe lângă bogăţie fără ca să profite cu nimic aproape. Ar fi fost prea naiv!

Trebuia să găsească un mijloc practic şi să nu piardă timp.

După o matură chibzuinţă, tânărul se decise să nu-i spună nimic lui Duval aşa cum avusese intenţia...

Pe scurt, Marc era perplex, când o ideie îi străfulgeră prin minte.

Cum de nu se gândise mai din vreme la aceasta? Omul care putea să judece şi să tragă foloase din această descoperire, omul care putea să aducă capitalurile necesare întreprinderii, era d. Barcalan, tatăl lui Raymond.

In aceeaş zi, Fontaine scrise prietenului său. Intr'o scrisoare lungă îl puse la curent cu întâmplările în care fusese amestecat în ultimul timp.

In acelaş timp cu scrisoarea, Marc expedie lui Raymond, într'o cutie mică, cea mai frumoasă piatră preţioasă pe care o culesese ca eşantion.

Două sau chiar trei luni trebuiau să treacă până când va putea să-i parvie un răspuns; printr'un efort, Marc se înarmă cu răbdarea necesară.

Printr'o înlănţuire de fapte, tânărul remarcă câteva detalii pe care aproape că le trecuse cu vederea în timpul întâlnirii pe care o avusese cu olandezii.

— Cine sunt de fapt aceşti indivizi? se întrebă el. Oare numai hazardul i-a adus la Kapka? Nu urmăresc oare acelaş scop ca şi mine?

O neliniste bruscă puse stăpânire pe inginer.

— Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât sunt mai convins că Iacob a căutat să mă tragă de limbă, îşi continuă el monologul. Pentru a-mi da seamă mai bine de situaţie... cel mai bun lucru ce am de făcut, este ca să dau urmare invitaţiei ce mi-au făcut-o...

Marc luă această hotărâre, o lună după întâlnirea avută cu olandezii.

Într'o seară, făcu cunoscută intenţia de a se duce la Mongrola şi îl întrebă pe Duval dacă s'a răsgândit şi vrea să-l însoţească.

Faţa colonistului se întunecă.

Nici odată, nu vreau să mă duc la oamenii aceea, declară el mai hotărât ca oricând; apoi, după un moment adăuga: să vedem, dragul meu, să vorbim pe faţă, ce motiv te împinge ca să le faci o vizită

— Nici un motiv special...

— Simplă curiozitate atunci?

— Curiozitate, dacă vrei... viaţa pe care o ducem aici nu prea este veselă... o vizită înseamnă o distracţie...

Te plictiseşti?

Nu vreau să spun aceasta, protestă Marc, care ezită înainte de a adăuga: Din moment ce mi se oferă ocazia, permite-mi să-ţi spun, dragul meu, că nu mai eşti la fel ca acum... câteva luni. Ţi-ai schimbat mult atitudinea faţă de mine...

— Sunt preocupat, răspunse Duval cu vioiciune.

— N'aş fi indiscret, dacă te-aş întreba pentru ce? Ţin să ţi amintesc că-ţi sunt devotat şi că prietenia spontană pe care mi-ai arătat-o la sosirea mea, ţi-a asigurat în mine mai mult decât un amic...

Duval se ridică mişcat şi apucând mâna lui Marc o strânse cu putere.

— Mulţumesc, zise el foarte emoţionat, am învăţat să te cunosc şi-ţi apreciez mult prietenia ta... Iartă ciudăţeniile unui original de felul meu... Trebuie să fi indulgent... nu vreau ca să existe neînţelegeri între noi... Peste puţin îţi voiu spune...

Marc aşteptă sfârşitul frazei, dar ea nu veni.

— Imi vei spune... ce? făcu el.

Duval răspunse la întrebare printr'o alta:

— Când intenţionezi să te duci la Mongrola? întrebă el.

— Duminica viitoare, răspunse Marc.

— Eşti hotărît?

— Da.

Tânărul inginer era hotărât din motive personale pe care nu voia să le facă cunoscute. Luă un aer nehotărât pentru a întreba:

— S'ar spune că proiectul meu te contrariază... ai vre-o obiecţiune de făcut?

Colonistul aproape că strigă:

— Eu! nici de cum!... Du-te la Mongrola dacă te tentează, dar... nu mai promite că vei reveni...

— Pentru ce?

Încă odată, Duval întrerupse discuția. Se uită la ceas:

— Este târziu, zise el, să mergem să ne culcăm.

«Ce înseamnă această insistență de a mă împiedeca ca să mă duc la olandezi? gândi Marc. Să cunoască Duval ceva care nu vrea să-mi spună?... De ce anume se teme?».

«Voiu veghea, își promise din partea sa colonistul. Fontaine nu poate avea aceleași bănuieli ca și mine... totuși, sunt într'o oarecare măsură responsabil și nu vreau să i se întâmple ceva... Poate că aș fi făcut mai bine dacă i aș fi spus?... Nu, am avut dreptate.. la ce bun să-l neliniștesc?. voiu lua toate măsurile necesare, iată totul!».

XII

IACOB VAN SERGHAM POVESTEȘTE O ANECDOTĂ

Locuința lui Iacob Van Sergham se înălța în mijlocul domeniului. Deși era ca toate clădirile coloniștilor construită din lemn simplu, totuși afecta o oarecare pretenție de stil.

Marc care își anunțase vizita cu trei zile mai înainte printr'un negru din Zuenlé fu primit de plantatorul de cafea cu atâta amabilitate și cu atâtea urări de bun venit, încât fu jenat prin exagerarea lor.

«Este plăcut să-l revezi pe cineva, gândi el, dar există o limită».

Debarands fu tot atât de călduros.

Exista un al treilea european la Mongrola, care-i fu prezentat lui Fontaine sub pronumele lui simplu:

— Hans, ajutorul meu, zise Sergham.

Era un tip cât se poate de antipatic. Putea să aibe treizeci și cinci de ani, era slab și avea un cap enorm; atins de un stabism accentuat, privea piezis cecace se potrivea admirabil cu înfățișarea sa colțuroasă. Hans, care vorbea puțin, se exprima foarte greu în franțuzește.

Van Sergham îi arătă oaspetelui său o importantă colecție de arme indigene reunite într'o panoplie pe un perete al «salonului» dacă s'ar putea numi astfel o odaie ce servea de sală comună.

Marc remarcă cu o săgeată purta o etichetă, cu o dată pe care nu o putu ceti cui se găsea așezată la o înălțime prea mare.

— Priviți această săgeată, surâse Iacob, era să-mi fie fatală căci am smuls-o din propriul meu umăr.

— Ați fost răniți de negrii din această regiune? întrebă Marc interesat.

— Oh! nu! dateză cu mult înainte de a ne stabili în această regiune... Dacă nu vă plictisește că vă vorbesc de mine, vă pot să vă povestesc aventura.

Vă rog, insistă Marc.

Van Sergham trase o duşcă bună de whisky şi începu:

După o şedere de mai multe luni în Etiopia unde studiasem în contul unei societăți... olandeze diferite chestiuni a căreia natură nu interesează, îmi pusei în gând să străbat Egiptul pentru a mă înapoia în Europa. În loc de a-mi limita itinerariul la valea Nilului albastru până la Khartum, luai hotărârea de a face un ocol mare prin Kordofan. Aveam cu mine o escortă de treizeci de oameni ușa că nu riscam nici o primejdie, căci Darfaur, care este vecin cu Kordofan, nu avea în epoca aceea o reputație tocmai bună: era cartierul general al jefuitorilor de caravane.

Într'o bună zi, descoperi în drumul meu cincisprezece cadavre care aparțineau membrilor unei misiuni care se îndreptau spre coasta orientală.

— O misiune franceză? întrebă Marc.

— Nu, engleză... Misiune, dealtfel, nu este cuvântul exact, căci era vorba de un explorator, Eric Gramley, care străbătea Africa pe cont propriu fără a fi înveșlit cu o misiune oficială sau oficioasă.... Drama era recentă; din ajun.

Credeam că toți însoțitorii lui Eric Gramley au fost masacrați; nu era însă chiar așa; unul din ei, unul singur, scăpase: prin ce miracol? Iată-l.

Van Sergham arătă spre Hans care asculta cu atenție.

— Îl descoperi pe Hans cam la zece km. de locul tragediei, continuă olandezul: era într'o stare jalnică şi destul de grav rănit. Dela el aflai numele lui Gramley. Văzând situația precară în care se afla trupa, căutase să scape prin fugă şi.... reușise.

Iacob își deșertă paharul şi continuă:

— Sfârșitul tragic al exploratorului englez îmi demonstra odată mai mult cât de primejdioasă era regiunea, așa că mă îndreptai cât mai repede posibil spre fluviu. Ideia era bună, totuși nu reuși să scap de primejdia care-mi da târcoale. Fui atacat la răsărit meu și după o luptă aprigă fui rănit de această săgeată în umărul stâng. Superioritatea armelor de care dispuneam, puse dușmanii pe fugă; pierdui însă jumătate din oamenii escortei.

În timp ce Van Sergham vorbea, o apropiere neașteptată se făcu în spiritul lui Marc. Își aminti de un explorator

englez, de care-i vorbise și Duval, care descoperise pietre prețioase la Darfaur sau prin împrejurimi și care ulterior fusese masacrat în această țară. Să fi fost acest explorator Eric Gramley?

. In acest caz, Van Sergham nu intrase în posesiunea secretului? Așa s'ar putea explica pentru ce se stabilise la Magrola, căci cultura cafelei nu apărea în ochii unui expert decât ca un simplu pretext.

O intuiție secretă îl avertiză pe Marc că nu era în siguranță în această casă; ardea de nerăbdare s'o părăsească.

Cum nu putea să plece așa pe neașteptate, se mulțumi să fie atent și să observe ce se petrece în jurul lui. Isbuti ca să surprindă între Hans și enigmaticul Debaands o discuție care-i dădu de gândit.

Se găsea singur în spatele casei. Van Serghem, cu care se plimbase, îi părăsise pentru o clipă ca să se ducă să-și ia pipa pe care o uitase pe masă în verandă. Prin întredeschizătura unei uși, Marc auzi câteva cuvinte pronunțate cu vocea joasă. Nu cunoștea olandeza și de abea înțelegea câteva cuvinte germane. Ori această din urmă limbă fu întrebuințată. Nu înțelese deci nimic.

Van Sergham îl ajunse pe inginer, îl luă cu familiaritate de braț, și-l trase mai la o parte:

— Ați mai fost pe la Kapka? întrebă olandezul pe neașteptate.

— Nu, răspunse Marc. două excursiuni mi-au fost îndeajuns ca să cunosc ceeace doresc.

Iacob se opri și-i fixă cu atenție pe inginer.

— Într'adevăr făcu el, nu doriți să aflați mai multe?

Marc își luă un aer foarte detașat pentru a răspunde:

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

Celălalt dete drumul brațului și ridică din umeri.

— Este totuși foarte simplu, făcu el, Iacob Van Sergham nu este un imbecil... sursa unei bogății, ca aceea care se găsește la poalele munților unde ne-am întâlnit, nu cred să nu fi atras atenția unui băiat inteligent ca dvs.... Am putea să ne înțelegem... două activități valorează mai mult decât una... e clar...

Persistând în atitudinea pe care și-o adoptase. Fontaine continuă să joace pe naivul.

— Este foarte posibil ca la Kapka să se găsească minereuri de cupru... poate chiar minereuri argintifere, dar... eu am venit în Africa pentru a mă ocupa numai de cauciuc.

Olandezul se plantă în fața tânărului inginer și spuse aproape cu brutalitate:

— Este ultimul dvs. cuvânt?

Această insistență sfârși prin a-l enerva pe Marc care replică sec:

— D-le Van Sergham, nu știu unde vreți să ajungeți și aș fi foarte recunoscător dacă mi-ați explica...

Uriașul zâmbi.

— Am vrut să vă propun o afacere, dar din moment ce banchetul vă pasionează atâta, să nu mai vorbim...

— Uitați că am un contract cu societatea căreia îi aparțin și că...

Celălalt ridică din umeri.

— Un contract, ironiză el, ce importanță are?

— Pardon răspunse Marc cu vocea tremurătoare de emoție, când un francez și-a pus semnătura pe un contract, îl respectă...

O sclipire de răutate trecu prin ochii lui Van Sergham care-și crispă pumnii.

Reluându-și aproape imediat înfățișarea obișnuită, olandezul glumi:

— Francezii au un sânge cald în vine! ajunge un cuvânt rău interpretat pentru ca să se înfurie... Haideți d-le, Fontaine, să mergem la masă.. suntem așteptați.

Marc își părăsi gazdele de îndată ce putu. Aceștia îl însoțiră o bucată de drum copleșindu-l cu protestări de prietenie.

Tânărul nu respiră ușurat decât atunci când se găsi singur în savană. Se asigură dacă revolverul se afla la locul lui...

«Duval a avut dreptate când m'a sfătuit să nu-i vizitez, gândi el, și totuși nu putea să ghicească.. Cât privește Van Sergham, nici o eroare posibilă, se află pe aceeași urmă ca și mine, dar nu știe nimic și se teme că eu aș ști ceva.... prudența se impune, căci tipii îmi par destul de primejdioși»..

Albea străbătuse. Marc, o distanță de cinci km., când distinse în fața lui, la o oarecare distanță, siluetele a doi călăreți cari îi ieșeau în cale.

Hotărârea inginerului fu luată. Cu revolverul în mână, porni în întâmpinarea lor, decis să facă uz de armă în caz de pericol.

La o sută cincizeci de metri, sunetul unei voci cunoscute îl strigă.

Era vocea lui Duval.

Marc îndemnă calul și se alătură de colonist, care era însoțit de Falaula.

— Ai petrecut bine? se interesă Duval cu un aer foarte natural.

— Nu prea... Dar cum se face că te afli aici?

— M'a apucat dorul de o mică plimbare, răspunse colonistul detaşat: m'am gândit să-ţi ies în cale.

— Şi pe Falaula l-a apucat pofta de o plimbare? zâmbi Marc arătând spre sudanez.

— Oh! Falaula era fericit că poate să mă însoţească... Nu-i aşa Falaula că eşti mulţumit că ai venit cu mine?

— Tu spus mousiél răspunse negrul ridicându-se în scări.

Porniră la drum în linişte.

Deodată Fontaine îşi întrebă prietenul:

— Îţi aminteşti de numele acelui explorator englez pe care l-ai întâlnit la Karthum şi care a fost apoi masacrat le Darfour?

— Eric Gramley, răspunse Duval.

Urmă o nouă tăcere destul de prelungită

Duval fu acela care o rupse:

— Ţi-au vorbit ei de el?

— Da, făcu Marc.

— Aşadar nu m'am înşelat? murmură colonistul.

Sosiră la Zuenlé fără a mai schimba nici un cuvânt, în tot restul drumului.

XIII

O SCRISOARE DIN FRANŢA

Marc care recunoscuse cu bucurie scrisul lui Raymond Barcalan, desfăcu cu nerăbdare scrisoarea.

Iată ce conţinea această misivă:

«Dragul meu Marc,

Ceeace îmi povesteşti tu este extrem de interesant şi sunt, ca să spun aşa, complectamente buimăcit. Aşadar, ai plecat ca să te ocupi de cultivarea caucicului şi în schimb descoperişi un zăcământ de pietre preţioase. Este, orice s'ar spune, extraordinar.

Citindu-ţi scrisoarea, m'am întrebat dacă nu cumva soarele nefast al Africei ţi-a zdruncinat creerul şi dacă nu cumva îmi descrii o iluzie ce-ai avut-o, dar nu, eşantioanele pe care mi le-ai trimes dovedesc că eşti în deplinătatea facultăţilor tale mintale.

Ştii că este strașnic de frumoasă, pietricica pe care mi-ai trimes-o? Ce limpezime, ce tansparență, ce strălucire! O voiu monta într'un ac de cravată și cred că va fi ceva extraordinar.

Dar să lăsăm la o parte balivernele și să trecem la lucruri mai serioase.

După ce am cetit și răscitit scrisoarea, am arătat-o și tatălui meu.

— Dacă prietenul tău nu se înșeală, îmi zise el, atunci va deveni în scurt timp cel mai bogat om din Franța.

Tata care este entuziasmat ca și mine, s'a însărcinat cu toate cheltuielile preliminare, urmând ca apoi să fondeze o societate pentru exploatarea terenului.

Un expert în materii de pietre prețioase, a declarat că acest safir este unul din cele mai frumoase pe care l-a avut în mână.

— Tată, spusei eu, Fontaine este prea ocupat cu plantația aceea de cauciuc și pe lângă aceasta, nu este de resortul lui să se ocupe cu astfel de negocieri. Ce rămâne de făcut?

— Pentru prima dată, îmi declară el, ai emis și tu o părere cu judecată...

Nedându-i timp să se răsgândească, atacai imediat pe toată linia.

— Nu crezi, continuai eu, că ar fi bine să plece la fața locului un băiat care știe să se descurce?

— De acord, ar fi foarte bine, dar va trebui să punem în curent cu afacerea și pe o terță persoană; este o metodă periculoasă care nu-mi place, căci am putea fi trădați.

Dădui lovitura decisivă.

— Ce-ar fi dacă aș pleca eu?

Imi plecai capul, așteptându-mă la un cataclism.

Când colo, tata mă bătu prietenește pe umăr și zise simplu:

— Ar fi o soluție... dar... mă voiu mai gândi.

Mai întrebi dacă eram fericit?

Răspunsul lui «papa» echivala cu un da...

In douăzeci și patru de ore, fui complect echipat. Mâine iau trenul; poimâine mă îmbarc și în..... Iusfârșit nu peste mult timp, voiu fi la tine.

Pe curând...

RAYMOND

Emoția lui Marc fu atât de puternică, încât trebui să se rezeme de balustrada terasei ca să nu cadă.

Se gândea și la bieții lui părinți care de aci înainte vor fi scutiți de orice griji. Nu mai regreta sacrificiul pe care și-l impusese pentru a se despărți de ei; acest sacrificiu își găsea acum o răsplată neașteptată....

Două lacrimi se iviră în ochii tânărului inginer, două lacrimi de fericire.....

Fontaine porni imediat în căutarea lui Duval, pentru a-i anunța sosirea prietenului său. Motivul pe care-l invocă fu că Raymond dorea să facă un voiaj interesant.

Marc îl găsi pe Duval pe plantație.

— Voiu fi foarte fericit să-ți cunosc prietenul, zise el; tabloul pe care mi l-ai făcut despre el, îmi este o garanție absolută că va fi un tovarăș bun.....

După o mică pauză, continuă:

— Vom face tot posibilul ca să-i facem șederea la noi cât mai plăcută. În plus, sosește tocmai la timp ca să-și satisfacă gustul său de aventură.

— Ce vrei să spui? făcu Marc mirat.

— Nimic, răspunse Duval, un proiect la care mă gândesc și de care îți voiu vorbi la momentul oportun, când va fi pus la punct.....

Trecură trei săptămâni, în care timp nu se întâmplă nimic interesant.

Însfârșit, după cincisprezece zile de muncă încordată, Duval lăsă să se întrevadă o complectă satisfacție: randamentul cauciucului se anunța cu mult superior celui scontat; experiența era concludentă, terenul și climatul se pretau foarte bine la cultura arborelui de cauciuc.

În aceeași seară, toți albii de pe plantație se reuniră spre a sărbători victoria printr'un dineu vesel stropit cu șampanie.

PARTEA II-a

TOŢI PENTRU UNUL

I.

DISPARUT

Duval, în prada unei agitaţii puţin obişnuite, alerga în toate părţile, dând ordine cu o voce iritată şi întrebând toată lumea.

Celalţi europeni din Zuenlé: Capérade, Langeais, Hubert şi Calatti, erau tot atât de agitaţi şi de iritaţi. Agitaţia se întinsese şi asupra negrilor: sudanezul Falaula Bela şi boyul Faimi discutau cu gesturi largi fără să se înţeleagă, din simplul motiv că vorbeau amândoi în acelaş timp, într'o limbă diferită.

Pe plantaţie, munca încetase.

Un eveniment grav se produsese.

Marc Fontaine dispăruse!

Dimineaţa, Duval zâmbise constatând că tânărul inginer, de obiceiu foarte matinal, era în întârziere pentru a şi lua cafeaua preparată de Faimi şi servită pe terasă.

Aşteptase o jumătate oră, apoi se hotărî să pătrundă în camera lui Marc pentru a-l trezi cu câteva glume.

— Haide! prietene... începuse Duval deschizând uşa.

Restul cuvintelor i se stinse pe buze.

Camera era goală; patul nu fusese atins!

Un presentiment sinistru puse stăpânire pe Duval.

Ieşind afară, îi văzu pe Joubert şi Capérade.

Adresându-se primului, Duval întrebă:

— Aţi fost cu Fontaine când v'am părăsit aseară... Ce aţi făcut după aceea?

— Nimic, răspunse celălalt, ne-am plimbat cam vre-un sfert de oră, apoi ne-am dus să ne culcăm.

— Cu toţii?

— Adică, preciză Joubert... Fontaine căruia nu-i era somn, a mai rămas să fumeze o ţigare...

— Unde vă găseaţi atunci ? insistă Duval, a cărui voce devenise răguşită.

— La vreo sută de metri de aici, cam lîngă arborii aceia de colo.

Joubert arătă cu mâna.

— Dar ce s'a întâmplat? se informă Capérade, care nu înţelegea nimic din emoţia directorului său.

— Fontaine a dispărut! spuse acesta precipitându se spre ceilalţi europeni care apăruseră, în acel moment în pragul căsuţei.

Urmă o adevărată consternare.

Duval se îndreptă spre arborii unde Joubert îl părăsise pe Marc: iarba fusese călcată, după câte putu să constate, de mai mulţi oameni.

Calatîi însoţit de Joubert, ixplorară savana pe o oarecare întindere, în timp ce ceilalţi europeni, împreună cu Falaula, porniră în altă direcţie.

Orele trecură fără a se descoperi vre-o urmă.

Unul câte unul, negri se înapoiară. Cu toate că erau obişnuiţi cu jungla, nu descoperiră nici o urmă. Mulţi dintre ei cercetară pe o întindere de peste treizeci de km. dincolo de domeniu.

Duval era îngrozit.

Pe la şase seara, Falaula sosi într'un suflet.

— Soseşte caravana, şuieră el, abea respirând.

— O caravană? Care caravană? strigă Duval scuturându-l pe negru care deabea se mai ţinea în picioare.

— Un alb... pi cal, hârâi Falaula şi o duzină de hamali... toţi încărcaţi din plin...

— Ce să însemne aceasta? Ce-o mai fi şi cu această caravană?

Asistenţii se priviră uimiţi.

— Înarmaţi-vă, ordonă Duval, vom vedea imediat cu cine avem de afacc.

Duval era intrigat. Exista un raport între sosirea acestui străin şi Marc?

Aşteptarea nu fu lungă.

După câteva zeci de minute apăru în faţa căsuţei un călăreţ. Duval şi toţi colaboratorii săi se adunaseră la un loc, cu un aer foarte puţin primitor.

Călăreţul era un tip voinic şi părea foarte botărît.

Imbrăcat în alb ca toţi europenii, nu era lipsit de eleganţă.

Străinul descălecă şi înaintă pe jos, ţinând calul de căpăstru. Vizibil surprins de a se găsi în faţa unor oameni înarmaţi, îşi plimbă privirea asupra persoanelor din grup, părând să caute pe cineva. Insfârşit, când fu la douăzeci de paşi, îşi scoase casca şi se înclină politicos.

In acest moment, un surâs vag se desenă pe faţa crispată a lui Duval. Ghicise cine se afla în faţa lui; înaintă deci cu mâna întinsă şi zise:

— D. Raymond Barcalan, nu-i aşa?

— In persoană, răspunse străinul, care adăugă: d. Duval, dacă nu mă înşel?

Cei doi bărbaţi îşi strânseră cu putere mâinile.

— D-le Barcalan, zise colonistul, foarte mişcat, fiţi bine venit pe domeniul nostru, în care vă rog ca să vă consideraţi ca şi la dv. acasă; plăcerea pe care mi-o cauzează vizita dv. este foarte mare; din nenorocire, sosirea dv. ne surprinde într'un moment tragic...

— Nu-l văd pe Marc, zise Raymond fără a-şi ascunde surpriza.

— Din păcate! făcu Duval.

Exclamaţia fu atât de dureroasă încât trăsăturile lui Barcalan se contractară sub efectul neliniştei.

— Bolnav?... Rănit? întrebă el cu o voce tremurătoare.

— Dispărut! răspunse Duval copleşit.

Raymond repetă, fără ca să înţeleagă sensul cuvântului:

— Dispărut ?.. De când ?

— De astă noapte.

La un semn al lui Duval, Faimi luă calul lui Raymond în primire

— Urmaţi-mă, zise colonistul, am să vă pun în curent.

In trecere îi prezentă pe colaboratorii săi. Nenorocitul era atât de emoţionat încât strângea în mod mecanic mâinile, fără ca să preieze nici o atenţie la oamenii ale căror nume le auzea...

In câteva cuvinte, Duval îi povesti misterioasele circumstanţe în care Marc dispăruse şi îi vorbi despre inutilitatea cercetărilor întreprinse în timpul zilei.

Raymond era o fire prea energică pentru a se lăsa mult timp copleşit de durere. Era un om de acţiune sub înfăţişarea sa nonşalantă.

— Trebuie să acţionăm, declară el cu energie, după ce-şi recăpătă stăpânirea de sine.

— Şi eu sunt de părerea dvs., afirmă Duval, dar cum ?

— Trebue să formăm o expediţie.

Fără voia lui, Duval zâmbi.

— Nu se face o expediție atât de ușor cum credeți, d-le Barcalan, obiectă el.

Raymond crezu că obiecțiunea se referea la chestiunea cheltuielilor.

— Iau toate cheltuelile asupra mea, declară el fără să ezite.

Duval îi strânse mâna cu putere, foarte mișcat.

— Ascultați-mă, d-le Barcalan, zise el... nu este vorba de bani ci de o imposibilitate materială... și admițând că am putea învinge toate dificultățile care ni s'ar prezenta...

— Trebuie să-l regăsim pe Marc, făcu Raymond ridicându-se, sunt gata să încerc orice pentru a-mi atinge scopul; îl iubesc pe Marc mai mult decât pe un frate... și nici o dificultate nu mă va opri.

— Sunteți o inimă nobilă, răspunse Duval; sunteți exact așa cum ați fost descris de prietenul dvs... Sunt gata și eu la toate... dacă...

— Dacă ?

— Dacă va mai fi timp să-i venim în ajutor.

Raymond tresări.

— Ce vreți să înțelegeți prin «dacă va mai fi timp» ? Ce presupuneți ? murmură fiul bancherului.

Duval mărturisi :

— Mi-e teamă ca Marc să nu fi fost asasinat și să nu-i găsim decât cadavrul !

Raymond simți cum îi fuge pământul de sub picioare.

— Ah ! făcu el, prinzându-se cu mâna de balustradă...

După o pauză, în cursul căreia respiră adânc, tânărul reluă :

— Ar putea să fie adevărat, formulă Raymond făcând o sforțare pentru a-și reveni în fire; spuneți-mi tot ce știți.

II

RAYMOND INTRA IN ACȚIUNE

Seara avu loc la Zuenlé un fel de consiliu de război la care participară toți albii. Duval, cu toate că lua puțin în considerație pe Joubert, Langeais, Capérade și Calatti, ținu se să le afle părerea în ceeace voiau să facă. Deși acești oameni erau lipsiți de orice inițiativă, totuși aveau experiența vieții în junglă și ar fi putut ca să emită o părere folositoare.

Raymond asculță tăcut părerea fiecăruia; nu cunoștea pustiul, așa că nu putea să emită nici o părere.

— D-le Barcalan, începu Duval, Marc cunoștea ziua exactă a sosirei dvs. ?

Iam trimes o telegramă de îndată ce-am debarcat. Nu știam în cât timp voiu ajunge aici.

L-am interogat mai înainte pe șeful hamalilor cu care ați venit, reluă Duval: este un congolez destul de inteligent, care n'a remarcat nimic anormal, ieri, în drumul vostru și aceasta îmi confirmă părerea că nu spre sud trebuie să ne îndreptăm cercetările.

Se vor afla mai puțin spre nord, emise Capérade; nu se află nici un sat pe o rază de cel puțin o sută de km.

După o oră de discuție, nimeni nu mai avu nimic de zis și o tăcere adâncă se lăsă peste întreaga asistență.

Duceți-vă de vă odihniți, prieteni, zise Duval către colaboratorii săi, am să mă mai gândesc; mâine... poate...

Aceștia clătinară triști din cap; nu aveau nici o speranță că-l vor mai revedea vreodată pe nenorocitul lor coleg.

Duval rămase singur cu Barcalan.

Dle Barcalan, zise primul, ați putea să-mi faceți cunoscut adevăratul motiv al prezenței dvs. aici?

Raymond nu se aștepta la această întrebare care-l turbură și ezită.

Coloniștul remarcă încurcătura în care se afla interlocutorul său: neslăsându-i timp ca să răspundă continuă:

Da, știu... Marc mi-a spus... dorința de a călători... Este un motiv... Este singurul însă?.

Raymond bâlbâi:

Într'adevăr... acesta-i motivul... ocazia care mi s'a oferit...

Duval punându-i o mână pe umăr, insistă:

Nu cer să-mi destăinuiți secretele dvs.... Dar este vorba de viața lui Fontaine... Spuneți-mi cinstit: voiajul dvs. n'a avut și un alt scop?

Barcalan știa că Duval nu era la curent cu descoperirea lui Marc: acesta din urmă îl avertizase doar în scrisoare...

O luptă aprigă se dădu în sufletul tânărului băiat.

Raymond nu șovăi mult timp.

Ei bine! nu! recunoscu el, sosirea mea se datorește unei alte cauze.

— Pot s'o cunosc și eu?

— Iată-o.

Tânărul spuse întregul adevăr fără a omite nimic.

Duval îl ascultă fără să scoată un cuvânt și o cută adâncă de amărăciune i se ivi în colțul gurii.

Biet băiat! suspină el, după ce Raymond termină vorbirea, mă cunoșteai destul de prost!... Nu s'a încrezut în

mine... Dece n'a vorbit?... N'am fi ajuns în situaţia aceasta... Insfârşit, nimic nu-i încă pierdut!...

— Această mărturisire, vă ajută ca să vă faceţi o părere? întrebă Raymond puţin jenat.

— Mare nu este mortl afirmă Duval, dar ne rămâne ca să-l găsim.

— Nu-i mort?! Sunteţi sigur? exclamă Raymond.

— Cred că pot s'o afirm.

Timp de câteva minute, Duval cu mâinile înfundate în buzunare, se plimbă în lungul şi în latul camerei, cu ochii fixaţi pe pământ. Insfârşit, se opri şi-şi consultă ceasul.

Era ora unu.

— D-le Barcalau, zise directorul domeniului Zuenlé, cu toate că sunteţi obosit, treizeci de km. de călărie vă sperie?

— Nu sunt obosit, protestă Raymond şi sunt gata să vă însoţesc.

— Este posibil ca acolo unde ne ducem, să fim primiţi destul de rău, poate că va avea loc şi o luptă, trebuie să vă previn; nu putem merge nici în număr prea mare, căci ar fi o tactică proastă...

— Nu mi-e teamă de câteva împuşcături! declară Raymond simplu.

— Aveţi arme?

— Două revolvere de o marcă foarte bună. Se află printre bagajele mele.

— Luaţi-le şi aşteptaţi-mă jos.

La chemarea lui Duval, Falaula pregăti trei cai odihniţi.

După un sfert de oră, Duval, Raymond şi sudanezul părăsiră Zuenlé îndreptându-se spre Mongrola.

Noaptea era fără lună şi savana părea cufundată într'o pâclă neagră vâscoasă. Înaintau cu mare greutate, precedaţi de Falaula care avea ochi pătrunzători de pisică.

In zorii zilei ajunseră la Mongrola.

La câteva sute de metri de plantaţie, Duval îl opri pe Falaula la adăpostul unor arbori şi îi dete câteva instrucţiuni.

— La primul foc de armă pe care-l vei auzi, vei veni în goană făcând cât mai mult sgomot posibil... Apoi, vei lua parte la luptă... Eu voiu fi acolo... Atâta timp cât nu vei auzi nimic, încearcă de a te ţine ascuns, ca să nu fi văzut nici tu, nici calul tău.

— Înţeles, moussié, declară negrul, dacă împuşcătură, eu venit fuga face tam-tam îngrozitor.

III.

DIN SURPRIZA IN SURPRIZA

Plantaţia Mongrola părea adormită. Deşi era ora şase dimineaţa, nu se vedea nici o mişcare.

Cei doi oameni ajunseră până în faţa căsuţei ale cărei ferestre erau închise.

— Suntem înţeleşi, recomandă Duval lui Raymond, sunteţi unul din colaboratorii mei din Zuenlé. Am să vă prezint ca atare. Evitaţi de a interveni în discuţie, în afară de cazul când vi se vor adresa direct, dar deschideţi-vă bine ochii şi fiţi atenţi.

— S'a făcut, răspunse Raymond, mă voiu mărgini să ascult şi să privesc numai.

Duval se apropie de terasă şi bătu cu putere în uşă.

Tăcerea persista. Bătu de câteva ori, din ce în ce mai tare, cu acelaş rezultat.

— Oh! oh! făcu el încruntând din sprâncene, iată ceva anormal. Să înconjurăm mogherniţa pentru a ne da seama mai bine.

Pretutindeni era bine închis. Bătu la întâmplare într'o fereastră, dar rezultatul fu acelaş: nici o mişcare.

— Dracel ce-o mai fi însemnând şi aceasta? Să se fi aşteptat la vizita noastră şi să fi şters putina? Trebuie s'o aflăm. Ţineţi revolverul în mână, recomandă el lui Barcalan, dar să nu trageţi până nu vă voiu spune eu.

— Vă este teamă de o cursă? întrebă Raymond.

— Mi-e teamă... mi-e teamă... răspunse Duval, este un fel de a te exprima; pentru moment, sunt numai surprins, asta-i totul... Să mergem la negrii, poate vom afla ceva.

Se îndreptară spre cele trei colibe locuite de muncitorii plantaţiei. Şi aici găsiră acelaş calm ca de cealaltă parte.

Colibele erau goale.

— Din ce în ce mai straniu! murmură colonistul, negrii au plecat.... Să fi făcut şi albii la fel?

Se întoarseră spre casă. Fără multe fasoane, Duval apăsă pe mânerul uşii. Aceasta cedă. Duval şi Raymond rămaseră încremeniţi.

Odaia, care servea de cameră comună se afla într'o dezordine indescriptipilă; părea că fusese jefuită. Masa şi scaunele erau răsturnate, cărţile împrăştiate pe jos şi farfuriile, care desigur că serviseră la prânzul albilor, sparte.

In camera lui Debaands, o rufă pătată de sânge atrase

atenția plantatorului din Zuenlé. Era prima urmă sângeroa. să pe care o descoperea.

Un alt amănunt îl isbi pe Duval: pe o etajeră erau înșirate cinci sau șase sticle pline cu lichior.

Raymond îl urmărise pas cu pas pe tovarășul lui. Era îngrozit de spectacolul neașteptat care i se înfățișa înaintea ochilor.

— Jefuitorii au trecut și pe aici, risca el.

— Hm! mârâi celălalt, care ieși și trase un foc de revolver în aer.

Raymond crezu că Duval, prin acest semnal, îl chema pe sudanez în ajutor în vederea unei bătălii eminente. Își scoase browningul.

— Nu-i nevoie, îi aruncă colonistul.

Falaula sosi scoțând niște strigăte ce ar fi putut trezi și un mort din groapă. Fu uimit când se găsi în fața celor doi albi pe cari nu-i amenința nici o primejdie.

Duval spuse câteva cuvinte în dialectul bambasa și arătându-i arborii de cafea, termină:

- Du-te caută... Mă vei regăsi aici.

Falaula plecă în goană.

— Acum, reluă Duval, adresându-se lui Barcalan, să căutăm și pe contul nostru.

Inspectară mai întâiu împrejurimile casei pe o oarecare întindere, apoi cercetară o colibă care servea de grajd. Această era goală.

Raymond ardea de nerăbdare de a pune câteva întrebări, dar se abținu căci Duval părea absorbit cu examinarea solului și nu voia ca să-l deranjeze.

Aceasta dură mai bine de o jumătate de oră.

Insfârșit, Duval se ridică, scoase pipa din buzunar și începu să fumeze.

La întrebarea pe care o ceti pe buzele lui Raymond, răspunse foarte laconic, rezumând rezultatul cercetărilor sale printr'un cuvânt:

— Nimic!

— Au fost răpiți și locuitorii acestui domeniu? întrebă tânărul.

Duval nu avu timpul să răspundă: Falaula sosea făcând gesturi disperate.

— Alb ucis! anunță el.

— Unde? întrebă Duval fără să manifesteze nici o emoție

Sudanezul întinse brațul spre plantația de cafea.

Toți trei se îndreptară spre punctul indicat.

Duval recunoscu mortul dela prima privire.

— Van Sergham... zise el cu o voce liniștită. Ceilalți?

— Eu, nu găsit, răspunse Falaula, eu văzut tot. adăugă el îmbrățișând într'un ansamblu întreaga plantație cu un gest larg.

Duval se aplecă peste cadavrul ce se afla întins pe spate. Pe vestonul alb, între umeri, se vedea o pată mare de sânge.

—Ca și Marlin, murmură colonistul.

Raymond se descoperise în mod mecanic.

— Nenorocitul! zise el.

— Nu trebuie să vă fie milă, făcu Duval cu o voce aspră. A căpătat ceeace și-a meritat de mult... Era un asasin!

Raymond numai înțelegea nimic. Se afla în inima dramei; calmul lui Duval, păverile pe care le emitea, îl derutaseră.

Buzunarele victimei era goale.

Duval se ridică și declară:

— Numai avem nimic de făcut aici; să ne întoarcem!

— Și lăsăm acest cadavru... așa? făcu Raymond ezitând.

— Cum lasă și ei pe ale noastre, mârâi Duval, avem ceva mai interesant de făcut decât să-l înmormântăm... Soarele se va însărcina să-l incinereze.

Pe drum. Duval explică;

— Acest om n'a fost ucis pe locul unde a fost găsit; urmele de sânge mi-au demonstrat aceasta. Iasfârșit, acela care l-a lovit și-a șters mâinile de rufa pe care am găsit-o pătată de sânge... Deci nu este un negru... negrii nu se sinchisesc de un astfel de detaliu, șorțulețul lor le este suficient pentru a-și șterge mâinile...

V

ȘI SAPTĂMÂNILE TRECURĂ...

Duval se cufundă într'o meditație adâncă.

Raymond care nu mai avea răbdare, îl readuse la realitate:

— D-le Duval, zise el. expedițiа noastră. presupunem, n'a dat rezultatul pe care-l sperați?

— Într'advăr, recunoscu directorul lui Zuenlé. ceeace am descoperit mă derutează puțin....

— Imi pare că jafu dela Mongrola are o legătură cu dispariția bietului nostru prieten. continuă Raymond.

— Se prea poate. răspunse Duval enigmatic,

Acest răspuns laconic nu-l satisfăcu de loc pe Barcalan care insistă:

— Urmările unui jaf banditesc, nu-i aşa?

— Poate... deşi un amănunt mă pune pe gânduri. N'aţi remarcat nişte sticle cu whisky şi cu lichior în bucătărie?... Ori, Zouaianii sunt amatori de alcool şi mă mir că nu s'au atins de sticle...

— Cei doi europeni din Mongrola au fost, fără îndoială, răpiţi, ca şi Marc...

— In afară de cazul când n'au fugit... ceeace este posibil. Singurul lucru de care sunt sigur este că n'au fost ucişi... Banditii nu iau cu ei corpurile victimelor lor.

— Totuşi au ascuns cadavrul lui Van Sergham: cine ştie dacă n'au făcut şi cu ceilalţi la fel, dar în altă parte? Poate că n'am căutat prea bine?...

— Dragul meu copil, permite-mi să întrebuinţez această denumire amicală, deşi ne cunoaştem de puţin timp, răspunse Duval cu blândeţe, mi-ar trebui mult timp ca să vă explic motivele deducţiilor mele; ele sunt rezultatul a cinci sprezece ani petrecuţi în Africa. Van Sergham, o repet, n'a fost asasinat de negrii, v'am explicat motivul, dar aceasta-i secundar; singurul lucru care ne interesează este soarta lui Marc...

— Ce credeţi? întrerupse Raymond cu elan.

— Cred că pot să afirm cu mai multă siguranţă decât ieri, că Marc este viu, declară Duval încetişor: se află reţinut prizonier dar nu ştiu unde... Poate că întâmplarea ne va ajuta. Din fericire suntem doi...

Pe neaşteptate, Raymond spuse:

— Am putea fi mai mulţi decât doi, dacă este necesar...

— Cum?

— Făcând apel la nişte prieteni pe care v'aţi putea bizui.

— «Cei trei muşchetari» din quartet?

— Cum?... Ştiţi?

— Da. Marc mi-a povestit de legământul pe care l-aţi făcut într'o zi...

— Să-i chem? întrebă Raymond.

— Vă las să hotărîţi singur. Prietenii d-voastră ar avea posibilitatea să răspundă la chemare?

— Răspund de ei... Nimic nu-i va opri... Sunt independenţi şi liberi pe actele lor... Dacă îmi permiteţi, le voiu telegrafia de îndată ce-mi va fi posibil...

— Datoria noastră ne impune să apelăm la toţi acei cari ne pot fi de folos pentru a-l regăsi pe biet ul nostru Marc.. sau pentru a-l răsbuna!

Duval privi ceasul.

— Suntem în întârziere, să ne grăbim... Trebuie să fie îngrijoraţi la Zuenlé în privinţa noastră...

Pe plantaţia găsiră o animaţie neobişnuită. Toţi erau

înarmați din cap până 'n picioare, gata să pornească într'o expediție de ajutor.

Duval povesti lui Joubert, Langeais, Calatti și Capérade ceeace văzuse la Mongrola.

Toți patru în unanimitate îi acuzară pe negrii din pustiu.

Colonistul nu căută să-i convingă de contrariul.

Hamalii cari transportaseră bagajele lui Raymond se mai găseau încă la Zuenlé.

Tânărul scrise două radiograme și-l însărcinâ pe șeful lor ca să le predea împreună cu o scrisoare, directorului poștei din Abéché.

Zece zile după aceea, un curier călare, îi aducea următoarele două răspunsuri:

«Sosesc. — Nicolas».

«Iată-mă — Lionel».

In aceste zece zile ca și în celelalte care urmară, cu toate cercetările întreprinse, nu descoperiră nici o urmă de a lui Marc. Bietul băiat era disperat.

Din fericire, Duval era mai puțin pesimist.

— Continuați-vă cercetările, sfătui el mereu; din partea mea, nici eu nu stau cu mâinile în sân, aștept dintr'o zi într'alta vizita unui indigen pe care vreau să-l câștig ca aliat căci ar putea să ne fie de un ajutor prețios...

V.

CEI PATRU PORNESC IN EXPEDITIE

Exact la o lună, după chemarea pe care o adresase Raymond lui Maynard și Bertal, aceștia sosiră la Zuenlé.

Duval îi primi pe noui veniți cu cordialitate; Raymond, foarte deprimat, le strânse mâinile plângând.

A doua zi după sosirea celor doi tineri francezi, Duval fu avertizat prin Faimi că cineva pe care-l aștepta dorea să-i vorbească.

— Insfârșit! făcu colonistul.

Se scuză și părăsi brusc pe musafirii săi.

— Omul pe care mă duc să-l văd, explică el, poate să ne fie foarte folositor.. dacă va consimți să treacă de partea noastră.

— Ce ar putea să-l decidă? interveni Lionel; dacă este vorba de bani, promiteți-i cât va voi.. suntem gata...

Duval zâmbi.

— Bani, zise el, da... dar o singură monedă de aur îi va ajunge... Poftele sale sunt modeste...

Acel către care se îndreptă Duval, era un bătrân cu un aspect mizerabil; era vrăjitorul Ram-Si.

— Îţi aminteşti de albul căruia i-ai oferit un «gri-gri», acum douăzeci de luni? întrebă Duval pe vrăjitor, în dialectul pe care acesta din urmă îl vorbea.

Bătrânul, printr'un semn al capului, răspunse afirmativ.

— Ştiu, continuă colonistul, întrebuinţând diplomaţia necesară, că puterea amuletei pe care i-ai dat-o îl va proteja în toate împrejurările.

— Nu are de ce să se teamă, declară vraciul, cu o convingere prefăcută sau reală.

— *Sunt convins*, aprobă Duval, urmărindu-şi tactica impusă.

O monedă de aur luci în mâna sa şi ochii bătrânului sclipiră într'o fulgerare repede stinsă. Duval îi strecură moneda şi îi explică ceeace voia dela el; să se intereseze peste tot, *direct sau indirect, asupra soartei lui Marc*.

Era foarte potrivit pentru o astfel de anchetă; avea ochi şi ştia să privească; era şiret şi mai mult încă, nu risca nimic. Bătrânul promise. Ajutorul bătrânului era preţios, dar putea să treacă mult timp până va fi capabil să aducă un *indiciu*.

— — — — — — — — — — — — —

Prietenii lui Marc nu veniseră de peste mări pentru a sta inactivi. Nicolas o spuse lui Duval.

— Noi nu ştim nimic, preciză el şi prezenţa noastră aci ar fi inutilă dacă n'am fi avut experienţa dv. pentru a ne conduce. Comandaţi şi ne vom supune ca nişte soldaţi.

Raymond şi Lionel aprobară.

Se hotărî ca cei trei tineri, împreună cu Falaula, care cunoşteau bine regiunea, să cerceteze pe încetul toate satele de prin împrejurimi.

Nicolas emise o părere.

— Aţi pomenit, d le Duval, zise el, de un tânăr negru pe care Marc îl iubea: aţi avea ceva în contra ca să-l *luăm* şi pe el? Un copil ar putea trece neobservat acolo unde un bărbat n'ar izbuti.

— Ideia este bună, aprobă Duval: luaţi-l deci şi pe Assona.

Mica caravană porni la drum cam pe la ora două *dimineaţă*. Toţi erau bine înarmaţi; aveau provizii suficiente pentru o absenţă de opt zile.

— O ultimă recomandaţie, zise Duval strângându-le mâna cu emoţie: să nu vă riscaţi fără rost într'o luptă. Dacă descoperiţi vreo urmă, anunţaţi-mă prin Falaula şi până atunci mărginiţi-vă numai ca să supravegheaţi. Voiu face tot ce-mi va sta în putinţă ca să vă ajung cât mai repede posibil, singur, sau dacă va fi nevoie, cu ajutoare.

VI.

NICOLAS ŞI LIONEL FAC UN PRIZONIER

Falanda promovat la rangul de ghid, era foarte mândru de încrederea ce i se acordase: Assona pălăvrăgeu singur numai din plăcerea de a se auzi vorbind, căci albii nu-l înţelegeau.

Expediţia începuse prin vest, pentru a continua apoi prin nord şi est. Nici un motiv nu dicteaze acest itinerariu care ar fi putut tot atât de bine să înceapă cu oricare din aceste puncte cardinale...

— Cum se face, îl întrebă într'o zi Bertal pe Raymond, că te găseşti de mai de mult aici? Ai venit să studiezi vre-o afacere?

— Nu, se grăbi să răspundă Barcalan, am venit într'un voiaj de plăcere.

După patru zile, în care timp luaseră contact cu câţiva indigeni, deja care nu aflară nimic, cei trei, ghidul lor şi Assona se angajară într'o regiune absolut pustie.

Raymond, pentru a douăzecea oară, la întrebarea prietenilor săi, reveni asupra împrejurărilor misterioase în care dispăruse Mare, apoi vorbi de expediţia sa la Mongrola în tovărăşia lui Duval.

— Din moment ce tot suntem prin apropiere, ce-ar fi să ne abatem şi pe acolo? spuse Lionel. Ce părere ai, Nicolas?...

O jumătate de oră după aceea, călătorii descălecară la cincizeci de metri de casa devastată. Caii fură lăsaţi în paza lui Assona, apoi Raymond, care cunoştea de-acum plantaţia, le servi de călăuză.

Intră în casă, arătă dezordinea care domnea în sala comună şi făcu remarca că nu exagerase, după cum vedeau, cu nimic. Trecură apoi în camera lui Van Sergham, apoi în aceea a lui Hans şi Debaands, aşa cum mai făcuse Duval cu Raymond în prima lor expediţie.

Deabea trecură pragul celei de a treia camere, când Raymond exclamă:

— Ia te uită! curios! Totuşi mi-aduc perfect aminte, că exista un cufăr aici, la stânga lângă fereastră... Nu-l mai văd...

— Poate confunzi camerele? făcu Lionel.

— Nici decum! Sunt sigur de ceeace spun; i-am atras chiar atenţia lui Duval că acest cufăr nu fusese scotocit...

Era o ladă de lemn, întărită cu niște șine de fier; o mai văd încă, protestă Raymond.

Tânărul avocat zâmbi.

— Ai fost prea emoționat, dragul meu, și confunzi lucrurile în memorie.

Dar celălalt se încăpățână.

— Memoria mea nu mă înșeală... A fost un cufăr aici, sunt sigur.

Trecură în bucătărie.

Deodată, Raymond triumfă:

— Rufa cu pata de sânge nu se mai află la locul unde a aruncat-o Duval! strigă el.

— Poate că se află în altă parte, îl șicană din nou Lionel.

Dar toate cercetările fură zadarnice: lingeria dispăruse.

Nicolas, care nu spusese nimic până atunci, trase din acest fapt concluzia care se impunea:

— Cineva a trecut pe aici înaintea noastră, zise el. Aceasta este foarte important... Sunt de părere că ar trebui să-l anunțăm imediat pe Duval.

— Ar fi foarte înțelept, opină Bertal, schimbându-și fără ezitare părerea.

Raymond îi tăie vorba:

— Oprește-te amice, așteaptă ca să verificăm totul înainte de a trage vre-o concluzie... Să mergem până la plantația de cafea...

De data aceasta, orice îndoială dispăru că alții trecuseră înaintea lor pe la Mongrola, căci cadavrul lui Van Sergham nu se mai găsea în locul în care-l descoperise sudanezul. Acesta din urmă manifestă o surpriză foarte mare.

Aceste descoperiri îl făcură pe Lionel să-și piardă siguranța; vorbi de un atac în perspectivă și sfătui să se ia măsuri de siguranță.

— Dumnezeu să mă ierte! se enervă Raymond, dar îmi face impresia că ți-e frică.

— Frică? Drept cine mă iei? se formalizâ celălalt.

Maynard opri scurt cearta care era gata să izbucnească.

— Suntem gata să facem față oricărei eventualități... Ceeace avem de întreprins acum, este ca să-l anunțăm neîntârziat pe Duval... Eu voi rămâne aici cu Falaula, în timp ce voi vă veți înapoia cât mai repede posibil la Zuenlé.

Raymond se revoltă:

— Eu rămân cu tine! Lionel va pleca singur.

— Nu cunosc drumul, remarcă acesta din urmă.

Urmă o mică discuție.

Insfârşit, Bertal se înclină şi porni la drum însoţit de Fulaula.

Instalaţi la umbră, pe terasa căsuţii, Nicolas şi Raymond mâncară cu poftă, discutară şi fumară numeroase ţigarete.

Îl uitaseră complect pe Assona pe care-l credeau plecat cu sudanezul.

Nu era însă aşa, strengarul rămase să păzească caii ce-i fuseseră încredinţaţi.

Împins de foame porni să caute nişte fructe sălbatece cu care să-şi potolească crampele stomacului...

Deodată, cra aproape şase seara, Raymond tresări.

— Şi caii noştri cari n'au băut nimic! strigă el.

Descoperi o căldare veche, o umplu cu apă şi însoţit de Maynard, se îndreptă spre bietele animale. Assona se înapoiase la postul lui.

— *Ia te uită!* Eşti *aici, micule?* exclamă Maynard; dar trebuie să fi lihnit de foame!

Neînţelegând nimic, copilul nu răspunse.

Nicolas admiră resemnarea micului negru care, credea el, nu luase nimic în gură de dimineaţă. Deodată, remarcă că Assona ţinea în mână un obiect mic strălucitor.

— Cu ce te joci? întrebă el.

Băiatul continuă să tacă.

Nicolas se plecă şi voi să ia obiectul pe care acesta îl ţinea strâns în laba lui neagră...

Şi în timp ce Assona isbucni într'un torent de lacrimi, Maynard privi stupefiat obiectul pe care-l avea în mână.

— Raymond! strigă el, ia te uită: o agăţătoare de creioni

— Cine ţi-a dat aceasta, micule?

— Unde ai găsit-o?

Întrebările se îngrămădiră, fără răspuns.

Assona plângea mereu.

Insfârşit prin gesturi, cei tineri şi copilul se înţeleseră.

— Ce părere ai despre această? întrebă Raymond pe Nicolas; cred că obiectul n'a fost pierdut de un negru.... atunci?

— A aparţinut unuia din europenii din Mongrola... replică Nicolas.

Raymond nu părea convins; învârtea obiectul între degete, ezitând să-şi exprime gândul.

— Am văzut o agăţătoare asemănătoare la Marc, murmură el însfârşit... Nu cred să mă înşel...

— Eşti nebun! făcu Nicolas ridicând din umeri; dorinţa de a descoperi ceva care a aparţinut bietului nostru prie-

teni te face să spui prostii: sunt mii de agățătoare ca aceste în lume.

Assona îl trase pe Maynard de mâneca vestonului său.

Nicolas privi în spre direcția pe care i-o indica micul negru cu brațul întins.

— Alarmă! lansă Maynard ascunzându-se în iarba înaltă și silindu-l și pe Raymond să facă la fel.

La trei sute de metri de ei, zăriră un negru care se îndrepta liniștit spre plantație.

Era oare singur? Nu cumva serven de cercetaș al unei trupe? Ce căuta la Mongrola?

— Să-l urmărim, decise Nicolas arătând spre Assona care se furișase pe nesimțite pe urmele negrului.

Acesta din urmă nu se îndrepta spre căsuța lui Van Sergham ci spre colibele pe care le locuiseră negrii muncitori ai plantației.

— Este singur... murmură Raymond, constatând că nici o altă siluetă nu mai apăruse la orizont pe o întindere destul de mare.

— Așa-i, confirmă Nicolas; ce caută aici?

Raymond propuse:

— Să-l prindem și vom afla...

Cei doi tineri se ridicară pe neașteptate și amenințând pe negru cu revolverele îi ordonă să se oprească. Acesta șovăi o clipă, apoi răsucindu-se pe călcâie se avântă ca o căprioară spre junglă.

Nicolas trase un foc de armă în aer.

Negrul dispăru.

— Nenorocitule! l-ai ucis!... făcu Raymond continuând să fugă.

— Nu cred, răspunse Maynard, căci am tras în aer.

Într'adevăr, îl regăsiră la trezeci de metri de locul unde căzuse strecurându-se ca un șarpe printre ierburile înalte.

Ingrozit, se predă fără de nici o rezistență.

Albii la rândul lor erau și ei încurcați. Ce să facă cu prizonierul pe care nu-l puteau interoga?

— Să-l punem în imposibilitate de a fugi... propuse Raymond.

— Cum?

— Legându-l!

Ideia fu pusă imediat în aplicare. Câteva minute după aceea, negrul se trezi legat soldi de trunchiul unui copac.

Assona care-i ajunse, se apropie de negru și legă o conversație aprinsă cu el.

Ce spuneau? Raymond și Nicolas ar fi dat mult s'o

ştie; din nenorocire, băiatul era incapabil să traducă ceeiace povestea prizonierul.

— Să-l păzim cu atenţie! zise Raymond. Duval va şti cum să-l facă să vorbească, spre a afla ce căuta aici.

VII

INTEROGATORIUL NEGRULUI

Era aproape ora nonă, când cei doi prieteni a lui Marc zăriră la o oarecare distanţă siluetele mai multor călăreţi...

Duval, deşi aprecia valoarea informaţiilor pe care i le adusese Liovnel, judecase că niciun pericol nu poate ameninţa pe cei doi tineri care se aflau la Mongrola, aşa că nu avu nici un motiv să pornească la drum în plină căldură equatorială.

Colaboratorii lui Duval, puşi în curent cu ceeace se descoperise la Mongrola, îi propuseră să-l însoţească. Pentru a nu-i contraria, bătrânul colonist consimţi să ia pe unul din ei: alesul fu Capérade.

Primul lucru pe care-l văzu Duval când descăleca pe teritoriul plantaţiei de cafea, fu negrul legat de trunchiul unui arbore. O mare surpriză se zugrăvi pe trăsăturile sale: nu se aştepta să găsească un prizonier.

Raymond şi Nicolas îl puseră în curent pe colonist cu împrejurările în care-l capturaseră pe indigen.

Duval se apropie de captiv.

— Deslegaţi-l! ordonă el.

Negrul nu făcu nici o dificultate pentru a răspunde la întrebările pe care i le puse, în dialectul său, directorul din Zuenlé.

Omul era din Djourab.

Povesti că era de mai multe luni în serviciul lui Iacob Van Sergham pentru cultura cafelei şi că fusese concediat pe neaşteptate, de către plantator, împreună cu ceilalţi muncitori. Atunci se înapoiase în satul său: după câteva zile remarcase că uitase un obiect, în fosta lui colibă şi se înapoiase la Mongrola ca să-l caute.

Duval se prefăcu că-l crede.

— Acest tip ne crede prea naivi, explică el tovarăşilor săi traducându-le ceeace-i spusese negrul. In realitate, ghicind că plantaţia va fi abandonată, revenise cu gândul de a-şi însuşi câte ceva pe care olandezii le-ar fi putut uita aici. Fiţi siguri că n'ar fi neglijat nici sticlele cu lichior!

Un amănunt era de o foarte mare importanţă: Van

Sergham își concediase muncitorii; însemna că era pregătit ca să părăsească Mongrola.

Pe neașteptate, Duval devenind sever, strigă în spre negru:

— Ești un hoț! Ceeace mi-ai povestit nu-i adevărat. Ai venit ca să furi și ai merita să fi bătut cu bastonul...

Omul căzu în genuchi, rugându-se că nu venise decât să-și caute obiectul care-i aparținuse.

— Bine, se îmblânzi Duval, a cărei furie era prefăcută. avem milă de tine, noi suntem francezi și francezii nu-și maltrateuză niciodată semenii. Du-te!

Negrul care nu sperase să scape așa de ușor, se înveseli. Se pregăti s'o șteargă în viteză; Duval îl reținu.

Făcând să se nască teama în indigen, apoi asigurându-l, el profită cu îndemânare de starea de spirit în care se afla negrul, pentru a-i smulge informațiuni asupra celor ce se petrecuseră la Mongrola.

Duval reuși să afle astfel că Iacob Van Sergham și Debaands, după ce se înapoiară dintr'o călătorie călare, se certaseră cu violență în prezența muncitorilor.

Nemai putând scoate nimic dela prizonier, Duval, după ce îi dete o mână de tutun, îi permise să plece.

Raymond își aminti pe neașteptate de obiectul găsit în după amiaza aceea de Assona.

— Marc n'a avut o agățătoare de creion din metal? îl întrebă el pe Duval.

— Ba da, răspunse colonistul, ca fiecare din noi de altfel. Pentru ce această întrebare?

— Am să vă spun, făcu Barcalon, menajându-și efectul. Recunoașteți această agățătoare?

Duval o examină cu atenție.

— Desigur! este a lui Marc. Intr'o zi din greșeală i am călcat-o și i-am turtit puțin inelul... se vede încă destul de bine... Unde ați găsit-o? făcu el cu aviditate. Aici?

Raymond îi povesti că obiectul fusese găsit de Assona și îi arătă unde.

Duval deveni foarte grav; o cută adâncă i se săpase pe frunte.

— Nimic n'o dovedește, din nenorocire, sfârși el prin a zice, că Marc n'a pierdut-o în prima vizită pe care a făcut-o aici... Totuși, pare că-mi aduc aminte, că am văzut această agățătoare în mâna lui după perioada aceia...

Ne mai având ce căuta pe planiația lui Van Sergham, porniră cu toții înapoi spre Zuenle.

— Cred că este inutil să vă mai continuați expediția pe care ați întreprins-o, zise Duval, celor trei membri din

«quartet»; trebue să mă gândesc şi să-mi coordonez ideile care mă năpădesc. S'ar putea ca cercetările noastre să se localizeze.. şi atunci vom putea acţiona cu energie.

CAP. VIII.

O PRIETENIE VECHE.

Duval nu vorbi nimic, nici a doua zi, nici în zilele următoare. Aşteptă.

Directorul lui Zuenlé începea, sau cel puţin credea că începe să vadă puţin mai limpede în această afacere. Nu exista nici o îndoială că drama din Mongrola, care costase viaţa lui Van Sergham şi dispariţia lui Marc, aveau un punct comun de contact. Dacă olandezul n'ar fi fost mort, n'ar fi ezitat nici o clipă de a-l declara responsabil de răpirea lui Marc. Ceeace descoperise însă, îi demonstrase că se înşelase, deoarece la ora când francezul era răpit, olandezul era mort. Aşa dar Duval îşi abandonase ipoteza pe care o acceptase şi-şi îndreptă cercetările în spre altă direcţie. Făcuse o constatare capitală: asasinii lui Van Sergham se înapoiaseră la plantaţie pentru a face să dispară urmele crimei lor!

Pe de altă parte, Iacob Van Sergham fusese ucis în acelaş mod ca Martin cu câteva luni mai înainte, de aceeaş mână chiar.

Ce deveniseră însă colaboratorii olandezului? Să fi fost ucişi şi ei?..

In ceeace-l privea pe Van Sergham, Duval era fixat de mai multe luni... Când părăsise Franţa, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, Leon Duval intrase în serviciul unei companii olandeze care-l trimisese în Malaezia. Acolo, făcuse cunoştinţa unui englez, Clark Jepperson, funcţionar al guvernământului britanic, cu care legase o sinceră prietenie. Graţie sprijinului lui Jepperson, Duval după doi ani, găsise o situaţie mai lucrativă într'o societate engleză, pe contul căreia plecase mai întâiu în India, apoi în Egipt. Aici făcuse imediat cunoştinţă cu mai mulţi funcţionari britenici După expirarea contractului cu societatea engleză, Duval se înapoiase pentru un timp în Franţa, apoi găsind în sfârşit o situaţie demnă pentru aptitudinele sale, plecase din nou în Africa pentru a creia şi a conduce domeniul Zuenlé.

Intr'o zi, căzându-i un ziar vechiu în mână, Duval află că Clark Jepperson ocupa un post important în Nigeria. Era o ocazie unică de a reînoda firul unei vechi prietenii.

Duval scrise englezului și acesta nu întârzie să răspundă.

«Am găsit aici, scria el, pe unic .l William Gramley, fratele nenorocitului explorator care a fost masacrat la Darfour. Îți amintești de acest gentleman încântător care poseda o rețetă excitantă de cocktail pe care nu voia să ne învețe și pe noi. Fratele său, care nu era decât locotenent în epoca aceea, a obținut dela guvern autorizația de a pleca cu un detașament pentru a pedepsi pe asasinii bietului Eric. Nu i-a regăsit, dar află în schimb, dela un fost membru al bandei pe care-l spânzură apoi, că masacrul a fost condus de un alb, un olandez care se ocupa cu contrabanda de arme în sudul sudanez și al cărui nume ar fi fost Sergham».

Duval păstrase ceeace aflase numai pentru el așa că pe bună dreptate spusese lui Raymond Barcalan în fața cadavrului lui Iacob Van Sergham:

— Nu trebuie să vă fie milă căci era un asasin!

— — — — — — — — — — — —

Ram-Si întârzia să apară la Zuenlé. Duval se miră. In sfârșit într'o seară, vrăjitorul își făcu apariția mai enigmatic și mai misterios ca oricând.

Colonistul îl târî departe de casă și începu să-l interogheze.

Ram-Si era dezolat că nu putuse să afle nimic, dar nu-și pierduse speranța că va reuși să obțină informațiile care-l interesau pe alb: numai că trebuia timp, mult timp, căci avea să străbată un drum lung și picioarele sale bătrâne deabea îl mai susțineau.

Duval fu surprins să constate că vraciul, care deobiceiu vorbea foarte puțin și căruia trebuia să-i smulgă cu greutate vorbele din gură, se lăsase antrenat de o adevărată vorbărie.

O bănuială i se înfipse în minte.

Oare bătrânul era sincer? Cuvintele sale nu aveau drept scop ca să-l întârzie pe european?

Dela o bănuială la alta, nu este decât un pas.

Duval se întrebă, dacă vraciul, nu era cumva complice cu acei care-l răpiseră pe Marc?

Cine știe?

Vrăjitorul venea foarte des în satul mucilorilor de la Zuenlé; putea să circule liber pe plantație fără ca nimeni să-i dea vreo atenție. Ce spion minunat putea să fie!

Duval avu pofta să-l apuce pe bătrân de gât și să-l zeuture pentru a-l face să mărturisească adevărul.

Se reținu însă la timp, fiind sigur că nu va putea obține

nimic cu violenţă. Îl însoţi numai până în satul unde bătrânul trebuia să petreacă noaptea şi îi dete o monedă de argint la plecare.

Dacă colonistul ar fi putut să vadă privirea cu care-l fixă vraciul când îi întoarse spatele, ar fi înţeles imediat că bănuielile sale nu erau fără de temeiu şi ar fi procedat cu totul altfel.

Duval îl chemă pe Falaula, când se înapoie acasă.

— Ram-Si se află în sat, îi zise el, va pleca mâine dimineaţă; aranjează-te ca să-l poţi urmări şi să-mi raportezi imediat tot ce a făcut. Să nu te întorci decât după ce vei afla locul exact unde s'a dus. Dacă se opreşte în vr'un sat, ascunde-te şi continuă de a-l urmări; ceeace mă interesează este ca să aflu cu cine se va întâlni. Ai înţeles?

— Fi liniştit, moussié Duval, promise sudanezul rânjind, eu făcut mic, mic ca musca.

— In special, nu-ţi lua casca! recomandă Duval.

Directorul lui Zuenlé se duse să se întâlnească cu cei trei francezi pe cari această inactivitate îi tortura.

— Copii mei, fiţi gata; în câteva zile vom porni ca să-l liberăm pe Marc.

Partea III-a

IN JURUL UNEI ILUZI

I.
CAPTIV

Mare nu era mort, ci captiv!

Cum căzuse în mâinile acelora care-l țineau prizonier? Se va vedea din cele ce urmează.

După ce strânse mâna lui Joubert urându-i noapte bună, Fontaine, pe care câteva cupe de vin pe care le băuse la dineu îl enervaseră și mai mult, se hotărî să mai rămână puțin pe afară pentru a fuma o țigare în liniște.

Contemplând deci să se plimbe, se gândi la lovitura pe care o vor lua afacerile sale în urma sosirii apropiate a lui Barcalan.

Noaptea era splendidă: o liniște absolută domnea asupra savanei înconjurătoare. Una câte una, se stinseră luminile la Langeais, Calatti și la ceilalți; numai lampa din camera lui Duval mai ardea încă, ceeace nu era de mirare căci acest om de o rezistență extraordinară abea dacă dormea câteva ore pe noapte.

Deodată, în timp ce Mare trecea pentru a zecea oară pe sub arbori, ceva îi căzu pe cap și-l acoperi. În aceeași clipă, se simți apucat de picioare, trântit pe jos și legat.

Voi să strige, dar nu isbuti să scoată decât un sunet slab neurticulat căci i se vârâse un căluș în gură.

Mare se sbătu. În mai puțin de douăzeci de secunde, fu redus la neputință. Bietul băiat constată că era ridicat și dus.

Scena se desfășurase cu atâta rapiditate încât inginerul n'avu nici timpul să înțeleagă ce se petrece cu el.

Mare se cutremură... În puterea căror oameni căzuse și ce soartă îl aștepta? Sângele îi svâcnea cu putere în tâmple.

Tânărul încercă să se degajeze puțin din legăturile care-i amorțeau membrele.

Scopul lui Mare nu era ca să încerce să scape, ci altul

«Când prietenii mei îmi vor remarca dispariția, gândi el, mă vor căuta; trebuie să găsesc un mijloc de a le indica drumul răpitorilor mei... voiu încerca să semăn obiectele pe care le am asupra mea...»

După eforturi mari, Marc reuși să-și scoată port-țigaretul, un port-țigaret din piele neagră, împodobit cu o monogramă de argint: un M și F.

La prima oprire, Marc fu lăsat să cadă pe jos fără de nici un menajament: apoi se simți ridicat din nou și așezat de-a curmezișul unui cal. Isbuti iarăși să mai arunce un obiect.

In jurul lui, nici un cuvânt nu fu scos.

Cavalcada aceasta dură destul de mult și Marc profită de diferite împrejurări, pentru a eșalona în drumul său: o cutie de chibrituri, un briceag și o agățătoare de creion.

Drumul pe care-l luară răpitorii, trebuie să fi fost foarte dificil. Marc își dete seama de aceasta după încetineala cu care înaintau: de mai multe ori auzi pe cineva potienindu-se.

Insfârșit oamenii se opriră și-l aruncară pe Marc pe jos. Acesta remarcă că pământul era foarte aspru și complect lipsit de vegetație.

Pentru prima dată, de când fusese răpit, Fontaine auzi o voce omenească; cineva dădea niște ordine într'un limbaj complect necunoscut tânărului inginer.

Marc simți cum i se desfac legăturile și cum i se ridică pătura care-l înăbușea. Inginerul mai avu timpul să zărească o siluetă care dispăreu printr'o deschizătură ce se afla la câțiva metrii mai încolo... Această deschizătură prin care filtra o mică lumină fu închisă și el nu mai văzu nimic.

Marc se ridică cu greutate; membrele îi erau anchilozate; încercă prin câteva mișcări să-și recapete elasticitatea mușchilor săi amorțiți. Locul în care se afla Fontaine, era cufundat mai mult decât în semiobscuritate; o lumină slabă pătrundea printr'un fel de ferestrică care se afla la o înălțime foarte mare.

Treptat, Marc se obișnui cu întunericul care domnea acolo și putu să deîneaască natura închisorii sale.

Era o peșteră.

Această peșteră era destul de spațioasă, de o formă circulară și cu un diametru cam de douăzeci de metri: era foarte înaltă și bolta părea să aibe forma unui con trunchiat.

Atmosfera era încărcată și umedă. Pereții peșterei erau făcuți din stânci granitice: Marc o constată după pipăit; pereții nu prezentau decât niște asperități mici și rare, încât era imposibil să evadeze prin deschizătura de sus.

In timp ce proceda cu răbdare la această recunoaștere,

Marc avu ideia să-şi privească ceasul. Din fericire, nu se oprise.

«Ora opt şi douăzeci de minute, constată prizonierul. Sunt unsprezece ore de când m'a părăsit Joubert. Trebuie să fiu aici de vre-o oră şi jumătate; călătoria mea a durat deci opt ore; admiţând că prima parte efectuată pe jos, a durat... a durat... cât timp?... nu prea o pot preciza... să zicem o jumătate oră.. am mai fost dus pe braţe... un sfert de oră, rămân şapte ore pe care le-am făcut pe un cal ce cred că mergea cu o medie de douăsprezece km pe oră. M'aşi găsi aşa dar cam la optzeci de km de plantaţia noastră. Este cam departe şi prietenii mei vor avea mult de furcă pentru a mă descoperi... presupunând că ar isbuti să-mi găsească urmele, ceeace este puţin probabil...»

Tânărul rămase pe gânduri timp de câteva secunde.

«Cred, reluă el în gând, că trebuie să mă bazez numai pe mine pentru a scăpa de aici... Dar cum?»

Printr'o înlănţuire de idei, Marc deduse că anumite precauţiuni se impuneau. Se miră că nu fusese scotocit; poate că o vor face peste puţin. Se hotărî să pună la adăpost cele câteva lucruri pe care le avea în buzunar: ceasul şi un mic briceag, armă inofensivă dar care ulterior i-ar fi putut servi foarte mult. Săpă două găuri în nişte stânci şi îşi ascunse obiectele.

«Şi acum să aşteptăm evenimentele, concluse Fontaine cu filosofie.

Cu toată gravitatea situaţiei, captivul nu întârzie să-şi piardă firul ideilor şi căzu într'un somn adânc.

II.

O VIZITĂ CU TOTUL NEAŞTEPTATĂ

Un sgomot îl trezi pe Marc, după câteva ore.

Deschizând ochii, tânărul zări un fel de uriaş care stătea nemişcat.

— Ce doreşti? întrebă el pe uriaş.

Acesta, cu un somn, îi arătă două sticlue aşezate pe jos şi zise într'o franceză guturală:

— Mâncat... băut...

Apoi întoarse spatele captivului şi ieşi din peşteră.

Fontaine se ridică; se simţea odihnit. Făcu câteva mişcări de gimnastică suedeză pentru a se desmorţi apoi mâncă cu poftă ceeace i se adusese. După socotelile făcute, Marc îşi dete seama că dormise aproape zece ore.

«Ce-au făcut în acest timp prietenii mei? gândi el. Îmi vor descoperi urmele? Nu îndrăznesc să sper...»

Cine erau cei care-l reţineau captiv? Pentru ce-l răpiseră şi ce aşteptau dela el?

Îşi frământă mintea fără a găsi un răspuns acceptabil la această triplă întrebare.

Să fi căzut în mâinile unor bandiţi care sperau să obţină un preţ de răscumpărare? Tot ce era posibil. Dar în acest caz, dece nu l'au răpit pe Duval, căci preţul de răscumpărare ar fi fost cu mult mai mare?... Unde se găsea?

Această întrebare era cu mult mai greu de rezolvat decât cele precedente.

Uriaşul apăru din nou să strângă castroanele.

— Amice, îl întrebă captivul, nu cumva ştii ce vor dela mine?

Uriaşul îl privi, dar nu răspunse nimic.

Marc insistă, crezând că vorbind într'o limbă pocită va fi înţeles poate mai bine.

— Eu, aici, câte zile? zise el.

Omul păstră acelaş mutism şi făcu un pas spre uşe.

Fontaine îl apucă de braţ pentru a-l sili să se oprească.

Gigantul se scutură cu violenţă.

— Hei! hei! se grăbi Marc să protesteze, nu vreau să-ţi fac nici un rău.. răspunde-mi numai.. cine eşti?.. pentru ce m'a închis şeful tău? Omul dându-şi seama că se înşelase asupra intenţiunilor prizonierului, se întoarse şi plecă fără să scoată un cuvânt.

Şi zilele treceau una după alta.

Marc numără douăzeci şi trei!

Renunţase la speranţa unui ajutor venind din partea prietinilor săi. Aceştia trebuia să-l creadă mort de mult.

Un singur gând îl mai susţinea pe prizonier: să evadeze!

Cum?

Să-l corupă pe paznic? Încercase dar nu reuşise. Uriaşul râânjise descoperindu-şi dinţii albi într'un rictus şi plecase... ca şi în celelalte seri.

Ideile cele mai nebune se îngrămădeau în mintea lui Marc.

Avea un cuţit. Să se arunce pe neaşteptate asupra paznicului, să-l rănească şi să fugă?

Dar apoi? Ce-l aştepta de cealaltă parte a uşii? Alţi oameni cu care trebuia să angajeze din nou o luptă inegală?

Captivitatea exersa o influenţă deprimantă asupra sănătăţii lui Marc: lipsa de aer, lipsa de exerciţiu pentru o fiinţă viguroasă, obişnuită să trăiască afară în aer liber, o hrană infectă, uniformă, era un regim în faţa căruia tânărul ştia că nu va rezista mult timp. Simţea de pe acum că îl părăsesc puterile

O altă suferință pentru captiv, era lipsa completă da higienă în care trăia. Cantitatea de apă ce i se servea, deabea îi ajungea ca să-și potolească setea.

Marc slăbise mult în timpul celor trei săptămâni; barba îi crescuse mare și se simțea murdar și respingător.

Ce surprize îi mai rezervau zilele următoare? Nici nu voia să se gândească... Avea momente când credea că va înebuni...

In a douăzeci și patra zi, după amiază, ușa peșterei se întredeschise și un om se furișă încetișor înăuntru.

Marc se înălță printr'o destindere bruscă.

Nu era paznicul cel de toate zilele cel care intra: omul era cu mult mai mic...

Veneau să-l caute?... In ce scop?...

Zeci de gânduri năvăliră în mintea tânărului inginer.

Nu era momentul pentru a-și pierde sângele rece.

Fontaine era hotărît să lupte până la ultima clipă Strânse nervos briceagul pe care-l avea în buzunar, singura armă pe care o poseda.

Omul se apropie.

In penumbra grotei. Marc nu distinse decât o siluetă vagă: aceea a unui individ imbrăcat într'un fel de costum arab de culoare închisă.

Omul mai făcu un pas și spre marea mirare a inginerului, murmură:

— Sst!

In acelaș timp, recomandația fu confirmată printr'un gest elocvent: o mână care se ridică până la gură și un deget care se puse pe buze.

Marc se dete înapoi până la un loc unde lumina slabă care cădea din spre boltă, făcea o pată mai luminoasă.

Omul îl urmă și cu gest brusc, scoase gluga care-i acoperea capul.

Marc scăpă un strigăt de uimire:

— D-ta?... D-ta?... murmură el.

Omul care se afla în fața lui era Julius Debaands!

— Da, eu! zise acesta cu voce înceată.

— Nu înțeleg, făcu Marc. D-ta m'ai închis aici?... Pentruce?... Ce v'am făcut?

Olandezul puse o mână pe brațul tânărului care tresări ca și cum ar fi simțit contactul unui șarpe hidos...

— Mă veți înțelege imediat, explică Debaands. sunt... suntem prizonieri ca și dvs...

— Sunteți prizonieri?... Totuși ați reușit să vă introduceți în această peșteră... cum anume?

— Pentru că am un avantaj asupra d-tale, răspunse olandezul, cunosc limba răpitorilor noştri... dar lasă-mă să vă povestesc...

— Da, spuneţi-mi în ce fel aţi căzut în puterea acestor oameni?... Cine sunt?

— Cine sunt? Khouzami, adică Arabi din centrul Africei... individi teribili cari o ură sălbatecă împotriva europenilor... Cât priveşte de chipul în care am căzut în mâinile lor, cred că este acelaş cu al d-tale... Într'o seară, acum trei săptămâni, ieşiserm să mă plimb, ca să iau aer, la o oarecare distanţă de căsuţa noastră... Fui atacat pe neaşteptate şi înainte de a avea timpul să strig după ajutor eram legat şi transportat ca un pachet pe spinarea unui cal... M'am trezit închis într'o peşteră vecină, dar mult mai spaţioasă decât aceasta...

— Acelaş lucru s'a întâmplat şi cu mine, recunoscu Marc, am fost răpit într'un chip asemănător.

— Drace! făcu Debaands, aceşti banditi, după cum văd, uzează de un procedeu «tip». In condiţiuni absolut identice l-au capturat şi pe Hans.

— Ce? exclamă Marc. Hans a fost şi el luat prizonier?

— Ca şi d-ta şi ca şi mine!

— Van Sergham este şi el captiv? întrebă inginerul.

Olandezul făcu un gest vag.

— Nu ştiu ce s'a întâmplat cu Van Sergham, făcu el

Urmă o tăcere.

— Dar ce vor oare să facă cu noi aceşti Khouzami? întrebă din nou inginerul.

Debaands schiţă o mutră semnificativă.

— Îşi satisfac ura lor în contra europenilor pe cari îi vânează fără încetare, făcu el.

— Atunci ne vor ucide.

— Vom muri încetul cu încetul prin lipsă de hrană şi aer...

Francezul simţi cum îi îngheaţă sângele în vine.

— Va dura mult timp, obiectă el.

— Călăii noştri sunt răbdători, constată Debaands, vor aştepta.

— Mă simt foarte slăbit, constată Marc, care după un moment adăugă: se pare că d-ta suporţi cu mai multă uşurinţă regimul la care eşti supus.

— Sunt mai obişnuit cu privaţiunile, ripostă olandezul, dar dacă l aţi vedea pe bietul Hans, i-aţi plânge de milă: deabea se mai ţine pe picioare.

— Bietul băiat! făcu Marc cu milă.

Cei doi oameni, aşezaţi pe jos, unul în faţa altuia, rămaseră câtva timp fără să vorbească, absorbiţi în gândurile lor triste.

— Unde ne aflăm? întrebă Marc ridicând capul.

— După câte bănuiesc, trebuie să ne găsim în Djourab, dar nu sunt sigur. Dv. nu aveţi nici o ideie asupra acestui loc?

— Nici una, mărturisi tânărul, credeam că ne aflam pe masivul Kapka, simplă supoziţie din partea mea care nu se sprijină decât pe aspectul identic al materiei stâncoase.

— Nu se află nici o peşteră în râpele din Kapka! tăie Debaands.

Marc era gata să desmintă această afirmaţie al cărui ton tranşant îl surprinse. Tăcu însă ca să nu-şi jignească tovarăşul de captivitate.

După o nouă tăcere, francezul reluă:

— Singura noastră speranţă se bazează aşadar pe o evadare.

Debaands schiţă un surâs slab.

— Nu s'a mai auzit ca cineva să scape din mâinile Khouzanilor! zise el.

— Totuşi, protestă Marc, aţi reuşit să ieşiţi din închisoare?

— V'am mai spus, vorbesc limba acestor oameni... Din fericire, mai aveam două monede de aur la mine, le-am dat paznicului: dela el am aflat de prezenţa d-tale aici.. şi a lui Hans... Bestia a consimţit să mă lase să vă fac o vizită... se află aici în faţa porţii, mă supraveghează împreună cu alt paznic. Să ne bazăm pe el pentru o eventuală evadare, este imposibil... Ştie prea bine ce-l aşteaptă dacă ne ajută să fugim...

— Nu credeţi însă că promisiunea unei bune recompense, să-l convingă totuşi?

— Şi cine îi va plăti această recompensă? făcu Debaands privindu-l pe Marc cu o insistenţă curioasă.

— In ceeace mă priveşte pe mine, răspunse tânărul, Duval, sunt sigur, că va consimţi să plătească suma cerută... presupun că Van Sergham va face la fel pentru d-ta şi Hans.

Olandezul clătină capul.

— Iluzii zadarnice, zise el, răpitorii noştri nu vor consimţi nici odată să intre în relaţiuni cu prietenii noştri, le va fi teamă să nu fie atraşi într'o cursă... Ah! dacă am avea asupra noastră ceva care să le oferim!... poate că am reuşi

să-i tentăm... Din păcate, nu avem nimic... Să ne resemnăm deci: suntem pierduți!

După această concluzie sinistră, Debaands se ridică.

— Este târziu, zise el, vă părăsesc... voiu reveni mâine.

III.

JOS MASCA !...

La sfârșitul zilei, ca de obiceiu, uriașul aduse de mâncare și de băut.

Mare abea că-l băgă în seamă; se gândea. După câtva timp privirea-i căzu asupra străchinii pe care indigenul o lăsase pe jos într'un colț.

— Adevărat! remarcă captivul, rația scade în cantitate... am avut aproape dublu în primele zile.

Bău puțină apă, dar nu mâncă nimic; nu-i era foame.

O mulțime de gânduri îi frământau creerul obosit. Capul îl durea îngrozitor.

Mare trecu din nou în revistă discuția pe care o avusese cu Debaands. Își aminti de tonul curios cu care acesta afirmase că nu sunt peșteri pe masivul Kapka.

Căută să-și explice motivul acestei atitudini, dar nu reuși.

Deodată își aminti de un detaliu, care nu-l frapase pentru moment: costumul pe care-l purta olandezul.

— «Să-i fi luat hainele? se întrebă el. Cum se face atunci că mi-au lăsat pe ale mele?

După un moment, Mare își puse o altă întrebare care decurgea din prima:

— Dacă Debaands a fost despuiat de vestmintele sale, cum a putut să găsească atunci cele două monede de aur pe care pretindea că le-a dat paznicului său?

Mare începu să devie bănuitor...

Remarcase de altfel că barba pe care o purta olandezul, era destul de bine îngrijită...

Așa dar Debaands nu-i spusese adevărul, ci îl minți. In ce scop?

«Voiu afla mâine» își zise Mare și se decise să mănânce.

Olandezul se furișă din nou în peștera lui Mare, așa cum promisese.

De data aceasta însă, veni dimineața.

— Te-ai gândit? începu olandezul.

— La ce, dragă prietene? răspunse Marc cu un aer inocent.

— La situaţia noastră, dracel făcu celălalt.

— M'am svârcolit toată noaptea şi am ajuns la aceeaşi concluzie ca eri: trebue să evadăm.

Debands începu să rîdă şi răspunse:

— Nici nu trebue să ne gândim la aşa ceva, este imposibil.

— Imposibil pentru oamenii cari au vor să riște, de acord; dar pentru oameni hotărîţi ca noi, cari ne ştim condamnaţi la moarte, este mai bine să înfruntăm o moarte imediată decât să murim de o moarte încetă, mizerabilă prin foame.

— Copilule! reluă colaboratorul lui Van Sergham, dacă vei isbuti să ieşi de aici...

— Oh! asta nu cred să fie greu, făcu Marc, din moment ce reuşeşti să vii la mine... restul cu puţină îndrăzneală şi sânge rece...

— Nu vei face nici zece metri şi vei fi masacrat!

— Cu atât mai rău! Sunt hotărît să-mi încerc norocul.

— Este o nebunie!

— In situaţia în care ne aflăm, cuvântul nebunie este un «non sens».

— Vă repet, insistă olandezul, că nu veţi reuşi.

— Voiu încerca totuşi.

— Cum vreţi!

Marc se plimbă agitat prin peşteră.

Debands rămase şi el în picioare. La ultimile cuvinte ale olandezului, inginerul se opri brusc.

— Nu înţeleg, zise el; d-ta nu vrei să mă urmezi?

Celălalt nu răspunse.

Atunci Marc îi svârli în faţă sucrălor:

— Dacă doreşti, voiu trece primul.

In acelaş timp, tânărul se apropie de olandez şi cu un gest brusc îi deschăcu «gandoura» la piept.

Se dete înapoi uimit.

Zărise costumul complect european şi atârnat de o cingătoare de piele, un revolver...

— Imi pare, dealtfel strigă, Marc care nu-şi pierdu sângele rece, că eşti destul de bine înarmat pentru a te apăra.

Olandezul se aruncă înapoi cu faţa contractată de furie.

— Şi apoi? mugi Debands ameninţător.

— Apoi? repetă Marc calm. Ei bine, dragul meu, cred

că a sosit momentul să înceteze cu această comedie şi să-mi spui adevărul, pe care încep să-l bănuiesc.

— Vrei adevărul? mârâi olandezul.

— Da, răspunse Marc, încrucişându-şi braţele.,

— Află atunci, că le găseşti în puterea mea şi că nu vei ieşi de aici, decât atunci când voiu vrea eu. Încearcă de evadează, fanfaronule!

Marc continuă să-l privească cu dispreţuitor.

— Insfârşit, ştiu cu cine am de-face, zise el; spune-mi ce vrei dela mine!

Celălalt, furios că-i fuseseră descoperite planurile, continuă să înjure într'un mod ordinar.

— Imbecilule! care ai crezut povestea ce ţi-am îndrugat aseară... Încearcă să-l corupi pe paznic, dându-i orice şi vei vedea ce succes vei obţine! Triplu prost ce eşti, mi-am bătut joc de tine şi tu m'ai crezut pe cuvânt!.... Francez, ai?!

Marc ascultă în linişte acest torent de cuvinte.

— Am ascultat destul pe un bandit de specia ta, zise el însfârşit. Spune-mi acum, ce vrei dela mine?

— Secretul lău! făcu celălalt cu brutalitate.

— Secretul meu? repetă Marc care nu înţelegea.

— Haide, izbucni Debaands, nu face pe naivul, ştii prea bine ce vreau să spun.

Inginerul făcu, ceeace avu darul să l exaspereze pe olandez, care reluă înfuriindu-se din ce în mai mai tare:

— Te previn că salvarea ta depinde de aceasta. Iţi repet că te afli în mâinile mele şi că nimeni nu-ţi poate veni în ajutor... Aş putea, dacă vreau, să-ţi smulg secretul prin tortură... Am făcut să vorbească oameni mai încăpăţânaţi ca tine... Hans îşi poate arăta oricând talentele... metodele lui sunt cu mult superioare chinezilor.

— Mizerabile! făcu Marc cu dispreţ.

— Bine! mă înjuri, înseamnă că ai început să recunoşti că eu sunt cel mai tare... Haide! vorbeşte!

Marc nu înţelegea mereu nimic.

— In privinţa târgului de care mi-ai vorbit aseară? întrebă el; precizează odată!

— Fie! liberlatea ta, contra indicării locului unde se află peştera cu safire.

Pe neaşteptate, se făcu lumină în mintea lui Marc.

— De care peşteră vrei să vorbeşti? zise el, făcând miratul.

Debaands se enervă.

— Bagă de seamă! ameninţă el, nu abuza prea mult de

răbdarea mea. Știi prea bine ce vreau să spun, pentrucă tu ne-ai furat planul sau mai bine zis, l-ai luat dela Duval care nu-i cunoștea importanța. Vrei precizări? Ți le dau. Sergham, Hans și cu mine, știam că există la Kapka un zăcământ de safire... Cum am aflat? Nu importă. Știu, și aceasta este esențialul. L-am căutat mult timp cu răbdare; nu l-am descoperit. Am venit la Mongrola numai pentru acest motiv: te asigur, că puțin ne interesa plantația d. cafea. Unul dintre ai noștri care ne-a precedat în această regiune, cunoștea locul exact al zăcământului. Înainte de a muri a ascuns planul în trunchiul unui arbore scorburos. Acest document a căzut în mâinile tale; am scos castanele din foc pentru tine... N'ai decât să te apleci ca să pui mâna pe comoară... în timp ce noi... Înțelegi acum? Îți dai seama că trebuie să vorbești?...

Mare ascultase impasibil.

— Și dacă îți arăt locul pe care dorești să-l cunoști, făcu el, ce-mi oferi în schimb?

— Libertatea.

— Este puțin.

— Ah! șmechere: vrei partea ta din prăjitură? se îmblânzi Debaunds, nu zic nu... rămâne de văzut... dacă nu ești prea lacom....

Urmă o tăcere.

— Ei? reluă olandezul gândește-te, calculează și cere o parte rezonabilă. Sunt sigur că ne vom înțelege. Dacă vrei, poți să faci o propunere imediată.

O nouă tăcere.

Debaunds crezu că a câștigat partida. Cu o voce tremurătoare zise:

— Haide! s'a făcut?... Accepți?...

— Refuz! strigă Mare cu putere.

Celălalt avu un gest de furie.

— Ah! Câine! înjură el. Gândește-te la ce te așteaptă. Îți dau timp până mâine... După aceea vu fi prea târziu.

După această amenințare, Debaunds se retrase.

IV.

DUVAL FACE NIȘTE DEDUCȚII.

Falaula era plecat de patru zile pe urmele vrăjitorului Ram-Si. La Zuenlé, se aștepta cu nerăbdare întoarcerea sa. Cei trei ardeau de nerăbdare. Colonistul avea mari speranțe în rezultatul misiunii încredințate sudanezului.

Se împliniseră exact patruzeci și trei de zile de când dispăruse Marc. Toate cercetările întreprinse fură zadarnice. Nu se descoperise nici o urmă...

Duval persista în gândul că Fontaine nu fusese asasinat: convingerea sa, pe care o afirma cu putere, reconforta pe foștii colegi de școală a lui Marc, dar ceilalți albi de pe plantație refuzau să-i împărtășească acest optimism; pentru ei nu exista nici o îndoială: Marc era mort de mult.

— Zaouianii nu prea au obiceiul să-și cruțe mult timp prizonierii, repetă Joubert înecăpățânat.

— Și tine ți-a spus că Zaouianii sunt autorii acestei răpiri? obiecta Duval. Din contra, cred că n'au nici un amestec și aceasta mă liniștește.

Joubert nu voi să-și contrazică directorul: nu mai insistă, ci se mărgini să ridice din umeri zâmbind cu milă, de îndată ce se găsi singur.

In sfârșit în seara celei de a cincea zi, Falaula își făcu apariția: era extenuat și avea urechile pleoștite. Lui Duval îi fu milă de bietul negru. Mai la urma urmei bietul băiat o fi eșuat poate nu din vina lui: starea în care se afla, dovedea pe deplin, că nu-și cruțase nici o osteneală.

Duval îl obligă mai întâiu să se reconforteze. Nu luase nimic în gură de mai bine de patruzeci și opt de ore, așa că se aruncă cu lăcomie asupra alimentelor ce i se aduseră.

După ce-și mai reveni puțin în fire, sudanezul, care se aștepta la o primire mai puțin prietenească, care se temea chiar de o pedeapsă, sau ceva mai rău încă, își recăpătă încrederea și renunțând la mâncărurile ce și le preparase pentru a-și alenua responsabilitatea, începu să povestească ceeace i se întâmplase în decursul celor patru zile.

Toată lumea se adunase în jurul lui în cerc.

— Bravul meu Falaula, începu Duval, povestește-ne acum ceeace s'a întâmplat: vorbește cinstit; chiar dacă ai fost neîndemânatec, îți promit că nu te voiu certa.

— Nu, neîndemânatec, protestă negrul cu vioiciune.

— Ți-a zărit vrăjitorul?

— Nu! el nu văzut deloc pe eu.

— Atunci?

Pocăit, Falaula mărturisi că a pierdut urma vrăjitorului.

— Iată ce s'a întâmplat, traduse Duval pentru auditori care, cu excepția lui Callati și a lui Joubert, cari înțelegeau puțin limbajul sudanezului, nu prea înțeleseră mare lucru din pantomima cu care-și însoțise, fostul soldat, răspunsurile. Părăsind Zuenlé, Ram Si, din neîncredere instinctivă, se îndreptase spre est, unde nu se găsea totuși nici un sat pe o întindere destul de considerabilă. Din fericire, bătrânul

nu mergea prea repede, ceeace a permis emisarului nostru să nu se lase distanțat. Vrăjitorul a dormit într'o pădure. A doua zi își schimbă direcția spre nord. Noaptea următoare a petrecut-o într'un sat mic, compus numai din câteva colibe. În ziua următoare, își continuă drumul tot spre nord; începând din acest moment, sarcina lui Faloula deveni mai dificilă, deoarece prin acele locuri savana este mai puțin deasă. Vrăjitorul se abătu din nou din drum și se îndreptă iarăși spre est... În apropiere de masivul Kapka, Falaula îi pierdu complect urma. Bătrânul dispăru parcă l-ar fi înghițit pământul...

Raymond avu un gest de descurajare.

— În general, zise el, nu suntem mai avansați decât mai înainte... și când te gândești că am mai pierdut cinci zile! Ce-i de făcut? Dumnezeule, ce-i de făcut?

Duval nu împărtăși această descurajare.

— Nu sunt de părerea dvs., zise el, și dacă vreți să-mi acordați două minute de atenție, vă voiu explica motivele care mă fac să vorbesc astfel.

Toată lumea deveni atentă.

— Recunosc, începu el, că nu știm nici acum locul exact unde se află prietenul nostru, dar Falaula ne-a adus câteva indicii precise. Un lucru pare stabilit în mod net: Ram-Si este complicele răpitorilor lui Marc, măsurile pe care le-a luat pentru a se duce să-i întâlnească...

— Ce vă permite să presupuneți că s'a dus să-i întâlnească? îl întrerupse Lionel.

— Însuși precauțiunile la care am făcut aluzie răspunse Duval. Dacă vrăjitorul n'a avut alt scop decât să-și exerseze micul său comerț, de a vinde amuletele, ce nevoie avea să se îndrepte mai întâi spre o regiune nelocuită? Nu uitați, de altfel, că dacă noi suntem neliniștiți de soarta lui Marc, acei cari ne-au răpit prietenul sunt și ei doritori să afle ceeace am descoperit noi și ceeace avem de gând să facem; s'a dus să-i asigure că nu știm nimic și că avem nevoie să ne bazăm pe el pentru a obține informațiuni. Nu mai regret că am făcut prostia să mă încred în vrăjitor, fiindcă acest fapt se întoarce acum în avantajul nostru, căci va adormi vigilența acelora pe care-i vom surprinde.

Duval se întrerupse o secundă.

— Din toate acestea deduc că Marc nu se află într'un pericol imediat, reluă el cu forță.

— Totuși nu știm unde se află prietenul nostru, făcu Lionel.

— Nu uitați că vrăjitorul a dispărut prin împrejurimile

masivului Kapka, ori dincolo de acești munți se întinde imensul deșert...

Toată lumea recunoscu justețea acestui raționament.

— Ceeace vrea să zică? întrebă Raymond.

— Că răpitorii lui Marc se mai găsesc încă pe masivul Kapka, afirmă Duval.

— Aveți fără îndoială dreptate, recunoscu Joubert; dar acest lanț de munți se întinde pe o lungime de sute de km. și explorarea masivului ar cere...

— Pardon! întrerupse directorul lui Zuenlé, avem două indicații care ne limitează câmpul de acțiune. În primul rând locul unde a dispărut Ram-Si. Acest loc nu trebuie să fie departe de ascunzătoarea pe care o căutăm, supoziție care este întărită de a doua indicație...

— Care este această a doua indicație? întrebară mai multe voci deodată.

Duval desfăcu o hartă și fixă un punct:

— Priviți singuri, zise el, iată locul unde Assona a găsit agățătoarea lui Marc; trageți o linie dreaptă între acest punct și Zuenlé, prelungiți apoi această linie... Unde ajungeți? Cam pe la mijlocul masivului Kapka! Ipoteza mea este fragilă, dar trebuie să fie foarte aproape de adevăr, deoarece se află exact în locul unde Falaula a pierdut urma vrăjitorului.

Era limpede și nimeni nu găsi nici o obiecțiune de făcut.

— Când plecăm? întrebă simplu Maynard în numele tuturor.

— De îndată ce vom fi gata, răspunse Duval; trebuie să-i acordăm lui Falaula un mic repaos; căci ne va însoți ca să ne arate locul exact unde s'a rătăcit. Și acum să mergem să dormim puțin... deșteptarea la ora 4 dimineața.

La ora patru toată lumea fu în picioare.

— Este inutil să plecăm în număr mare, zise Duval, căci după părerea mea, nu cred ca răpitorii să fie prea numeroși. Ceeace trebuie, este ca să înaintăm cât mai repede posibil.

Porniră la drum în număr de șapte: cei trei francezi, Duval, Calarti, Capérade și sudanezul.

Maynard propuse să fie luat și Assona.

— Nu vreau să expun în primejdie un copil, zise Duval: gândiți-vă că vom avea de luptat și cu micul...

— Vom aranja ca să fie pus la adăpost de gloanțe, interveni Raymond; mulțumită lui avem acum un punct de orientare și cine știe dacă nu ne va fi util și în viitor?...

Pe la cinci, mica trupă se puse în mișcare, tăind drumul direct prin mijlocul junglei.

V.

ÎNTRE COMPLICI.

Când a doua zi, Debaands intră în peştera în care se afla închis Marc, era mult mai liniştit.

— Ei bine! Fontaine, întrebă el, te-ai mai gândit?... Suntem de acord?..

Desigur că Marc se gândise!

Nu închisese toată noaptea ochii. Se cufundase într'o meditare adâncă şi examinase sub toate aspectele situaţia în care se găsea.

— Când va afla ceeace vrea să ştie, îşi zise inginerul, se va debarasa imediat de mine într'un fel sau altul. Singura şansă de a scăpa cu viaţă din această aventură, este de a rezista. Trebuie să câştig cât mai mult timp... Debaands nu va îndrăzni să mă omoare; eu reprezint o avere pentru el... nu cred că va voi să-şi ucidă găina care face ouă de aur... M'a răpit cu scopul ca să mă forţeze să vorbesc; deci atâta timp cât nu voiu vorbi, nu mă va ucide...

Exista o lacună în acest frumos raţionament.

Marc o simţia, dar nu voia să se gândească la ea..

Această lacună, era tortura cu care celălalt îl ameninţase.

«Dacă această primejdie se adevereşte, decise tânărul inginer, atunci, cu atât mai rău, să se întâmple ce s'o întâmpla; mă voiu arunca asupra lui Debaands, îi voiu înfunda cuţitul în piept şi... apoi.. cum o vrea Dumnezeu!»

La întrebarea precisă pe care i-o puse olandezul, Marc răspunse fără mânie în voce:

— M'am gândit, într'adevăr, dar n'am parvenit să ajung la nici o hotărîre..

— Îţi trebuie cam mult timp...

— Afacerea îşi merită oboseala, cred că recunoşti.. importanţa pe care i-o acorzi o dovedeşte pe deplin...

— Nu te contrazic... deşi pentru mine afacerea nu se prezintă sub acelaş aspect, adăugă banditul cu un zâmbet răutăcios.

— Mai la urma urmei! reluă inginerul, mi-ai spus că nu eşti prea grăbit... Câteva ore mai multe sau mai puţin, n'are ce să te inoportuneze...

Debaands rămase pe gânduri.

— Fie! acceptă el în sfârşit, sunt un om de treabă: vrei timp?... sunt dispus să-ţi prelungesc termenul pe care ţi l-am acordat... într'o măsură rezonabilă. De cât timp ai nevoie?

— Ştiu eu? Opt zile?

— Nu-ți bate joc de mine, Fontaine; ar putea să-ți pară rău. Termenul pe care mi-l ceri, corespunde, desigur, cu planul de evadare pe care l-ai conceput... Îți acord numai patruzeci și opt de ore. Ba nu, vreau să-ți arăt că sunt mai generos, îți dau trei zile.. Dacă, însă, după această dată nu vei vorbi, cu atât mai rău pentru tine!

«În orice caz, este ceva, gândi Marc; în aceste trei zile, îmi poate veni o idee salvatoare!»

Debaands nu se mișcă.

«Ce mai vrea?» se întrebă inginerul.

Cu un ton ironic, olandezul explică motivul pentru care rămase.

— V'am satisfăcut dorința, dar aceasta nu mă împiedică să iau câteva mici măsuri de precauțiune...

— Ce precauțiuni? șopti Marc, vrei cu să mă legi?

— Nu! nu! zâmbi Debaands, nu mi-e teamă că vei putea evada... Totuși, prudența este mama înțelepciunii, spune un proverb... Așa că...

Fluieră încetișor.

Doi oameni, cari făceau de gardă în fața ușii, năvăliră în grotă.

Înainte ca Marc să fi avut timpul de a schița o mișcare de apărare, fu imobilizat de cei doi coloși cu pielea bronzată.

Liniștit, Debaands se apropie și scotoci taote buzunarele; nu descoperi decât briceagul în care celălalt își puse atâtea speranțe.

— Nu se știe niciodată! se scuză el cu un zâmbet batjocoritor. Cu un tip ca d-ta este bine să nu se neglijeze nimic... îți las în schimb ceasul care-ți va servi să-ți indice câte ore vei mai avea de gândit...

Cei doi paznici se retraseră. Debaands, după ce făcu doi pași spre ușe, se întoarse.

— Poate că vrei să fumezi o țigaretă? făcu el. Ține să ai cu ce să oprinzi; după cum vezi, este un instrument destul de primitiv, un simplu amnar cu cremene.

În timp ce întindea prizonierului instrumentul, se lovi cu palma peste frunte.

— Zăpăcit mai sunt! zise el, am uitat că n'ai țigări... primește, te rog, câteva din partea mea.

Întinse tânărului un pachet cu țigări și se retrase.

Marc fu buimăcit.

Avea în mână propria lui tabacheră de piele neagră pe care o aruncase în savană pentru a lăsa prietenilor săi o urmă!...

Afară, Debaands se întâlni cu Hans care-și fuma liniștit

pipa, așezat pe o stâncă. Mai râdea încă de gluma bună pe care o făcuse pe spinarea bietului captiv.

Acest râs îl înșelă pe Hans care îl interpretă ca o dovadă a succesului repurtat asupra francezului.

— A vorbit ? se interesă Hans.

— Nu încă, răspunse celălalt, dar va vorbi peste trei zile.

— Ți-a promis ?

— Nu în mod pozitiv... Este vorba de timp,,, Trebuie să-i mai scădem rația de hrană, în special cantitatea de apă... Setea este mai greu de îndurat, decât foamea...

Hans avu un gest de enervare.

— Pentru ce trebuie să așteptăm atâta? strigă el, pierdem un timp prețios.

— Trebuie să avem răbdare, căci n'avem încotro! obiectă Debaands.

— Și ce ne împiedecă să procedăm altfel ? insistă celălalt.

Debaands ridică din umeri.

— Bietul meu Hans, zise el, tu nu-i cunoști pe francezi ! dacă crezi că vei obține ceva dela ei prin acest mijloc, te înșeli. Trebuie să-l impresionăm... teama, în astfel de împrejurări, dă rezultate mult mai bune... ea creiază o stare de spirit..,

Hans reluă după o tăcere destul de lungă :

— Și dacă, după cele trei zile, tot nu va vorbi ?

— Vom găsi altceva, făcu Debaands cu un aer delașat.

— Așadar, trebuie să mai așteptăm? Mi-e teamă să nu fie prea târziu și alții să nu pună mâna pe comoară!

— Cred că te neliniștești fără nici un rost.

— Cine te asigură că francezul n'a împărtășit și altuia descoperirea sa ? insistă încăpățânatul Hans.

— În privința aceasta, sunt liniștit. Astfel de lucruri nu se spun nimănui, se păstrează pentru sine.

— Ascultă, Fritz, reluă Hans, dacă nu vrea să vorbească, am o ideie.

— Mă nimești! își bătu joc celălalt

Hans nu se supără.

— Glumește cât vrei, răspunse el, dar ideia mea este bună.

— S'o aud întâiu și apoi îți voiu spune și părerea mea.

Cei doi oameni se așezară pe jos și Hans își expuse ideia.

— Rămâne de văzut, conveni Debaands, când complicele său terminâ. Ideia ta nu este rea. Voiu mai vorbi despre aceasta la timpul potrivit.

VI.

HANS INTRA IN SCENA

Timp de trei zile, Marc se frământă cu ideile cele mai nebunești fără să isbutească să găsească un plan care să convie în situația în care se găsea. In acest interval de timp, inginerul fu torturat de febră și de sete.

Când Debaands, reveni după expirarea celor trei zile de grație, își găsi victima într'o stare deplorabilă.

Crezu că însfârșit își va atinge scopul...

Dar Marc nu vorbi din nou.

— Fă ce vroi cu mine.... banditule! urlă nenorocitul, dar dela mine nu vei afla nimic... auzi?... nimic!

Debaands îl puse pe Hans la curent cu rezultatul întrevederii avute. Era furios că eșuase din nou...

— Este vina ta, Fritz, reproșă acesta complicelui său, am așteptat prea mult...

— Ai poate dreptate... în orice caz, pentru moment, trebuie să-l lăsăm ca să-și mai revie în fire... după aceea vei intra tu în horă.

Marc se bucură de zece zile liniștite, în care timp, Debaands, nu mai reapăru pe la el. Febra îi scăzu și pofta de mâncare îi reveni treptat. Intr'o seară, un uriaș de bronz îi aduse hrana, ci altcineva.

— D. Fontaine, murmură străinul, cu un accent gutural pe care Marc îl remarcă imediat, nu cred să mă recunoașteți în această obscuritate...

— Greșești, te recunosc perfect, strigă inginerul, ești Hans...

— Intr'adevăr, eu sunt Hans... d-le Fontaine vreau să vă vorbesc.

— Complicelui tău i s'a făcut teamă de mine? ironiză Marc.

— Eu nu sunt complicele lui Debaands...

— Totuși mi-a semnalat prezența ta aici, în niște ter-

meni care nu lasă nici o îndoială posibilă în această privință. Mi-a lăudat chiar și talentele tale ca torturator...

— Debaands este un mincinos, declară Hans cu putere, nu știu ce v'a spus, dar ceeace pot să vă afirm, este că-l urăsc.

— Ce farsă nouă ai intenția să-mi joci? îl întrerupse Marc cu brutalitate. Este inutil să-ți mai pierzi timpul.. Nu vei obține nici tu mai mult, decât a obținut el dela mine.

— D-le Fontaine, se rugă celălalți, ascultați-mă este vorba de libertatea dvs.

Cuvântul libertate are o putere magică față de prizonieri. Marc nu putut lupta contra curiozității.

— Vii să-mi propui un alt târg? făcu el cu un ton mai puțin aspru.

— N'am să vă propun nici un târg, răspunse Hans. Îl urăsc pe Debaands... mi a făcut mult rău... îi cunosc toate planurile... Este un individ sinistru dela care te poți aștepta la orice...

— Ucide-l atunci, și vei scăpa lumea de un criminal... Dar în definitiv afacerile voastre particulare nu mă interesează!

— Eu nu sunt un asasin, d-le Fontaine! Vreau să mă răzbun, desigur, dar într'un mod mult mai crud!

— Te rog să-mi spui în două cuvinte: ce dorești dela mine?

— Un ajutor, răspunse olandezul simplu.

Tânărul isbucni:

— Asta-i bună!... Ce ajutor pot să-ți dau eu în situația în care mă găsesc?

— Vă voiu explica imediat, d-le Fontaine; vă rog să-mi acordați două minute de atenție.

— Dă-i drumul! te ascult... pentru moment n'am altceva mai bun de făcut.

Hans se reculese timp de câteva secunde.

— Ați văzut planul de care v'a vorbit Debaands?

— Mai departe?

— Ați putea fără îndoială să-l refaceți din memorie: nu cred să fie prea complicat, căci acel care l-a alcătuit nu prea își bătea capul cu complicațiunile...

— Mai departe?

— Dați acest plan lui Debaands...

Marc isbucni furios:

— Nu era nevoie să faci un ocol atât de mare ca să ajungi la acelaș punct!

— Odată în posesia acestui plan, continuă Hans fără să se supere, Debaands va pleca spre locul indicat... eu îi voiu

preveni pe amicii dvs. care-l vor aștepta și-i vor întinde o cursă...

— Dacă ești dispus să mi previi prietenii, obiectă inginerul, de ce este nevoie de această punere în scenă? Anunță prietenilor mei locul unde mă aflu și te voiu recompensa cu largheță...

Celălalt zâmbi.

— Ar însemna să semnez condamnarea dvs. la moarte. La prima alarmă, Debaands nu va ezita să vă doboare fără milă...

— Și nu va afla niciodată nimic! remarcă Marc.

— Din moment ce partida va fi pierdută pentru el, se va gândi cel puțin să se răzbune.

— Planul este simplu, într'adevăr, reluă Marc batjocoritor, dar cine îmi garantează că îți vei ține angajamentul de a-mi preveni prietenii?

— Ura mea pentru Debaands, dorința mea de răzbunare.

— Hm! este o garanție cam șubredă! Gândindu-mă puțin nu prea înțeleg de ce utilitate îți pot fi... ai atâtea alte mijloace de a te debarasa de complicele tău!

— Vă înșelați totuși. Vreau să-l dau pe mâna justiției, dar nu mă credeți... are conștiința încărcată, voiu spune atunci tot ceeace știu și soarta îi va fi pecetluită.

— Pentru ce n'ai vorbit până acuma?

— Pentrucă atâta timp cât Fritz nu este redus la neputință, am toate motivele să mă păzesc de el.

— Cu alte *cuvinte*, *concluse* Marc, ar ajunge ca să-i dau un plan lui Fritz și...

— Nu un plan, întrerupse Hans, ci planul; Debaands posedă câteva date, care-i vor permite să-și dea seama că a fost înșelat...

— Dragul meu! declară Marc, combinația ta este destul de bine imaginată, dar... nu mai mă las tras pe sfoară... mă crezi prea naiv..

— *Fie!* d-le Fontaine. Dvs. veți fi singur vinovat de *ceea* ce se va *întâmpla*.

Ridică ulciorul golit și se îndreptă spre ușe.

Marc se răsgândi și-l rechemă înapoi.

— Dovedește-mi sinceritatea ta... și voiu vedea...

Un fulger trecu prin ochii lui Hans.

— Ce dovadă doriți? făcu el calm.

— Nu știu... depinde de d-ta ca să găsești ceva ca să mă convingi.

Hans se retrase lăsându-l pe Marc foarte perplex.

In general ce risca? Cu toate cele susținute de Hans, era totuși ușor să trucheze planul... Și apoi, pentru Dum-

nezeu! Trebuia să încerce şansa de salvare ce i se oferea.

Dar ce dovadă putea să-i aducă celălalt?

Marc aştepta noua vizită a lui Hans cu o nerăbdare lesne de înţeles.

Pe la începutul după amiezii, acesta îşi făcu apariţia.

— D-le Fontaine, zise el foarte politicos, sunteţi hotărît?

— Ţi-am precizat cu ce condiţie, răspunse Marc; dă-mi o garanţie.

Hans zâmbi

— Vă voi da două. Veţi remite personal biletul, pe care vrei să-l trimiţi prietenilor, mesagerului.

— Cine mi garantează că acest mesager se va achita în mod cinstit de însărcinarea dată? zise tânărul inginer.

— Este a doua dovadă pe care vreau să vo furnizez... Întâmplarea ne-a servit... Îl cunoaşteţi pe acest om şi Debaands nu prea are încredere în el.

— Cine este? întrebă Marc nerăbdător.

— Îl veţi vedea.

Hans se duse şi deschise uşa. Marc stupefiat îl recunoscu pe vrăjitorul Ram-Si.

Nu mai înţelegea nimic.

Un gând îi trecu prin minte şi îl exprimă:

— Cum se face că Debaands i-a permis lui Ram Si să vie până la mine.

— Debaands lipseşte până diseară, explică Hans. Nu mi-ar fi permis nici mie ca să intru în închisoarea dvs.; este foarte bănuitor.

Pentru a sublinia printr'un detaliu cele zise, Hans adăugă:

— Se va întoarce în astă seară... S'a dus până la Mongrola.

— La Mongrola? remarcă Marc, dar suntem departe de acolo. Aşa dar, nu ne aflăm la Djourah?

— Aţi crezut? zâmbi Hans; v'a spus aceasta pentru a vă deruta; suntem pe masivul Kapka... Vedeţi, eu vă spun adevărul.

Dacă ar fi fost într'o stare mai normală, Marc s'ar fi ferit de banditi, care întrebă:

— Ei, domnule Fontaine, sunteţi decis?

— Accept, răspunse inginerul.

Olandezul scoase din buzunar, hârtie, plic şi creion şi le întinse lui Marc.

— Scrieţi biletul destinat prietenelor dvs., zise el.

Marc scrise cele ce urmează:

Dragul meu Duval,

Sunt prizonier. în mâinile lui Debaands. Nu cunosc locul exact unde sunt închis; mă aflu undeva pe masivul Kapka. Ram-Si, căruia îi încredinţez acest bilet, ar putea să vă conducă. Grăbiţi-vă.

MARC

Băgă hârtia în plic şi scrise deasupra: «D-lui Duval, Zuenlé. Personal», apoi întinse plicul vrăjitorului.

— D-le Fontaine, zise Hans, mi-am ţinut promisiunea: regret că nu pot să fac mai mult... N'am posibilitatea să vă redau libertatea căci eu însumi sunt supravegheat. M'ar asasina în acelaş timp cu dvs. dacă v'aş lăsa să ieşiţi de aici... Rămâne acum să vă ţineţi şi dvs. angajamentul şi vom fi răsbunaţi în acelaş timp.

Vrăjitorul ieşi cu mari precauţiuni, însoţit de olandez Acesta din urmă reveni după câteva minute.

— Ram-Si a plecat, anunţă el. Debaands, de îndată ce va fi în posesia plicului, mâine, se va duce să verifice exactitatea informaţiilor pe care i le veţi furniza; în timpul absenţei sale, prietenii dvs. vor sosi şi vă vor libera.... Este destul de bine combinat, nu-i aşa?

— Iţi mulţumesc, Hans. De îndată ce voiu fi liber cu ajutorul prietenilor mei, voiu şti să pun mâna pe ticălosul de Debaands...

— Nu va fi greu, n'aveţi decât să-l aşteptaţi căci va reveni aici.

— Pentru ce?

— Ca să-şi pună în aplicare partea doua a programului său: să vă suprime.

— M'am gândit şi eu la aceasta, murmură Marc.

Câteva minute mai târziu, Hans îl întâlni pe Debaands care nu lipsise deloc. cum afirmase primul.

— S'a făcut, declară el; mâine veţi avea planul.

— Aduc omagii şiretenici tale, Hans, răspunse celălalt; mâine, vom fi bogaţi... Şi mâine seară, Fontaine va fi mort!

«Şi în la fel!» vorbi Hans îi sine.

Planul său era simplu: să pună mâna pe plan şi apoi să le facă de petrecanie lui Debaands şi lui Marc. Prietenii inginerului când vor sosi, vor găsi două cadavre. Ram-Si trebuia să predeie biletul destinatorului, după apusul soarelui şi Hans avea motive speciale să creadă că aceste instrucţiuni vor fi executate cu stricteţe de vrăjitor.

VII.

PRIETENII LUI MARC IL GĂSESC PE VRĂJITOR.

Cam la doi km. de punctul unde linia trasată pe hartă întâlnea masivul Kapka, Duval rugă pe însoțitorii săi să se oprească. Descălecară și se îndreptară spre un grup des de arbori unde puteau să ascundă caii și să ție un ultim consiliu, fără a risca să fie descoperiți.

Călăriseră dimineața până pe la ora zece; cu toată dorința lor de a și continua drumul într'un tempo cât mai rapid posibil, căldura extraordinară care se lăsase îi silise să se oprească pentru un timp destul de lung. La nevoie, Duval, Capérade și Calatti ar fi putut să înfrunte arzătoarea savană, dar cei trei prieteni ai lui Marc nu erau obișnuiți cu teribilul soare tropical și riscau să cadă loviți de insolație.

Pe la șase, grupul se puse din nou în mișcare pentru a parcurge ultima parte a etapei ce mai aveau de făcut.

Terenul își schimbase complect aspectul: savana făcea loc nisipului fără da verdeață.

— Dragii mei, explică Duval, ne apropiem de ținta pe care ne-am fixat-o: începând de acum, trebuie să fim cât se poate de prudenți. Sarcina noastră este cu atât mai grea, cu cât avem în fața noastră o porțiune de teren aproape complect descoperită. Sper că luna, care se află la primul pătrar, ne va favoriza și nu va lumina în noaptea aceasta prea puternic. Nu poate fi vorba să ne lansăm toți șapte la vre-un eventual atac; trebuie ca cineva să ne păzească caii, de care am putea avea nevoie pentru o eventuală urmărire, căci este posibil ca adversarii noștrii să încerce să fugă. Vă propun deci să ne împărțim în două echipe: una va rămâne sub acest grup de arbori gata să ne vie în ajutor la nevoie, cealaltă va pleca în recunoaștere.

Adresându-se apoi celor trei prieteni, Duval continuă:

— Cunosc dorința voastră de a pleca în ajutorul lui

Marc, dragii mei, și ceeace vă voiu cere va reprezinta pentru toți un sacrificiu enorm...

«Totuși este necesar. Lăsați-ne pe noi, ca fiind mai experimentați, să plecăm în recunoaștere...

Fețele lui Raymond, Nicolas și Lionel se lungiră, cei trei tineri recunoscură justețea observațiunii prezentate; totuși le era penibil să se mărginească la un rol mai puțin activ.

— Vom face cum doriți, se înclină Maynard cu un oftat adânc.

— Voiu pleca deci cu Capérade și Fallaula, reluă Duval. Galatti va rămâne cu voi pentru a vă ajuta cu experiența lui, în cazul când va trebui ca să lucrăm în mod separat.

— In acest caz vom fi cinci, constată Raymond: n'ați putea lua cel puțin pe unul din noi? Aceasta ar face ca ambele grupe să fie de importanță egală.

Duval ezită puțin, apoi consimți.

— Fie! zise el, dar nu pot alege pe acela care mă va urma. Las aceasta în sarcina voastră.

Cei trei tineri francezi se consultară cu privirea. Toți erau doritori să înfrunte primejdia. Lionel se sacrifică.

— Fie îți revine onoarea, Raymond! zise el, dacă Nicolas acceptă.

— Du-ne, dragul meu, se înclină acesta.

— Bravi copii! murmură Duval, înduioșat de această scenă rapidă.

Noaptea pe care o așteptau cu nerăbdare, se lăsase însfârșit brusc.

Luna lumina foarte slab întinderea pustiită de orice vegetație.

— Dacă veți auzi împușcături, recomandă încă odată Duval să ne veniți în ajutor conduși de Calatti ca să nu căderi în vre-o cursă.

Cei patru erau gata să plece în recunoaștere, când Assonna de care nimeni nu se ocupa, scoase un fluerat ușor, modulat pe două note.

— Sst! recomandă imediat Duval, impunând tăcere tovarășilor săi cu un gest poruncitor.

Cunoștea semnificația semnalului pe care-l dăduse Assona; știa că Ouadaienii îl utilizau pentru a anunța o primejdie.

Ceeace văzuse Assona era o siluetă care înainta în direcția europenilor.

— Ram-Si! șopti Duval.

— Ngamul (vrăjitorul) spuse în acelaș timp și sudanezul.

Ceilalți îl recunoscură și ei pe bătrân care înainta cu un mers șovăitor.

— Vine spre noi, murmură Duval; simplă întâmplare, dar care îmi confirmă deducțiile mele... Nu trebuie să ne vadă și nu trebuie să strige... Să ne adăpostim cum vom putea mai bine....

Sudanezul ghicind ordinul pe care urma să i-l dea șeful său, își plecă capul.

Falaula îl detesta pe vraciu; totuși pentru nimic în lume nu s'ar fi atins de el; ar fi însemnat să comită un sacrilegiu cu cine știe ce urmări groaznice pentru el.

In sufletul negrului se dădea o luptă aprigă.

Duval zâmbi și nu insistă.

Ram-Si continuă să înainteze.

Nu se mai afla decât la cincizeci de metrii de grupul de arbori.

Deodată se opri.

Ezită... Dar de ce avea să se teamă? Nu era protejat de propriile sale amulete?

Își reluă mersul regulat de mai înainte...

Totul se petrecu cu o iuțeală fulgerătoare.

O mână îi astupă gura, comprimându-i fața cu putere.

In acelaș timp se simți apucat pe dinapoi, ridicat ca un fulg și dus...

Raymond fu acela care execută acest tur de forță, pentru care Duval îl felicită mai târziu.

Vraciul fu legat într'o clipă și culcat pe jos. In gură i se vârâse un căluș făcut dintr'o batistă, pentru a-l împiedica să strige. Recunoscuse pe europeni: un fulger sclipi în ochii săi răutăcioși, apoi rămase impasibil, indiferent la ceeace urma să se întâmple.

— Dacă am încerca să-l facem să vorbească? propuse Raymond.

— Ne-am pierde timpul zadarnic, răspunse Duval: să ne socotim fericiți că norocul ne-a favorizat... Dacă vraciul ne-ar fi zărit cu două minute mai devreme, ar fi dat alarma și ar fi compromis întreaga noastră expediție.

— Ce facem cu el? întrebă Capérade arătând spre vrăjitor.

— Pentru moment, nimic; cei cari rămân să nu-l piardă din ochi și să nu-i scoată călușul sub nici un motiv... Vom vedea noi ce avem de făcut.

Raymond și Caperade își luară carabinele și porniră pe urmele lui Duval și lui Falaula cari părăsiră adăpostul arborilor.

Cei patru oameni ajunseră la poalele masivului fără nici o piedică. Partea cea mai grea a misiunii lor era într'o oarecare măsură îndeplinită; acum, ei puteau să întreprindă ex-

plorarea terenului fără să le mai fie teamă că vor fi descoperiți.

— Ai putea să regăsești locul unde Ram-Si a dispărut când l-ai urmărit? întrebă Duval pe sudanez.

— Da, răspunse negrul cu siguranță, dar este foarte departe.

— Conduce-ne spre acel punct, noi te vom urma.

După două ore de marș greu, Fulaula trebui să recunoască că era incapabil să repereze drumul pe care-l parcursese. Dacă ar fi fost ziua, poate că ar fi reușit...

Cerând sudanezului să regăsească locul unde dispăruse Ram-Si, Duval sperase să aibe un punct de reper pentru a-și începe cercetările: o examinare atentă a locului poate că i-ar fi arătat un drum de urmat. Acum însă această sarcină devenise cu mult mai grea; puteau să rătăcească zile întregi prin defileuri până să găsească un indiciu asupra ascunzătorii pe care o aleseseră banditii care-l răpiseră pe Marc.

— Trebuie să atragem neapărat atenția asupra noastră, sugeră Raymond.

— Nu este bine, replică Duval, am putea fi împușcați ca iepurii fără a ști de unde vin loviturile care ne doboară... In acest timp, banditii cari l-au răpit pe Marc ar putea schimba din nou ascunzătoarea.

— Atunci, ce ne rămâne de făcut?

— Să căutăm la întâmplare, căci n'avem altceva mai bun de făcut...

Căutară.

Zorile îi găsiră fără ca ei să fi descoperit nimic.

Nu erau descurajați, dar în schimb erau extenuați.

— Să ne odihnim două ore, propuse Duval; pe rând, fiecare din noi va veghea în timp ce ceilalți vor dormi. Incep cu primul, după jumătate oră mă va înlocui Raymond; Capérade vei urma după acela.

Barcalan adormi aproape imediat.

— Bietul băiat! zâmbi Duval, când trecură cele treizeci de minute, ar fi păcat să-l trezesc... Voiu continua pentru el.

O jumătate de oră mai târziu, cedă locul lui Capérade.

Nu trecură nici zece minute de când acesta își luase postul în primire, când deodată tresări.

Se aplecă spre Duval care se ridică înainte ca acesta să fi pronunțat un cuvânt.

La o sută cincizeci de metri de locul unde se afla ei, se ridica o coloană ușoară de fum.

— Insfârșit i-am găsit! șopti directorul lui Zuenlé.

Il trezi pe Raymond, în timp ce Capérade făcea acelaș lucru cu Fulaula.

— Este rândul meu, sunt gata! făcu parisianul frecându-se la ochi.

— Tăcere! şopti Duval.

Porniră într'un monom indian. Duval primul, sudanezul la coadă. Ajunşi la extremitatea stâncii în spatele căreia se ascundeau, Duval se opri şi ridică încetişor capul ca să privească. Raymond, nerăbdător se descoperi complect.

Cinci secunde după aceea un glonte îi sbură pălăria de pe cap.

Duval îl apucă pe Raymond de haină şi-l trase înapoi

— Suntem descoperiţi, lansă Duval. Grăbiţi-vă!

Alte două gloanţe ricoşară de pe stâncile vecine.

Capérade înţelese sensul acestui ordin laconic.

Dintr'o sărîtură se avântă pe un fel de coridor transversal şi dispăru.

VII

LUPTA

Caladii, Maynard și Bertal nu închiseră ochii toată noaptea; numai Assona și vrăjitorul dormiseră liniștiți.

Europenii așteptau dintr'un moment într'altul împușcăturile care trebuiau să-i cheme în ajutor. Orele li se păreau extraordinare de lungi și o mare neliniște pusese stăpânire pe ei.

Este necesar să aducem câteva explicații.

Răpirea lui Mare fusese executată de oameni cari se aflau în solda lui Deuaands; acești oameni nu erau arabii Khouzami cum spusese el; erau nubieni pe care olandezul îi utilizase altădată în contrabanda de arme pe care o exercitase în sudul Sudanului și de care se mai servea câte odată pentru anumite nevoi. Nu erau decât patru.

Debaands care nu lăsa nimic la întâmplare, care nu avea încredere în Hans, le încredințase paza captivului.

Cu toate că nu fusese nici o alarmă de mai bine de o lună și jumătate de când se aflau acolo, supravegherea regiunii nu fusese întreruptă nici o clipă, nubienii fiind tot atât de vigilenți ca și în primele zile.

Omul care se afla de gardă în dimineața aceea, percepuse un sgomot de pietricele care se rostogoleau sub pasul unui om. În clipa când Raymond se descoperise, îl zărise și trase după cum primise ordinul. Într'o secundă camarazii fură lângă el și doi dintre ei traseră mai mult la întâmplare.

Debaands și Hans mai dormeau încă. Se treziră uresărind și apucând revolverele pe care le aveau la îndemână, se avântară pe jumătate desbrăcați, pentru a-și da seama de natura pericolului.

O împușcătură îl aruncă pe Debaands înapoi.

Scoase o înjurătură și-și duse mâna la umărul stâng.

Nu era îmbrăcat decât în cămașe și în pantaloni; cămașa i se pătă cu sânge.

Fricăiosul constată că rana nu era gravă, glonțul îi sgâriase numai pielea umărului.

Capérade era acela care trăsese. Înconjurând niște stânci care duceau spre o platformă, luase poziție pentru a tăia retragerea adversarului prin singurul drum pe care puteau să iasă.

Această manevră avu drept rezultat imediat inducerea lui Debaands în eroare.

Injură sălbatec și urlă furios:

— Suntem înconjurați.

Hans se ascunsese prudent după o ieșitură a unei stânci. Nu răspunse nimic.

Situația celor doi olandezi era destul de critică. Glonțul care-l rănise pe Debaands, dovedea că defileul se afla sub focul asaltatorilor.

Erau deci constrânși să se lupte separat, ei de o parte, într'o poziție proastă, oamenii lor de cealaltă parte.

Cu excepția lui Capérade care-i ținea la respect pe albii cu carabina lui, Duval, Raymond și Falaula nu puteau să intervină cu curaj, deoarece se găseau sub focul adversarilor.

Deodată se auziră niște strigăte.

Erau Calatti, Lionel și Nicolas care soseau.

— Să nu despărțim! comandă Calatti.

Lionel apucă pe primul defileu care se deschidea spre dreapta, Nicolas apucă spre stânga și Calatti continuă să înainteze drept înainte.

In acest timp, Duval dăduse instrucțiuni rapide lui Falaula, care se repezi să escaladeze colina vecină depe creștetul căruia ar fi putut să domine poziția nubienilor.

Duval voia să dea inamicului impresia că este atacat de o trupă numeroasă care-i înconjurase de jur împrejur.

Pe drum, sudanezul se găsi nas în nas cu Lionel, care fugea în sens contrariu.

— Tu, vine cu mine, decise negrul.

— De acord, făcu Lionel, te urmez.

Intenția lor era îndrăzneață; tânărul francez nu întârzie să-și dea seama. Negrul se căță ca o pisică, ajutându-se de mâini, de picioare și de genunchi: voind să-l imite avocatul își sfâșie pantalonii și-și sângeră mâinile. Insfârșit se găsi lungit alături de Falaula, sus pe blocul stâncos. De pe acest loc incomod, dominau cu carabinele lor cam o treime din suprafața platoului pe care se aflau banditii. Un nuuian,

care nu bănuia noua primejdie, fu doborît net de sudanez.

La o sută de metrii mai încolo pocni o altă detunătură; Maynard trăsese asupra unei stânci pe care o luase drept capul unui om.

Nubienii erau furioşi că unul de ai lor fusese doborît şi nu aşteptau decît o ocazie pentru a-l răzbuna. Dar europenii continuau să rămână invizibili. Deodată, Calatti care înainta la întâmplare se găsi descoperit în câmpul de tragere. Un glonte îi şuieră pe la urechi în timp ce altul îi atinsese superficial la coapsa dreaptă; al treilea glonţ îi sfărâmă patul carabinei. Timp de două minute Calatti reţinu atenţia nubienilor. Această mică pauză fu folosită de Duval şi Raymond spre a se repezi spre locul unde se afla Capérade. Începură să se urce. Raymond care era mai agil, ajunse înaintea lui Duval pe înălţimea platformei şi atacă pe nubieni pe la spate. Trase şi alinse pe unul din ei, care se întoarse şi se repezi spre tânărul francez. Arma îi era descărcată şi nubianul se servi de patul carabinei. Raymond simţi o durere vie în mâna stângă şi-şi pierdu echilibrul. Un arbore care se afla în cale îl scăpă dela pieire.

Debaands scoase un răcnet şi se avântă, invitându-l şi pe Hans să-l urmeze. Acesta din urmă nu se clinti din loc.

Caperade trase de trei ori la rând asupra lui Debaands fără să-l nimerească. În schimb nubianul rănit, care-l lovise pe Raymond, fu ucis cu un glonte în cap de către Bertal.

Debaands ajunse sus pe platformă în clipa când acesta cădea neînsufleţit. Încă doi paşi şi soarta lui ar fi fost reglată în acelaş mod.

Calatti care se avântase pe primul coridor ce-i ieşi în cale, se găsi la un moment faţă în faţă cu Hans.

Olandezul aruncă revolverul şi ridică braţele urlând:

— Mă predau! Mă predau!

Ultima fază a luptei se desfăşură sus pe platformă.

Capérade care-l remarcase pe Debaands se repezi în spre el....

Al treilea nubian căzu, în timp ce al patrulea o luă la goană încercând să scape cu fuga...

Olandezul se găsi singur în prezenţa lui Duval, care-i ordonă:

— Predă-te!

Drept răspuns, olandezul ridică revolverul şi trase.

Glonţul şuieră pe la urechea lui Duval, care nu mai avu timpul să riposteze.

Olandezul fusese apucat pe la spate de Capérade şi trântit la pământ cu putere.

Trei secunde mai târziu, «Fritz» spumegând de furie, zăcea pe jos legat zdravăn.

Bătălia fusese câștigată.

— Unde se află Marc? întrebă Duval cu asprime.

— Căutați-l! răspunse Debaands cu acreală.

Nu trecu mult și grota în care se afla închis Marc, fu descoperită.

IX

LIBERAREA

Când Marc își reveni în fire se trezi întins la umbra unui copac, iar fețele prietenilor săi erau aplecate cu grije asupra lui.

— Voi?! Voi aici? exclamă tânărul, recunoscându-și foștii lui colegi de școală.

— Nu ne-am luat angajamentul solemn de a ne sări în ajutor, dacă vre-unul din noi se află în primejdie? răspunse Lionel cu emfază.

Marc se ridicase; îl văzu pe Duval care stătea mai la o parte.

— Dragul meu Duval... făcu el întinzându-i mâinile, mulțumesc și... iartă-mă.

Colonistul îl atrase la piept și-l sărută.

— Știu totul, dragul meu, răspunse Duval, dar ceilalți nu știu nimic.

— Dacă v'aș fi pus la curent...

— Să nu mai vorbim despre aceasta, întrerupse scurt directorul lui Zuenlé, nu contează pentru moment decât un lucru, că ești liber.

Înconjurat de toți, Marc avu mult de furcă ca să răspundă la întrebările ce-i curgeau pe cap în privința felului cum fusese tratat.

— Rapiditatea intervenției voastre m'a surprins, zise el, nu credeam ca Ram Si să poată merge așa de repede?

— Cum? Ram-Si, ce vrei să spui? întrebă Duval.

— Era mesagerul meu, preciză Marc.

— Ah! adevăratul șiretlic! Lionel scoțând un pic din buzunar și întinzându-i lui Duval, vrăjitorul avea o explicare pentru dânsul.

Iată.

— Cum ai obținut această scrisoare? se informă directorul lui Zuenlé; v'a predat-o vrăjitorul singur?

— Bietul bătrân era legat cobză, remarcă Maynard.

Duval zâmbi.

— Adevărat! nici nu i-am lăsat timp ca să se achite de însărcinarea sa... admițând că ar fi avut intenția s'o facă... ceeace-mi pare puțin probabil... Vom afla imediat adevărul...

Raymond își înfășurase mâna rănită într'o batistă.

— Dragul meu, Raymond, zise Marc, iată-te în imposibilitatea de a te folosi de braț pentru câteva zile.

— Aș! ripostă acesta stăpânindu-și cu greu suferința, bine că mâna dreaptă este sănătoasă așa că voiu putea ori când juca tenis, sportul meu favorit.

Nicolas arătând spre prizonierii păziți de sudanez, întrebă:

— Și cu aceștia ce facem?

Calatti arătă spre un arbore.

— Cred, zise el, că ar fi bine să-i spânzurăm.

— Nu! răspunse Duval cu fermitate, acești oameni aparțin justiției cu care au de regulat mai multe socoteli. Îi vom preda autorităților engleze.

Hans îngălbeni când auzi aceste cuvinte.

— N'avem nimic deafaco cu englezii! strigă el. Voi sunteți francezi... cu ce drept pretindeți să dispuneți de noi?

— Maiorul Gramley vă va explica, zise Duval îndepărtându-se.

Spre seară porniră la drum.

Nubianul cu genunchiul rănit, nu putu să meargă; trebui să fie transportat.

— Dacă Ram-Si vrea, îl vom lăsa în grija lui, decise Duval; în fond bietul om n'a făcut altceva decât să asculte de ordinele stăpânilor săi. Nu trebuie deci să-i păstrăm nici o ură.

Ajunseră la grupul de arbori unde își lăsaseră caii. Assona îi așteptau cu nerăbdare.

Ram-Si dispăruse.

— Unde se află vrăjitorul? întrebă Duval.

Strengarul cu un aer inocent, făcu un gest că nu știe nimica.

Colonistul ghici adevărul, dar aducându-și aminte de serviciul pe care Assona îl făcuse în ajun semnalându-le pe bătrân, se abținu ca să-l pedepsească.

Pe tot parcursul drumului, Debaands și Hans se certară în limba olandeză.

— Din vina ta, Fritz, ne găsim în situația aceasta, îi reproșa Hans; dacă m'ai fi ascultat, de mult ar fi vorbit francezul.

— Imbecilule! ripostă celălalt, fără ideia ta prostească, n'am fi fost descoperiți niciodată. Ce nevoe ai avut să-l chemi pe acel vrăjitor blestemat?

— Ca să aflu ce făceau cei depe plantația de cauciuc. Și apoi? Sunt sigur că voiai să te debarasezi de mine. Crezi că nu ți-am ghicit intențiile?

— Nu cred să mă înșel, dacă aș afirma, că și tu aveai acelaș plan în privința mea, replică Debaands. Voiai să mă asasinezi cum l'ai asasinat și pe Van Sergham...

— Ssst! se rugă Hans, să nu vorbim de aceasta... Voia doar să ne exploateze.....

— Totuși va trebui să vorbesc; în această crimă, n'am fost amestecat cu nimic și nu vreau să fiu implicat.

— Ah! cu nimic....

— Desigur, cu *nimic*! reluă Debaands. Van Sorgham combinase răpirea franczului... eu eram hotărât să execut acest plan; tu însă l-ai ucis ca să poți scotoci în liniște printre hârtiile lui...

— Și acum, ce ai de gând să faci? se enervă Hans. Am lucrat doar într'un interes comun... pentru ce pretindea el jumătate din safire?

— Este adevărat ceeace spui tu, consimți Debaands, dar prea te-ai grăbit... aveam timpul să-i facem socoteala după aceea... Van Sergham ne mai putea fi folositor... Poate că nu ajungeam în situația aceasta... Insfârșit, cred că nu voiu spune nimic...

X.

DEZILUZII

Marc fu primit la Zuenlé cu mare bucurie.

— Negrii știu că ai o amuletă dela Ram-Si, zise Duval; convingerea lor este că-ți datorezi salvarea acestui «gris-gris» vrăjit.

— Nu crezi, întrebă Marc, că vrăjitorul voia totuși să mă ajute, predându-vă mesagiul ce vi l-am trimes?

Duval clătină capul neîncrezător.

— Hm! făcu el, nu prea sunt sigur... Este un lucru pe care nu-l vom afla niciodată, căci te asigur că vrăjitorul nu va mai apare pe aici.

Marc se gândi o clipă și spuse:

— Îți amintești de cele ce mi-a spus Ram-Si, în seara când mi ai făcut cunoștința lui? Cuvintele acelui oracol îmi sunt încă prezente în memorie. Caut acum să le adaptez situației.

— Nu cred să fie prea greu, răspunse Duval. Mi-amintesc și eu de acel oracol: «Păzește-te de lumina cerului, îndepărtează-te de foc», cam așa ceva, nu?

— Da.

— «Păzește-te de lumina cerului», ar putea să însemne: «păzește-te de albastru...» safirele sunt albastre, deci... «Îndepărtează-te de foc...» este mai greu... doar dacă nu s'ar raporta la amenințările lui Debaands, de a-ți smulge secretul prin tortura focului...

— Este cam tras de păr, remarcă Marc; rămâne a treia parte a oracolului: «un arbore mort nu mai dă frunze».

— Așteaptă! conchise Duval, această frază ca și celelalte două, își vor găsi explicația... cu timpul!

La întoarcerea la Zuenlé, Raymond găsise o cablogramă dela tatăl său pe care o ceti foarte intrigat.

«Am nevoie de alte eșantioane. Acela pe care o posed și-a pierdut în mod inexplicabil strălucirea. Ține-mă la curent cu negocierile și trimite-mi alte eșantioane spre a le supune unei alte expertize».

Raymond arătă radiograma lui Marc, care nu fu mai puțin surprins.

— Mai am aici câteva geme, zise acesta din urmă, să le

examinăm. Este drept că sunt mai mici, dar sunt foarte frumoase.

Dintr'o cutie ascunsă în fundul unui sertar, Mare scoase safirele pe care le păstrase.

Pietrele aparură transparente și pure.

— Imi pare, totuși, remarcă inginerul că și-au pierdut ceva din colorația pe care au avut-o....

— Ascultă, decise Raymond, de îndată ce te vei restabili, ne vom duce împreună să vizităm peștera.

Chiar de a doua zi dimineața, Duval scrise o scrisoare, prietenului său Clark Jepperson, în care spunea:

«O întâmplare mi-a permis să aflu câteva lucruri cari ar putea să-l intereseze pe maiorul William Gramley. Individul pe care-l căuta cu atâta înverșunare Van Sergham, a fost asasinat de proprii săi complici, acum câteva zile. Ii dețin pe acești indivizi prizonieri la Zuenlé și vă stau oricând la dispoziție. Participarea lor la masacrarea misiunii lui Eric Gramley a fost stabilită».

Această scrisoare fu expediată printr'un curier special.

In așteptarea răspunsului, Duval încercă să obțină dela olandez câteva informațiuni.

Fără să mai stea pe gânduri, se duse la locul unde Debands era ținut prizonier și îi expuse pe față ceeace dorea dela el.

Olandezul rămase câtva timp pe gânduri.

— Cred că aș putea să vă povestesc ceeace știu fără a-mi îngreuna prea mult situația în care mă găsesc. Sunt sigur, că în ori și ce caz, pedeapsa ce o voiu căpăta nu va fi nici mai mare nici mai mică, în urma inculpărilor ce eventual ar reieși din povestirea mea. Poate că și dvs. veți ține seama de faptul că satisfac o curiozitate ce vă roade.

«Acum câțiva ani, Van Sergham, Hans și cu mine, aflarăm că pe masivul Kapka se află un zăcământ bogat de pietre prețioase. Hotărârăm să-l căutăm și să-l exploatăm în comun. Van Sergham care dispunea de oarecari mijloace, ne asigură cheltuiala expediției și concursul a trei colaboratori.

Timp de doi ani, căutarăm în zadar peștera cu pricina. Dar într'una din zile întâmplarea ne veni în ajutor. Unul din oamenii noștri descoperi mina și fugi cu o lădiță de instrumente de care aveam nevoie. Pornirăm în urmărirea lui însă nu reușirăm să-l prindem. Van Sergham își lua însărcinarea să-l dea de urmă. Eu și cu Hans ne întoarserăm în Europa.

«Ori cât de neverosimil ar părea, Van Sergham, care era tenacitatea în persoană, reuși să descopere omul pe care l

căutam. Isbuti să-l facă să vorbească. Cum? Nu știu. Fără îndoială că a întrebuințat mijloace destul de persuasive.

«Nenorocitul rămăsese în Africa ca să muncească pentru a strânge bani pentru o expediție pe cont propriu. Devenise însă cu timpul un alcoolic înveterat. Nu-și mai amintea de locul unde se afla peștera cu pietrele prețioase, în schimb își amintea de locul unde își ascunsese planul rudimentar ce-l făcuse. I-l indică lui Van Sergham. Era arborele de pe plantația dvs.

«Van Sergham ne chemă în ajutor și ne stabilirăm la Mongrola. Fără concursul lui Ram-Si, n'am fi descoperit însă niciodată ascunzătoarea pe care o căutam.

Duval îl întrerupse.

— Vraciul spiona ceeace se petrecea aci în contul vostru?

— Da, recunoscu Debaands, ne-a fost de un real folos. Permiteți-mi să termin căci nu mai am mult de povestit.

«Regăsirăm, așadar, arborele, dar planul dispăruse. Cine putea să-l fi luat? Dvs. sau unul din preajma dvs. Întâlnindu-l din întâmplare pe d. Fontaine la Kapka, furărăm lămuriți: planul se află în mâinile lui. Restul, știți atâta cât și mine!...

— — — — — — — — — — — — —

Cinci zile după primirea scrisorii de către Clark Jepperson, majorul William Gramley, escortat de zece călăreți din armata britanică, sosi la Zuenlé. Dorința de a pune mâna pe asasinii fratelui său, îl făcuse să parcurgă distanța într'un timp record.

Majorul rămase trei zile la Zuenlé, înainte de a pleca cu prizonierii săi. In ultima seară Duval dădu un dineu de adio în onoarea oaspeților săi.

In mijlocul conversației, colonistul întrebă:

— D-le major, printre hârtiile lăsate de fratele dvs., n'ați găsit nici un indiciu care să vorbească de o peșteră cu pietre prețioase?

— Din păcate nu! suspină majorul. Posed ca amintire niște pietricele pe care nenorocitul meu de frate le-a adus dintr'o precedentă călătorie.

— Pietricele?

— Exact, pietricele: dar care au o poveste curioasă. Eric descoperise într'o formație stâncoasă, prin regiunea lui Eunedi, câteva geme care aveau aparența unor safire foarte remarcabile; mi-a oferit și mie câteva. Cu timpul însă, aceste pietre prețioase și-au pierdut din strălucire, iar după doi ani au devenit niște pietre obișnuite fără valoare.

— Cum se explică acest fapt? bâlbâi Marc, foarte palid.

— Pare, răspunse ofițerul, că se explică într'un mod foarte simplu. Am fost și eu foarte intrigat și m'am adresat unor geologi. Aceștia mi-a afirmat că anumite pietre de o cristalizare specială, sub influența radiumului, căpătă pentru un timp mai mult sau mai puțin îndelungat, o transparență și o coloratie specială, care le face să se asemene cu niște pietre prețioase. Această afirmație a fost de astfel și confirmată prin experiențe concludente.

Duval, Marc și Fontaine schimbară o privire care spunea multe.

— Foarte curios! observă avocatul Lionel Bertal. Unde vom ajunge, dacă și pietrele mint ca niște simpli inculpați?

Raymond se îndepărtă cu Marc la braț; luase parte la o aventură frumoasă și aceasta îl compensa îndeajuns. Aplecându-se spre urechea prietenului său abătut, îi șopti:

— Ce mai vrei? bietul meu prieten! aceasta dovedește foarte simplu că în Africa există radium... Nu este fără importanță... căci îl vom căuta...

— SFARȘIT —

COLECȚIA
AS DE PICA

AVENTURI
DRAGOSTE
EROISM

Tot ce s'a scris mai bun in genul romanelor de FAR-WEST

AU APARUT:

1. **Diavolul Sângeros**
   de E. R. BURROUGHS (epuizat)
2. **Valea Disperării**
   de ZANE GREY (epuizat)
3. **FAR-WEST**
   de B. I. CURWOOD (epuizat)
4. **California**
   de BRET HARTE
5. **Eroul Vestului**
   de W. C. TUTTLE
6. **Caravana**
   de PETER RAUENBERG
7. **Senorita**
   de MAX BRAND

VOR APARE:

8. **Miss Cressy**
   de BRET HARTE
9. **Vágăuna Blestemaților**
   de ANTON MALY

Colecția „VAMPIR"

publică tot ce s'a scris mai bun în literatura polițistă de pretutindeni. Până în prezent au apărut următoarele opt capodopere :

1. **Noaptea Sângeroasă**
de E. PH. OPPENHEIM (epuizat)

2. **Speackerul Misterios**
de GEORGE HAWKINS (epuizat)

3. **CONTRABANDA**
de PIERRE Mac ORLAN

4. **Milionul Blestemat**
de E. PH. OPPENHEIM

5. **Cavalerii Nopții**
de J. M. WALSH

6. **Școala Diavolului**
de ST. A. STEEMAN

7. **Oameni în Întuneric**
de STEVE GERARD

8. **Umbra lui Chang**
de H. BAUMGARTNER

9. **Covent Garden**
de WILLIAM K. MAKIN

În pregătire :

10. **Banditul Nălucă**
de NIGEL MORLAND

11. **Strada Ruinelor**
de J. D. CARR

DOUA MARI SUCCESE

VA LANSA

Editura „Danubiu"

chiar în cursul acestei TOAMNE

INTERMEZZO

este minunata poveste a două suflete care luptă împotriva tuturor prejudecăţilor societăţii pentru fericirea şi dragostea lor

MASCA DE FER

va constitui pasionanta lectură a celei mai senzaţionale aventuri istorice şi va plimba pe cititorii noştri prin misterele secolului al XVII şi prin cabinetele de lucru ale conducătorilor Franţei de sub domnia lui Ludovic XIV

COLECȚIA ROMANELOR SENZAȚIONALE

apare regulat, odată pe lună, și publică tot ce s'a scris mai interesant, în toate domeniile literaturii mondiale. Până în prezent au fost date publicității următoarele capodopere:

1. GRANICERII DIN TEXAS

de ZANE GREY

o splendidă icoană a memorabilelor lupte pentru colonizarea Americei de Nord.

2. VULTURUL NEGRU

de SIDNEY HOREY

o minunată poveste de dragoste și aventuri, în citadela tuturor fărădelegilor: Londra.

3. MISTRAL

de MAX BRAND

un roman epocal, care se desfășoară într'un mediu rar analizat în romane.

4. AGENTUL SECRET

de FRANK M. HIGHMAN

uluitoarea poveste a celei mai fantastice aventuri în urmărirea unei periculoase bande.

IN PREGĂTIRE

5. CLOPOTUL TĂCEREI

de ELAINE HAMILTON

DOUA MARI SUCCESE VA LANSA

Editura „Danubiu"

chiar în cursul acestei TOAMNE

INTERMEZZO

este minunata poveste a două suflete care luptă împotriva tuturor prejudecăţilor societăţii pentru fericirea şi dragostea lor

MASCA DE FER

va constitui pasionanta lectură a celei mai senzaţionale aventuri istorice şi va plimba pe cititorii noştri prin misterele secolului al XVII şi prin cabinetele de lucru ale conducătorilor Franţei de sub domnia lui Ludovic XIV

„EMINESCU" — Inst. de Arte Grafice, Str. Ing. Anghel Saligny, 2